

«Оптима Банк» ААК

Финансылык отчеттуулук

*2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн,
көз карандысыз аудитордун корутундусу менен*

МАЗМУНУ**КӨЗ КАРАНДЫСЫЗ АУДИТОРДУН АУДИТОРДУК КОРУТУНДУСУ****ФИНАНСЫЛЫК ОТЧЕТТУУЛУК**

Пайда жана чыгым жана башка жыйынды киреше жөнүндө отчет	1
Финансылык абал жөнүндө отчет	2
Акча каражаттарынын жылышы жөнүндө отчет	3
Өздүк капиталдагы өзгөрүүлөр жөнүндө отчет	4

ФИНАНСЫЛЫК ОТЧЕТТУУЛУККА ЭСКЕРТҮҮЛӨР

1. Жалпы маалымат	5
2. Финансылык отчеттуулукту даярдоонун негиздери	6
3. Эсепке алуу саясатынын маанилүү жоболору	6
4. Олуттуу эсептик пикирлер жана баалоолор	16
5. Таза пайыздык киреше	19
6. Комиссиялык кирешелер	19
7. Комиссиялык чыгымдар	20
8. Чет өлкө валюта менен операциялардан түшкөн таза пайда	20
9. (Кредиттик чыгымдар боюнча чыгашалар)/кредиттик чыгымдарды калыбына келтирүүдөн түшкөн кирешелер	20
10. Персоналга чыгашалар жана башка операциялык чыгашалар	21
11. Пайда салыгы боюнча чыгашалар	21
12. Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	23
13. Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	24
14. Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	25
15. Кардарларга берилген кредиттер	26
16. Ислам каржылоосу	35
17. Негизги каражаттар, пайдалануу укугу формасындагы активдер жана материалдык эмес активдер	36
18. Башка активдер	37
19. Туунду финансылык милдеттенмелер	38
20. Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	39
21. Кардарлардын кундөлук эсептери жана депозиттери	39
22. Башка карыздык каражаттары	41
23. Ижара боюнча милдеттенмелер	42
24. Башка милдеттенмелер	42
25. Акционердик капитал	42
26. Тобокелдиктерди тескөө	43
27. Капиталды башкаруу	60
28. Келишимдик жана шарттуу милдеттенмелер	61
29. Байланыштуу тараптар менен операциялар	63
30. Адилеттүү наркты баалоо	65
31. Камсыздоо катары берилген активдер	68
32. Активдерди жана милдеттенмелерди төлөө мөөнөттөрүн талдоо	69

Көз карандысыз аудитордун аудитордук корутундусу

«Оптима Банк» ААКунун акционерлерине жана Директорлор кеңешине

Пикир

Биз «Оптима Банк» ААКунун (мындан ары - «Банк»), финансылык отчеттуулугунун аудитин жүргүздүк, ал 2025-жылдын 31-декабрына карата финансылык абал жөнүндө отчеттон, пайда жана чыгым жана башка жыйынды киреше жөнүндө отчеттон, өздүк капиталдагы өзгөрүүлөр жөнүндө отчеттон жана көрсөтүлгөн күнгө карата аяктаган жыл үчүн акча каражаттарынын жылышы жөнүндө отчеттон, ошондой эле финансылык отчеттуулукка эскертүүлөрдөн, анын ичинде эсеп саясатынын негизги жоболорунун кыскача серебенин турат.

Биздин пикирибиз боюнча, тиркелген финансылык отчеттуулук 2025-жылдын 31-декабрына карата Банктын финансылык абалын, ошондой эле көрсөтүлгөн күнгө карата аяктаган жыл үчүн анын финансылык натыйжалуулугун жана акча каражаттарынын жылышын Финансылык отчеттуулуктун ФОЭСтин бухгалтердик эсеп стандарттарына ылайык баардык олуттуу мамилелерде адилеттүү жана туура чагылдырат.

Пикир билдирүү үчүн негиз

Биз Аудиттин Эл аралык стандарттарына (АЭС) ылайык аудитти жүргүздүк. Биздин жоопкерчилигибиз көрсөтүлгөн стандарттарга шайкеш, андан ары биздин корутундундубүздүн «*Финансылык отчеттуулуктун аудити үчүн аудитордун жоопкерчилиги*» бөлүгүндө ачып көрсөтүлөт. Биз Бухгалтерлердин этикасынын эл аралык стандарттары боюнча Кеңештин Кесипкөй бухгалтерлердин эл аралык этика кодексине (анын ичинде эл аралык көз карандысыздык стандарттары) (БЭЭСК кодекси) жана финансылык отчеттуулугуна аудитибизге карата Кыргызстан Республикасында колдонулуучу этикалык талаптарга ылайык Банкка карата биз көз карандысызбыз. Ал кодекс коомдук мааниге ээ уюмдардын финансылык отчеттуулугун аудит жүргүзүүдө колдонулуучу көз карандысыздык талаптарын жана Кыргыз Республикасындагы коомдук мааниге ээ уюмдардын финансылык отчеттуулугун аудит жүргүзүүдө колдонулуучу этикалык талаптарды камтыйт. Биз ошондой эле ушул талаптарга жана БЭЭСК Кодексине ылайык башка этикалык милдеттерди аткардык. Биздин оюбузча, алынган аудитордук далилдер биздин пикирди билдирүүгө жетиштүү жана ылайыктуу негиз болуп саналат. Биз өзүбүз алган аудитордук далилдер өз пикирибизди билдирүүгө негиз болушу үчүн жетиштүү жана талаптагыдай болуп саналат деп ойлойбуз

Shape the future
with confidence

Аудиттин негизги маселелери

Негизги аудитордук маселелер – бул, биздин кесипкөй пикирибиз боюнча, учурдагы мезгилдин финансылык отчеттуулугуна аудит жүргүзүүдө эң маанилүү болгон маселелер. Бул маселелер бүтүндөй финансылык отчеттуулуктун аудитинин мазмунунда жана алар боюнча пикирибизди калыптандырууда каралган жана биз бул маселелер боюнча өзүнчө пикир билдирбейбиз. Төмөндөгү маселеге карата, аудитибизде маселени кантип чечкенибиздин баяндалышы ушул мазмунда берилген.

Биз отчетубуздун «Финансылык отчеттуулуктун аудити боюнча Аудитордун милдеттери» бөлүмүндө, анын ичинде ушул маселеге карата айтылган милдеттерди аткардык. Ошондой эле, биздин аудит финансылык отчеттуулуктун олуттуу бурмалоо тобокелдиктерин баалоого жооп берүү үчүн иштелип чыккан жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Биздин аудитордук жол-жоболорубуздун натыйжалары, анын ичинде төмөндө баяндалган маселеге байланыштуу аткарылган, биздин аудитордук корутундубуз үчүн негиз болуп саналат.

Аудиттин негизги маселеси

Биздин аудиттин жүрүшүндө негизги маселе кандай чечилди

Кардарларга кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резерв

Кардарларга кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервтин деңгээлин ФОЭС (IFRS) 9 «Финансылык инструменттерге» ылайык баалоо, Банктын жетекчилигинин ой-жүгүртүүсүнүн негизги багыты болуп саналат.

Активди алгачкы тааныгандан бери кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулашына алып келген факторлорду аныктоо, дефолтко учураган дефолттун жана жоготуулардын ыктымалдуулугунун маанилерин аныктоо кесипкөй ой-жүгүртүүлөрдү жана божомолдорду олуттуу пайдаланууну, ошондой эле ар кандай тарыхый, учурдагы жана болжолдуу маалыматтарды талдоону талап кылат.

Ар кандай моделдерди жана божомолдорду колдонуу кардарларга кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервдин деңгээлине олуттуу таасир этиши мүмкүн.

2025-жылдын 31-декабрына карата кардарларга берилген кредиттердин суммасынын маанилүүлүгүнөн жана кесипкөй ой жүгүртүүнүн олуттуу колдонулушунан улам, күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервди баалоо аудиттин негизги маселеси болгон.

Биздин аудитордук жол-жоболор кардарларга кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервти баалоо үсүлдарын талдоолорду камтыган. Биз ошондой эле активди алгачкы тааныгандан тартып кредиттик тобокелдиктин олуттуу өсүшүн көрсөткөн факторлорду аныктоо жараяндарына көзөмөл салууну талдап чыктык, анын ичинде кредитти төлөө мөөнөтү өтүп кеткен мезгилди жана кредиттин сапатынын начарлашы себебинен улам пайда болгон реструктуризацияны кошкондо. Биз Банктын жетекчилиги тарабынан кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулашын жана дефолт критерийлерин аныктоодо колдонгон пикирлерди карап чыктык.

Аудиттик жол-жоболордун алкагында биз банктын жамааттык негизде Кардарларга берилген кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервин баалоодо, анын ичинде кредитти тейлөө статистикасын жана дефолт болгон учурда күтүлүп жаткан жоготуулардын ордун толтурууларды баалоодо банк тарабынан колдонулган булак маалыматтарын жана божомолдорунун талдоолоруна, тандалма негизде, сыноо жүргүздүк. Биз ошондой эле Банк тарабынан күтүлүүчү кредиттик чыгымдар моделинде колдонулган болжолдуу маалыматты талдап чыктык.

Shape the future
with confidence

Кардарларга берилген кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдар жөнүндө маалымат, ошондой эле күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервди баалого Банктын жетекчилигинин мамилеси финансылык отчеттуулуктун *4-түшүндүрмөсүндө* «Бухгалтердик эсептин олуттуу пикирлери жана баалоолору», *15- түшүндүрмөсүндө* «Кардарларга кредиттер» жана *26- түшүндүрмөсүндө* «Тобокелдиктерди тескөө» эскертүүсүндө берилген.

Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервди жекече баалоого байланыштуу, биз тандалма негизде кредит алуучулар жөнүндө финансылык жана финансылык эмес маалыматка, ошондой эле банк тарабынан милдеттенмелер аткарылбаган учурда, анын ичинде күрөөлүк камсыздоодон өндүрүп алуунун натыйжасында келтирилген зыяндын ордун толтуруу үчүн колдонулган сценарийлерге талдоо жүргүздүк.

Биз күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резервди кайра эсептеп чыктык.

Кардарларга берилген кредиттер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга резерв жөнүндө Финансылык отчеттуулукка эскертүүлөрдөгү маалыматты карап чыктык.

Финансылык отчеттуулук боюнча жетекчиликтин жана текшерүү комиссиясынын жоопкерчиликти

Жетекчилик ФОЭСтин бухгалтердик эсеп стандарттарына ылайык финансылык отчеттуулуктун түзүлүшү жана калыс берилиши үчүн жоопкерчилик тартат, ошондой эле жетекчилик, абийирсиздиктен же каталардан улам олуттуу бурмалоолорду камтыган финансылык отчеттуулукту түзүүгө мүмкүндүк берүү үчүн зарыл деп эсептеген ички көзөмөл үчүн жооп берет.

Финансылык отчеттуулукту даярдоодо жетекчилик банктын үзгүлтүксүз ишмердүүлүгүн улантуу жөндөмдүүлүгүнө баалоо, зарыл болгон учурда ишмердүүлүктүн үзгүлтүксүздүгүнө байланыштуу маселелерди ачып берүү жана финансылык отчеттуулуктун үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу үчүн жоопкерчиликтүү, эгерде жетекчилик Банкты жоюуга, анын ишин токтотууга ниеттенген же жетекчиликтин мындай аракеттерге реалдуу жолу болбогон учурлардан тышкары.

Аудит боюнча комитет банктын финансылык отчеттуулук процессине көзөмөл жүргүзүү үчүн жооптуу.

Финансылык отчеттуулуктун аудити боюнча Аудитордун жоопкерчилиги

Биздин максаттарыбыз бүтүндөй финансылык отчеттуулукта ак-ниетсиз аракеттерден же каталардан улам олуттуу бурмалоолордун жоктугуна акылга сыярлык ишенимди алуу жана биздин пикирибизди камтыган аудитордук корутунду чыгаруу болуп саналат. Акылга сыярлык ишеним - бул ишенимдин жогорку деңгээли, бирок Аудиттин Эл аралык стандарттарына ылайык жүргүзүлгөн аудит олуттуу бурмалоо бар болгон учурда аны дайыма аныктай тургандыгына кепилдик бербейт. Бурмалоолор алдамчылыктан же катачылыктан келип чыгышы мүмкүн жана эгерде алар жекече же жалпысынан бул финансылык отчеттуулуктун негизинде кабыл алынган колдонуучулардын экономикалык чечимдерине таасир этет деп күтүлсө, олуттуу деп эсептелет.

Shape the future
with confidence

Аудиттин эл аралык стандарттарына ылайык жүргүзүлгөн аудиттин бир бөлүгү катары, биз кесипкөй ой жүгүртүүбүздү колдонобуз жана аудиттин жүрүшүндө кесипкөй скептицизмди сактайбыз. Андан тышкары биз төмөнкүлөрдү аткарабыз:

- ▶ биз абийирсиз аракеттерден же каталардан улам финансылык отчеттуулуктун олуттуу бурмаланышынын тобокелдиктерин аныктайбыз жана баалайбыз; биз бул тобокелдиктерге жооп катары аудитордук жол-жоболорду иштеп чыгабыз жана аткарабыз; биздин ой-пикирибиздин негизин камсыз кылуу үчүн жетиштүү жана ылайыктуу аудитордук далилдерди алуу. Абийирсиз аракеттерден улам олуттуу бурмалоону аныктабоо тобокелдиги катадан улам олуттуу бурмалоону аныктап албоо тобокелдигине караганда жогору, анткени алдамчылык келишимдерди, жасалмалуулукту, атайылап аракетсиздикти, бурмалоону же ички контролду айланып өтүүнү камтышы мүмкүн;
- ▶ Банктын ички контролунун натыйжалуулугу жөнүндө корутунду билдирүү максатында эмес, жагдайларга ылайык келген аудитордук жол-жоболорду иштеп чыгуу үчүн аудитке тиешелүү болгон ички контроль жөнүндө түшүнүк алуу;
- ▶ колдонулган эсеп саясатынын натыйжалуулугу жана жетекчилик тарабынан жасалган бухгалтердик баа берүүнүн негиздүүлүгүн жана ага байланыштуу ачууларды баалоо;
- ▶ жетекчиликтин ишмердүүлүктүн үзгүлтүксүздүгүн болжолдоону колдонуу түүрабы же жокпу жана алынган аудитордук далилдердин негизинде Банктын үзгүлтүксүз иштешин улантуу жөндөмдүүлүгүнө олуттуу шек келтириши мүмкүн болгон окуяларга же шарттарга байланыштуу олуттуу белгисиздик барбы деген тыянак чыгарабыз. Эгерде биз олуттуу белгисиздик бар деген тыянакка келсек, анда биз аудитордук отчетубузда финансылык отчеттуулуктагы тиешелүү ачылыштарга көңүл бурушубуз же, эгерде мындай ачып көрсөтүүлөр жетишсиз болсо, өз ой-пикирибизди өзгөртүүгө жоопкерчиكتүүбүз. Биздин корутундулар аудитордук отчеттун күнүнө чейин алынган аудитордук далилдерге негизделген. Бирок, келечектеги окуялар же шарттар Банктын үзгүлтүксүз ишин уланта албай калышына алып келиши мүмкүн;
- ▶ финансылык отчеттуулуктун жалпы презентациясын, түзүмүн жана мазмунун, анын ичинде ачыкка чыгарууну, ошондой эле финансылык отчеттуулуктун негизги бүтүмдөрдү жана окуяларды адилеттүү чагылдырууга жетише тургандай кылып көрсөтүүсүнө баа берүү.

Биз Аудит боюнча комитет менен, башка маселелер менен катар, аудиттин пландаштырылган көлөмү жана мөөнөттөрү жана олуттуу аудитордук корутундулар, анын ичинде биз аудиттин жүрүшүндө аныктаган ички көзөмөлдөөдөгү бардык олуттуу кемчиликтер боюнча маалыматтарды ага жеткирип байланышабыз.

Биз ошондой эле Аудит комитетине көз карандысыздыкка байланыштуу бардык тиешелүү этикалык талаптарды аткаргандыгыбыз жана аудитордун көз карандысыздыгына негиздүү деп эсептелген бардык мамилелер жана башка маселелер боюнча Аудит комитети менен кабарлашкандыгыбыз жана зарыл болгон учурда, кабыл алынган коркунучтарды же коопсуздук чараларын жоюу үчүн көрүлгөн чаралар жөнүндө билдирүүнү беребиз.

Shape the future
with confidence

Аудит боюнча комитетке билдирилген маселелердин ичинен биз учурдагы мезгилдин финансылык отчетуулугуна аудит жүргүзүү үчүн эң маанилүү болгон маселелерди аныктайбыз жана алар аудиттин негизги маселелери болуп саналат. Биз бул маселелерди аудитордук корутундубузда баяндайбыз, эгерде маселенин ачыкка чыгышына мыйзам же ченемдик укуктук актылар тарабынан тыюу салынбаса же өтө сейрек учурларда биздин отчетто маселе билдирилбешибиз керек деген тыянак чыгарган учурлардан башка, анткени мындай маалыматты берүүнүн терс кесепеттери аны жеткирүүнүн социалдык маанилүү пайдасынан жогору болот деп негиздүү божомолдоого болот.

Көз карандысыз аудитордук корутунду чыгарылган аудиттин өткөрүлүшү боюнча жооптуу жетекчиси, - Пол Кон.

Пол Кон
Аудитор / Башкы директор
«Эрнст энд Янг Аудит» ЖЧК

Аудитордун квалификациясынын сертификаты:
А сериясы № 0366, каттоо номери
2018-жылдын 22-октябрындагы
№ 0446, 2023-жылдын 11-июлундагы
№ 11030 жеке каттоо номери

Жеке каттоо номери
«Эрнст энд Янг Аудит» ЖЧКсына Коомдук
кызыкчылык субъекттеринин жана ири
ишкердик субъекттерин аудитине жол берилген
аудитордук уюмдардын бирдиктүү мамлекеттик
реестринде 2023-жылдын
22-июнундагы № 2100201 менен Кыргыз
Республикасынын Экономика жана коммерция
министрлигине караштуу Финансы рыногун
жөнгө салуу жана көзөмөлдөө кызматы
тарабынан берилген.

720001, Кыргыз Республикасы,
Бишкек ш., Токтогул к., 125/1

2026 жылдын 13 марты

ПАЙДА ЖАНА ЧЫГЫМ ЖАНА БАШКА ЖЫЙЫНДЫ КИРЕШЕ ЖӨНҮНДӨ ОТЧЁТ
2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн
(миң кыргыз сому менен)

	<i>Эскер.</i>	<i>2025-жыл</i>	<i>2024-жыл</i>
Эффективдүү пайыздык чен ыкмасын колдонуу менен эсептелген пайыздык кирешелер	5	5.916.484	5.273.238
Башка пайыздык кирешелер	5	48.770	38.146
Пайыздык чыгашалар	5	(1.222.184)	(1.009.510)
Таза пайыздык киреше		4.743.070	4.301.874
(Кредиттик чыгымдар боюнча чыгашалар)/кредиттик чыгымдарды калыбына келтирүүдөн түшкөн кирешелер	9	(620.939)	310.510
(Кредиттик чыгымдар боюнча чыгашалардан)/калыбына келтирилген кредиттик чыгымдардан кийинки таза пайыздык киреше		4.122.131	4.612.384
Ислам каржылоосу боюнча иштен алынган кирешелер		870	-
Ислам каржылоосу боюнча иштен алынган кредиттик чыгымдар боюнча чыгашалар		(735)	-
Ислам каржылоосу боюнча иштен алынган таза киреше		135	-
Комиссиялык кирешелер	6	2.235.971	2.054.291
Комиссиялык чыгымдар	7	(1.666.936)	(1.261.510)
Таза комиссиялык киреше		569.035	792.781
Пайда же чыгым аркылуу адилеттүү нарк боюнча бааланган финансылык инструменттер боюнча таза пайда	19	106.257	25.526
Чет өлкө валюта менен болгон операциялардан түшкөн таза пайда	8	3.037.314	1.737.186
Амортизацияланган нарк боюнча бааланган финансылык активдерди модификациялоонун натыйжасында алынган таза пайда	15	8.362	10.948
Башка операциялык кирешелер		42.873	51.399
Операциялык кирешелер		7.886.107	7.230.224
Персоналга чыгашалар	10	(3.216.171)	(2.738.011)
Башка жалпы жана административдик чыгашалар	10	(1.826.321)	(1.481.496)
Наркызданышы жана резервдерди түзүүдөн башка пайда/(чыгымдар)		13.941	(31.776)
Салык салууга чейинки пайда		2.857.556	2.978.941
Пайда салыгы боюнча чыгашалар	11	(297.041)	(319.629)
Жыл ичиндеги пайда		2.560.515	2.659.312
Пайда салыгын алып салуу менен башка жыйынды пайда		-	-
Жыл ичиндеги жыйынды киреше, бардыгы		2.560.515	2.659.312
Акцияга пайда			
Сом менен акцияга негизги жана азайтылган киреше	25	24,32	63,32

Финансылык отчет 2026-жылдын 13-мартында жетекчилик тарабынан бекитилген.

Б. Калышев мырза
Optima Bank
Д. Осмонова айым

Башкармалыктын төрагасы

Башкы бухгалтер

5-69-беттердеги түшүндүрмөлөр ушул финансылык отчеттуулуктун маанилүү бөлүгү болуп саналат.

ФИНАНСЫЛЫК АБАЛ ЖӨНҮНДӨ ОТЧЁТ**2025-жылдын 31-декабрына карата***(миң кыргыз сому менен)*

	Эскер.	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Активдер			
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	12	35.341.631	35.685.077
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	13	2.622.428	1.160.337
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	14	870.099	2.943.503
Кардарларга берилген кредиттер			
- Юридикалык жактарга берилген кредиттер	15	30.411.985	22.883.060
- Жеке кардарларга берилген кредиттер	15	9.940.562	6.972.862
Ислам каржылоосу			
- Юридикалык жактарга берилген каражаттар	16	51.332	-
- Жеке кардарларга берилген каражаттар	16	17.200	-
Негизги каражаттар жана пайдалануу укугу формасындагы активдер	17	2.667.744	1.754.432
Материалдык эмес активдер	17	325.124	357.911
Башка активдер	18	1.651.367	1.601.969
Жалпы активдер		83.899.472	73.359.151
Милдеттенмелер			
Туунду финансылык милдеттенмелер	19	88.410	21.447
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	20	2.432.317	2.413.110
Кардарлардын эсептери жана депозиттери			
Юридикалык жактардын күндөлүк эсептери жана депозиттери	21	28.119.874	25.902.387
Кардарлардын күндөлүк эсептери жана депозиттери	21	32.591.471	26.152.531
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери			
- Юридикалык жактардын күндөлүк эсептери	21	27.184	-
- Жеке кардарлардын күндөлүк эсептери	21	25.924	-
Башка карыздык каражаттар	22	123.007	469.814
Пайда салыгы боюнча учурдагы милдеттенмелер		123.863	55.286
Пайда салыгы боюнча кийинкиге калтырылган милдеттенмелер	11	329.069	322.687
Ижара боюнча милдеттенмелер	23	994.027	376.071
Башка милдеттенмелер	24	1.666.379	1.688.946
Жалпы милдеттенмелер		66.431.525	57.402.279
Өздүк капитал			
Акционердик капитал	25	5.600.000	2.100.000
Бөлүштүрүлбөгөн пайда		11.867.947	13.856.872
Өздүк капиталдын баардыгы		17.467.947	15.956.872
Жыйынтыкталган милдеттенмелер жана өздүк капитал		83.899.472	73.359.151

5-69-беттердеги түшүндүрмөлөр ушул финансылык отчеттуулуктун маанилүү бөлүгү болуп саналат.

АКЧА КАРАЖАТТАРЫНЫН ЖЫЛЫШЫ ЖӨНҮНДӨ ОТЧЁТ**2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн***(миң кыргыз сому менен)*

	<i>Эскер.</i>	2025-жыл	2024-жыл
Операциялык иштен алынган акча агымдары			
Алынган пайыздар		5.566.472	4.989.102
Төлөнгөн пайыздар		(1.178.544)	(989.911)
Ислам каржылоосу боюнча иштен алынган кирешелер		573	-
Алынган комиссиялык төлөмдөр		2.242.117	2.037.187
Төлөнгөн комиссиялык төлөмдөр		(1.711.810)	(1.233.025)
Таза пайда же чыгым катары таанылган калыс баа менен бааланган финансылык инструменттер боюнча ишке ашкан пайданын чыгымдан ашкан суммасы		6.876	35.332
Чет өлкө валютасы менен операциялар боюнча реализацияланган таза пайда		3.054.299	1.768.439
Алынган башка кирешелер		42.873	52.167
Персоналдык жана башка жалпы-административдик төлөнгөн чыгашалар		(4.444.743)	(3.636.287)
<i>Операциялык милдеттенмелердин таза азайышы/өсүшү</i>			
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар		1.922.665	(1.451.450)
Кардарларга берилген кредиттер		(10.927.646)	(6.658.241)
Ислам каржылоосу		(68.924)	-
Башка активдер		168.200	268.389
<i>Операциялык милдеттенмелердин таза азайышы/өсүшү</i>			
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары		(103.686)	1.787.881
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери		8.129.166	11.334.205
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери		52.873	-
Башка милдеттенмелер		(110.105)	396.750
Пайда салыгына чейинки операциялык иштен түшкөн таза акча агымдары		2.640.656	8.700.538
Төлөнгөн пайда салыгы		(222.082)	(267.333)
Операциялык иштен түшкөн таза акча каражаттары		2.418.574	8.433.205
Инвестициялык иштен акча агымдары			
Инвестициялык баалуу кагаздарды сатып алуу		(2.016.301)	(2.196.917)
Инвестициялык баалуу кагаздардын төлөнүшү		691.736	2.026.077
Негизги каражаттарды жана материалдык эмес активдерди сатып алуу		(642.317)	(654.474)
Инвестициялык ишмердүүлүк боюнча таза акча каражаттарын сарптоо		(1.966.882)	(825.314)
Финансылык иштен акча агымдары			
Акционерлерге төлөнгөн дивидендтер		(1.019.528)	(693.759)
Башка карыздык каражаттарды төлөө	22	(347.247)	(521.220)
Ижара боюнча милдеттенмелердин негизги суммасын төлөө		(176.467)	(145.693)
Финансылык ишмердүүлүк боюнча акча каражаттарынын таза чыгашасы		(1.543.242)	(1.360.672)
Алмашуу курсунун өзгөрүүсүнүн акча каражаттарына жана алардын эквиваленттерине тийгизген таасири		741.410	(587.936)
Күтүлүүчү кредиттик чыгымдардын акча каражаттарына жана алардын эквиваленттерине тийгизген таасири	9	6.694	(3.190)
Акча каражаттарынын жана алардын эквиваленттеринин таза өзгөрүшү		(343.446)	5.656.093
Жылдын башындагы акча каражаттар жана алардын эквиваленттери		35.685.077	30.028.984
Жылдын аягындагы акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	12	35.341.631	35.685.077

5-69-беттердеги түшүндүрмөлөр ушул финансылык отчеттуулуктун маанилүү бөлүгү болуп саналат.

ӨЗДҮК КАПИТАЛДАГЫ ӨЗГӨРҮҮЛӨР ЖӨНҮНДӨ ОТЧЁТ**2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн***(миң кыргыз сому менен)*

	Эскер.	Акционердик капитал	Бөлүштүрүл бөгөн пайда	Менчик капиталдын жалпы суммасы
2024-жылдын 1-январына карата		2.100.000	11.911.560	14.011.560
Жыл ичиндеги пайда		–	2.659.312	2.659.312
Жыл ичиндеги башка жыйынды киреше		–	–	–
Жыл үчүн жалпы жыйынды киреше, жыйынтыгы	3	–	2.659.312	2.659.312
Жарыяланган дивиденддер	25	–	(714.000)	(714.000)
2024-жылдын 31-январына карата		2.100.000	13.856.872	15.956.872
Жыл ичиндеги пайда		–	2.560.515	2.560.515
Жыл ичиндеги башка жыйынды киреше		–	–	–
Жыл үчүн жалпы жыйынды киреше, бардыгы		–	2.560.515	2.560.515
Акционердик капиталды көбөйтүү	25	3.500.000	(3.500.000)	–
Жарыяланган дивиденддер	25	–	(1.049.440)	(1.049.440)
2025-жылдын 31-декабрына карата		5.600.000	11.867.947	17.467.947

(миң кыргыз сому менен)

1. Жалпы маалымат

Уюмдаштыруу түзүмү жана ишмердүүлүгү

ААК «Оптим Банк» (мындан ары - «Банк») 1992-жылы Кыргыз Республикасында ачык акционердик коом катары түзүлгөн. Буга чейин Банк «АТФ Банк Кыргызстан» ААК жана «ЮниКредит Банк» ААК деген аталыштар менен белгилүү болгон. Апрельде 2013-жылы акыркы көзөмөл жүргүзүүчү менчик ээси алмашкандыгына байланыштуу, Банк Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинен жаңы аталыш менен расмий түрдө кайра каттоодон өткөрүлгөн.

Банктын негизги ишмердүүлүк түрлөрү депозиттерди тартуу, кардарлардын эсептерин ачуу жана жүргүзүү, кредиттер жана кепилдиктерди берүү, кассалык эсептөөлөрдү жүргүзүү, баалуу кагаздар жана чет өлкөлүк валюта боюнча операцияларды ишке ашыруу. Банктын ишмердүүлүгү Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары – «КРУБ») тарабынан жөнгө салынат. Банк банктык ишмердүүлүктү жүргүзүүгө генеральдик лицензияга ээ жана Кыргыз Республикасындагы Мамлекеттик аманаттарды камсыздандыруу системасынын мүчөсү болуп саналат. Банктын башкы кеңсесинин юридикалык дарегі: Кыргыз Республикасы, 720070, Бишкек шаары, Жибек-Жолу проспектиси, 493.

Банк Кыргыз Республикасынын аймагында өз ишин жүзөгө ашыруучу 22 филиал аркылуу ишмердүүлүк жүргүзөт (2024-жыл: 21 филиал). Банктын активдери менен милдеттенмелеринин негизги бөлүгү Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан.

Банк «Alatau City Bank» АКнун (мурда - «First Heartland Jusan Bank» АКнун) туунду уюму болуп саналат (мындан ары – «Башкы компания»).

2025-жылдын 31-декабрына карата Башкы компания Банктын жүгүртүүдө жүргүзгөн акцияларынын 97, 14 пайызына таандык болгон (2024-жылдын 31-декабрына карата: 97,14%).

2025-жылдын 31-декабрына карата «Alatau City Bank» АКнун жалгыз акционери болуп Казакстан Республикасында катталган жана Башкы компаниянын жайгаштырылган жөнөкөй акцияларынын жалпы санынын 100% ээлик кылган «United Group Alatau» АК (мурда - «First Heartland Securities» АК) саналат (2024-жылдын 31-декабрында: «Alatau City Bank» АКнун ири акционерлери жүгүртүүдөгү жөнөкөй акциялардын 79,63% ээлик кылган «United Group Alatau» АК жана жүгүртүүдөгү жөнөкөй акциялардын 20,11% ээлик кылган Г.Ш. Есенов мырза болгон).

2025-жылдын 31-декабрына карата «United Group Alatau» ААКнын жалгыз акционери Ким В.К. болуп саналат (2024-жылдын 31-декабрында Г. Ш. Есенов мырза жалгыз акционер болуп саналган).

2025-жылдын 31-декабрына карата Банктын акыркы көзөмөл жүргүзүүчү тарабы болуп Ким В.К. мырза саналат (2024-жылдын 31-декабрында Банктын акыркы көзөмөл жүргүзүүчү тарабы болуп Есенов Г.Ш. мырза саналган).

Финансылык-чарба ишмердүүлүгүн жүргүзүү шарттары

Банктын ишмердүүлүгү негизинен Кыргыз Республикасынын аймагында жүзөгө ашырылат. Тиешелүү түрдө, Банктын ишмердүүлүгүнө өнүгүп келе жаткан рыноктун өзгөчөлүктөрүнө ээ болгон Кыргызстандын экономикасы жана финансы рыноктору таасир этет. Мыйзамдык, салыктык жана административдик системалар дагы эле өнүгүү стадиясында болуп, алардын талаптарын ар түрдүүчө түшүнүү жана чечмелөө коркунучу сакталууда. Бул талаптар көп учурда өзгөрүп турат, ал эми башка юридикалык жана фискалдык тоскоолдуктар менен кошулганда, Кыргызстанда иш жүргүзгөн ишканалар үчүн кошумча кыйынчылыктарды жаратат.

Акыркы убакта Россия менен Украина айланасындагы туруксуз геосаясий кырдаал Кыргыз Республикасындагы экономикалык белгисиздиктин деңгээлин кошумча жогорулатты.

Учурдагы инфляциялык басым, макроэкономикалык жана геосаясий белгисиздик, анын ичинде Украинадагы жаңжалдын кесепеттери, активдерди жана милдеттенмелерди баалоого байланыштуу божомолдорго жана баалоолордогу белгисиздикке таасир этүүдө.

(миң кыргыз сому менен)

2. Финансылык отчеттуулукту даярдоонун негиздери

Жалпы жоболор

Банктын ушул финансылык отчеттуулугу Финансылык отчеттуулуктун эл аралык стандарттары боюнча бухгалтердик эсепке алуу стандарттарына ылайык даярдалган.

Ушул финансылык отчет тарыхий баалоо принципи боюнча даярдалган, бирок «Эсеп жүргүзүү саясатындагы маанилүү эрежелер» бөлүмүндө белгиленген учурларды эсепке албаганда. Мисалы, туунду финансылык куралдар адилеттүү нарк боюнча бааланган.

Банктын функционалдык валютасы Кыргыз сомунун (мындан ары – «сом») болуп саналат, ал Кыргыз Республикасынын улуттук валютасы болуп, Банктын көпчүлүк жүргүзүлгөн операцияларынын экономикалык маанисин жана анын ишине таасир этүүчү шарттарды эң жакшы чагылдырууга мүмкүндүк берет.

Сом ошондой эле ушул финансылык отчеттун маалыматтарын көрсөтүүчү валюта болуп саналат.

Бул финансылык отчеттуулук кыргыз сому менен миңдик көрсөткүчтө берилген (мындан ары – «миң сом»), акцияларга эсептелген суммаларды жана өзүнчө көрсөтүлгөн учурларды эсепке албаганда.

2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн финансылык отчеттуулук Банктын жетекчилиги тарабынан 2026-жылдын 13-мартында чыгарууга бекитилген.

3. Эсепке алуу саясатынын маанилүү жоболору

Эсеп саясатындагы өзгөртүүлөр

Банк биринчи жолу 2025-жылдын 1-январынан тартып же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдерге карата күчүнө кирген стандарттарга айрым өзгөртүүлөрдү колдонду:

ФОЭС (IAS) 21 карата өзгөртүүлөр – «Валюталарды алмаштыруу мүмкүнчүлүгүнүн жоктугу».

Жаңы өзгөртүүлөр Банктын финансылык отчетуулугуна таасирин тийгизген жок

Банк күчүнө кирбеген, чыгарылган стандарттарды, түшүндүрмөлөрдү же өзгөртүүлөрдү алдын ала колдонгон эмес.

Адилеттүү наркты баалоо

Банк финансылык куралдарды, пайда жана чыгым аркылуу адилеттүүлүк баасы менен көрсөтүлгөн, ар бир отчеттук датада адилеттүүлүк баасы боюнча баалайт.

Адилеттүү нарк активди сатуу учурундагы алынуучу же баалоо күнүнө карата рыноктун катышуучуларынын ортосундагы жөнөкөй бүтүмдүн жүрүшүндө милдеттенмени өткөрүп берүү учурунда төлөнө турган баа болуп саналат. Адилеттүү баанын баалоосу активди сатуу же милдеттенмени өткөрүү максатында ишке ашырылган соода болуп саналат: рынокто, бул актив же милдеттенме үчүн негизги болуп саналган; же негизги рынок жок болгон учурда, бул актив же милдеттенме үчүн эң ыңгайлуу болгон рынокто.

Банктын негизги же эң пайдалуу рынокко кирүү мүмкүнчүлүгү болууга тийиш. Активдин же милдеттенменин адилеттүү наркы рыноктун катышуучулары активге же милдеттенмеге баа түзүүдө, рыноктун катышуучулары өздөрүнүн эң жакшы экономикалык кызыкчылыктарында аракеттенет деп эсептеген божомолдорду колдонуу менен ченелет. Финансылык эмес активдин адилеттүү наркын баалоо рыноктун катышуучусунун активди эң жакшы жана эң натыйжалуу пайдалануу аркылуу же аны рыноктун башка катышуучусуна сатуу аркылуу экономикалык пайданы пайда кылуу жөндөмдүүлүгүн эске алат, ал бул активди эң жакшы жана эң натыйжалуу түрдө пайдаланат.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Эсеп саясатындагы өзгөртүүлөр (уландысы)

Адилеттүү наркты баалоо (уландысы)

Банк мындай баалоо модельдерин колдонуп, алар ошол шарттарга ылайыктуу жана адилеттүүлүк баасын баалоо үчүн жетиштүү маалыматтар бар болсо, ошондой эле байкалган маалыматтардан эң көп пайдаланып, байкалбаган маалыматтарды колдонууну минимизациялоого мүмкүнчүлүк берет. Бардык активдер жана милдеттенмелер, алардын адилеттүү баасы финансылык отчеттуулукта бааланган же ачылган, төмөндө сүрөттөлгөн адилеттүү баа иерархиясына ылайык классификацияланат, адилеттүү баанын жалпы баасын баалоодо маанилүү болгон эң төмөнкү деңгээлдеги баштапкы маалыматтарга негизделген:

- 1-деңгээл — баа сунуштары (өзгөртүлбөйт) активдүү рыноктордо бирдей активдер же милдеттенмелер үчүн;
- 2-деңгээл — баалоо модельдери, бул моделдерде адилеттүү бааны баалоо үчүн маанилүү болгон баштапкы маалыматтар, эң төмөнкү деңгээлдеги иерархияга тиешелүү, түз же кыйыр түрдө рынокто байкоого алынат;
- 3-деңгээл — баалоо модельдери, анда адилеттүү бааны баалоо үчүн маанилүү болгон баштапкы маалыматтар, иерархиянын эң төмөнкү деңгээлине тиешелүү, рынокто байкоого алынбайт.

Эгерде активдер жана милдеттенмелер финансылык отчеттуулукта туруктуу таанылса, Банк алардын деңгээлдери арасында которулушунун зарылдыгын аныктап, Банк ар бир отчеттук мезгилдин аягында активдерди жана милдеттенмелерди иерархия деңгээлдери боюнча которуу зарылдыгын, адилеттүү баалуулукту баалоодо маанилүү болгон эң төмөнкү деңгээлдеги баштапкы маалыматтардын негизинде классификацияны кайрадан талдоо жолу менен аныктайт.

Финансылык активдер жана милдеттенмелер

Баштапкы таануу

Таануу күнү

Финансылык активдерди жана милдеттенмелерди стандарттуу шарттарда сатып алуу же сатуу келишим түзүлгөн күнү, тактап айтканда, Банк активди же милдеттенмени сатып алуу боюнча милдеттенмени алган күнү чагылдырылат. Стандарттуу шарттардагы сатып алуу же сатуу — бул финансылык активдерди жана милдеттенмелерди сатып алуу же сатуу, активдер менен милдеттенмелерди жеткирүү рынокто кабыл алынган эрежелер же макулдашуулар менен белгиленген мөөнөттө жүргүзүлүшү талап кылынган келишимдин алкагында жүзөгө ашырылат.

Баштапкы баалоо

Финансылык инструменттерди баштапкы таануу учурундагы классификациясы келишимдин шарттарына оондой эле, бул инструменттерди башкаруу үчүн колдонулган бизнес-модельге жараша аныкталат. Финансылык инструменттер баштапкы таанууда адилеттүү баа боюнча, ага келишим түзүү боюнча чыгымдар кошулган түрдө бааланат. Бул эреже финансылык активдер жана финансылык милдеттенмелер пайда же чыгым аркылуу адилеттүү баа боюнча бааланган учурларга тиешелүү эмес.

Финансылык активдерди жана милдеттенмелерди баалоо категориялары

Банк бардык финансылык активдерин башкарууда колдонулган бизнес-модельге жана активдердин келишимдик шарттарына ылайык төмөнкүдөй баалоо категориялары боюнча классификациялайт:

- Амортизацияланган нарк;
- Башка жыйынды киреше аркылуу адилеттүү нарк (БЖКАН);
- Пайда же чыгым аркылуу адилеттүү нарк (ПЧАН).

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Финансылык активдер жана милдеттенмелер (уландысы)

Баштапкы баалоо (уландысы)

Финансылык активдерди жана милдеттенмелерди баалоо категориялары (уландысы)

Банк ПЧАН боюнча соодага арналган туунду инструменттерди жана инструменттерди классификациялайт жана баалайт. Эгерде мындай классификация баалоо же таануу принциптерин колдонуунун ыраатсыздыгын жоюуга же олуттуу кыскартууга мүмкүндүк берсе, Банк өз каалоосу боюнча финансылык инструменттерди ПЧАН боюнча баалануучу катары классификациялай алат.

Финансылык милдеттенмелер (финансылык кепилдиктерди жана кредит милдеттенмелерин кошпогондо) негизинен амортизацияланган нарк боюнча бааланат. Бирок, эгерде алар соода максатында кармалган же туунду куралдар болсо, анда ПЧАН колдонулат. Айрым учурларда, уюм аларды калыс баа менен бааланган катары өз ыктыяры менен аныктай алат.

Кредиттик мекемелердеги каражаттар, кардарларга кредиттер, амортизацияланган нарк боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар

Банк кредиттик мекемелердеги каражаттарды, кардарларга кредиттерди жана башка финансылык инвестицияларды амортизацияланган нарк боюнча төмөнкү эки шарт аткарылса гана баалайт:

- Финансылык актив келишимде каралган акча агымдарын алуу максатында кармалган бизнес-моделдин алкагында сакталат;
- Финансылык активдин келишимдик шарттары белгиленген күндөрдөгү акча каражаттарынын агымын шарттайт, алар негизги карызды жана төлөнбөгөн негизги суммага пайыздарды төлөө гана болуп саналат (SPPI).

Бизнес-моделди баалоо

Банк бизнес-моделди аныктайт, негизинен, финансылык активдерди топтоо жана башкаруу аркылуу белгилүү бир бизнес максатына жетүү үчүн кандайча иш жүргүзүлөөрүн эң так чагылдырат.

Банк бизнес-моделдин финансылык инструменттердин жеке деңгээлинде эмес, портфельдерди топтоонун жогорку деңгээлинде баалайт жана ал төмөнкүдөй байкоо жүргүзүлгөн факторлорго негизделет:

- Бизнес-моделдин натыйжалуулугу жана бул алкагында кармалып турган финансылык активдердин кирешелүүлүгү кандай бааланат жана бул маалымат уюмдун негизги башкаруучу кызматкерине кандай маалымдалат;
- «Бизнес-моделдин натыйжалуулугуна (жана ушул бизнес-моделде кармалып турган финансылык активдердин кирешелүүлүгүнө) таасир этүүчү коркунучтар жана, өзгөчө, ушул коркунучтарды башкаруу ыкмасы;
- Бизнеси башкаруучу менеджерлер кандай сыйлык алышат (мисалы, сый акы башкарылуучу активдердин адилеттүү наркына же келишимде каралган алынган акча агымдарына негизделеби);
- Күтүлгөн сатуу жыштыгы, көлөмү жана мөөнөттөрү да Банктын бизнес-моделдин баалоодо маанилүү факторлор болуп саналат.

Бизнес-моделди баалоо негиздүү түрдө күтүлүүгө тийиш болгон сценарийлерге негизделет жана аталган «эң начар» же «стрестик» сценарийлер эсепке алынбайт. Эгерде акча агымдары алгачкы таануудан кийин Банктын күтүүлөрүнөн айырмаланган ыкма менен ишке ашырылса, Банк бул бизнес-модельдин алкагында кармалган калган финансылык активдердин классификациясын өзгөртпөйт, бирок мындай маалыматты кийинкиде жакында түзүлгөн же жакында сатып алынган финансылык активдерди баалоодо эске алат.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Финансылык активдер жана милдеттенмелер (уландысы)

Кредиттик мекемелердеги каражаттар, кардарларга кредиттер, амортизацияланган нарк боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар (уландысы)

«Карыздын негизги суммасынын эсебинен гана төлөмдөр жана карыздын негизги суммасынын орду жабылбаган бөлүгүнө пайда» тести (SPPI тести)

Классификациялоонун экинчи этабынын алкагында Банк финансылык активдин келишимдик шарттарын баалап, келишимде каралган акча агымдары активдин негизги суммасын жана негизги сумма боюнча төлөнбөгөн калдыктын пайыздарын төлөөгө гана багытталган төлөмдөр болуп саналаарын (б.а. SPPI тести) аныктайт.

Бул тесттин максаттары үчүн «карыздын негизги суммасы» баштапкы таанылганда финансылык активдин адилет наркы болуп саналат жана ал ушул финансылык активдин колдонулуу мөөнөтүнүн ичинде өзгөрүшү мүмкүн (мисалы, эгерде карыздын негизги суммасын төлөө же сыйлыктын/дисконттун амортизациясы боюнча төлөмдөр орун алса).

Кредиттик келишимдин алкагында пайыздардын кыйла олуттуу элементтери болуп, адатта, акчанын убактылуу наркы үчүн ордун толтуруу жана кредиттик тобокелдик үчүн ордун толтуруу саналат. SPPI тестин жүргүзүү үчүн Банк тиешелүү факторлорду, мисалы, финансылык активдин кайсы валютада туюндурулганын жана пайыздык чен белгиленген мезгилди жүргүзүүгө тийиш.

Ошол эле учурда келишимдик шарттар, эгерде алар келишимде каралган, базалык кредиттик макулдашууга байланыштуу эмес акча агымдарынын тобокелдиктерге дуушар болуусуна же волатилдүүлүгүнө дээрлик байкалгыс эмес таасир тийгизсе да, мындай шарттар келишимде каралган, негизги карыз суммасы жана анын төлөнбөгөн калдыгы боюнча үстөк пайыздарды төлөөгө гана багытталган акча агымдарынын пайда болушуна негиз боло албайт. Мындай учурларда финансылык активди ПЧАН боюнча баалоо зарыл.

Финансылык кепилдиктер, аккредитивдер жана кредит берүү боюнча милдеттенмелер

Финансылык кепилдиктер, аккредитивдер жана кредит берүү боюнча милдеттенмелер.

Финансылык кепилдиктер баштапкы учурда финансылык отчеттуулукта адилет баа боюнча, алынган премиянын суммасында таанылат. Баштапкы таанудан кийин Банк ар бир кепилдик боюнча өзүнүн милдеттенмесин баштапкы таанылган суммадан чогулган амортизацияны, кирешелер же чыгашалар отчетунда таанылган жана күтүлүүчү кредиттик чыгымдар боюнча бааланган резервди алып салуу менен эң чоң сумма боюнча баалайт.

Кредиттерди берүү боюнча милдеттенмелер жана аккредитивдер келишимдик милдеттенмелер болуп саналат, алардын шарттары боюнча Банк кардарга кредитти алдын ала макулдашылган шарттарда берүүгө милдеттүү. Финансылык кепилдик келишимдерине колдонулган баалоо принциптерине ылайык, ушундай милдеттенмелерге карата да ККЧ ыкмасы боюнча баалоо талаптары колдонулат.

Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери

Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери накталай акча, КРУБ жана башка банктардагы акча каражаттарын, ошондой эле 3 айдан кем баштапкы мөөнөтү бар, адилет баасынын маанилүү өзгөрүүсүнө дуушар болбогон жана Банк тарабынан кыска мөөнөттүү милдеттенмелерди аткаруу үчүн колдонулган жогорку ликвиддүүлүккө ээ финансылык активдерди камтыйт.

КРУБ тарабынан чыгарылган ноталар, баштапкы мөөнөтү 3 айдан кем болгон, Банк тарабынан «акча эквиваленттери» деп классификацияланат, анткени алар жогорку ликвиддүүлүккө ээ активдер болуп эсептелет жана алар төмөнкү кредиттик тобокелдикке ээ.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери (уландысы)

Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери финансылык абал отчетунда амортизацияланган баада көрсөтүлөт.

Карыздык каражаттар

Чыгарылган финансылык инструменттер же алардын компоненттери, эгерде келишимдик макулдашуунун натыйжасында Банк акча каражаттарын же башка финансылык активдерди коюуга, же болбосо акча каражаттарынын же башка финансылык активдердин белгиленген суммасын өз үлүштүк инструменттеринин белгиленген санына алмаштыруу жолу менен милдеттенмени аткарууга милдеттенме алса, милдеттенме катары классификацияланат. Мындай инструменттерге банктардын жана башка финансылык институттардын каражаттары, кардарлардын эсептери жана депозиттери, ошондой эле башка кредиттик каражаттар кирет. Баштапкы таанылгандан кийин карыздык каражаттар натыйжалуу пайыздык чен ыкмасын пайдалануу менен амортизацияланган нарк боюнча чагылдырылат. Пайда жана чыгым милдеттенмелерди таануу токтотулган учурда пайданын же чыгымдын курамында, ошондой эле амортизация процессинде чагылдырылат.

Туунду финансылык инструменттер

Банк өзүнүн кадимки ишинин жүрүшүндө валюта рынокторунда ар кандай туунду финансылык инструменттерди (анын ичинде форварддарды жана свопторду) пайдаланат. Бул финансылык инструменттер соодага арналган жана адилеттүү нарк боюнча чагылдырылат. Адилеттүү нарк тиешелүү базалык инструменттердин жана башка факторлордун учурдагы рыноктук жана келишимдик наркынын негизинде рыноктук котировкалардын же баалоо моделдеринин негизинде аныкталат. Оң адилеттүү наркы бар туунду финансылык инструменттер активдердин курамында, ал эми терс адилеттүү наркы бар туунду финансылык инструменттер милдеттенмелердин курамында чагылдырылат. Көрсөтүлгөн инструменттер менен операциялар боюнча пайда жана чыгым туунду финансылык инструменттер боюнча таза пайданын курамында пайда же чыгым жөнүндө консолидацияланган отчетто жана башка жыйынды кирешедө чагылдырылат.

Ижара

Банк ижарачы катары

Банк бардык ижара келишимдерин таануу жана баалоо боюнча бирдиктүү ыкманы колдонот, кыска мөөнөттүү ижара жана төмөн баалуу активдерди ижарага алуу боюнча келишимдерди эсепке албаганда. Банк ижара боюнча милдеттенмелерди жана базалык активдерди пайдалануу укугун билдирген пайдалануу укугу түрүндөгү активдерди тааныйт.

Пайдалануу укугу формасындагы активдер

Банк пайдалануу укугу формасындагы активдерди аренда келишиминин башталыш күнүндө, (башкача айтканда, негизги актив колдонууга жеткиликтүү болгон учурда, бухгалтердик эсепке алат). Пайдалануу укугу формасында активдер баштапкы наркы боюнча, топтолгон амортизацияны жана нарксыздануудан келип чыккан топтолгон чыгымдарды алып салуу менен, ижара боюнча милдеттенмелерди кайра баалоого бааны белгилөө менен бааланат. Колдонуу укугуна ээ болгон активдердин баштапкы наркы ижара боюнча таанылган милдеттенмелердин суммасынан, баштапкы түз чыгымдардан жана ижаранын башталыш күнүнө же ага чейин төлөнгөн ижара төлөмдөрүнөн турат, ижара боюнча алынган демилгелүү төлөмдөр алып салынгандан кийин. Эгерде Банк ижара мөөнөтүнүн аягында ижарага алынган активге менчик укугун алаарына жетиштүү ишеним көрсөтпөсө, пайдалануу укугу формасындагы таанылган актив төмөнкү мезгилдер ичинде сызыктуу ыкма менен амортизацияланат: активди пайдалануу пайдалануунун болжолдуу мөөнөтү же ижара мөөнөтү. Колдонуу укугуна ээ болгон активдер нарксызданууга текшерүүгө алынат.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Ижара (уландысы)

Банк ижарачы катары (уландысы)

Ижара боюнча милдеттенмелер (уландысы)

Ижара башталган күнгө карата Банк ижара мөөнөтүнүн ичинде ишке ашырылуучу ижара төлөмдөрүнүн келтирилген наркы боюнча бааланган ижара боюнча милдеттенмелерди тааныйт. Ижара төлөмдөрү туруктуу төлөмдөрдү (анын ичинде субстанциядагы туруктуу төлөмдөрдү) лизингге дем берүүчү дебитордук карыздарды, индекске же коюмга көз каранды өзгөрүлмө ижара төлөмдөрүн жана калдык нарк кепилдиги боюнча төлөнүшү күтүлгөн суммаларды камтыйт. Ижара төлөмдөрүнө ошондой эле, эгерде Банк бул опционду ишке ашырууга негиздүү түрдө ишенсе, сатып алуу опционун ишке ашыруу баасын жана эгерде лизинг мөөнөтү Банктын лизингди токтотуу опционун потенциалдуу ишке ашыруусун чагылдырса, лизингди токтотуу үчүн айыптык төлөмдөрдү камтыйт. Индекстен же коюмдан көз каранды болбогон өзгөрүлмө ижара төлөмдөрү мындай төлөмдөрдү жүзөгө ашырууга алып келген окуя же шарт келип чыккан мезгилде чыгашалар катары таанылат.

Ижара төлөмдөрүнүн көрсөтүлгөн наркын эсептөө үчүн Банк, эгерде ижара келишиминде түзүлгөн пайыздык чен оңой аныкталбаса, ижара башталган күнгө карата кошумча карыз каражаттарын тартуу ченин пайдаланат. Ижара башталган күндөн кийин ижара боюнча милдеттенмелердин өлчөмү пайыздарды эсептөөнү чагылдыруу үчүн көбөйтүлөт жана ишке ашырылган ижара төлөмдөрүн чагылдыруу үчүн азайтылат. Мындан тышкары, ижара мөөнөтүн өзгөртүү, алмаштыруу, белгиленген ижара төлөмдөрүнүн маңызы боюнча өзгөртүү же базалык активди сатып алуу опционун баалоо өзгөргөн учурда ижара боюнча милдеттенмелердин баланстык наркын кайра баалоо жүргүзүлөт.

Кыска мөөнөттүү ижарага алуу жана аз баалуу активдерди ижарага алуу

Банк кыска мөөнөттүү ижарага байланыштуу таануу милдетинен бошотуу укугун колдонуп, ижара башталган күндөгү мөөнөтү 12 айдан ашпаган жана курамында сатып алуу опциону каралбаган кыска мөөнөттүү ижара келишимдерине бул бошотууну колдонот. Кыска мөөнөттүү ижара боюнча ижаралык төлөмдөр ижара мөөнөтүнүн ичинде түз сызыктык ыкма (линейка ыкмасы) менен ижара чыгымдары катары таанылат.

Финансылык ижара – Банк ижара берүүчү катары

Банк ижаралык төлөмдөр боюнча дебитордук карызды ижаранын башталыш күнүнөн тарта таза инвестицияларга барабар суммада эсепке алат. Финансылык киреше таза инвестициялардын баланстык суммасына туруктуу мезгилдик кирешелүүлүк нормасын чагылдырган схема боюнча эсептелет. Баштапкы түздөн-түз чыгымдар ижаралык төлөмдөр боюнча дебитордук карыздын баштапкы суммасына киргизилет.

Финансылык инструменттерди өз ара эсептешүү

Финансылык актив жана финансылык милдеттенме өз ара эсептешүүгө дуушар болуп, финансылык абал отчетунда нетто өлчөмдө чагылдырылат, эгерде таанылган суммаларды эсептешүү үчүн юридикалык жактан корголгон укук болсо жана нетто негизинде эсептешүүлөрдү жүргүзүү же активди сатуу менен милдеттенмени бир убакта компенсацияланат. Эсептешүү үчүн укук келечектеги окуяга негизделбеши керек жана төмөнкү шарттарда юридикалык жактан корголгон болушу керек:

- Жөнөкөй иш жүргүзүү учурунда;
- Дефолт учурунда; жана
- Уюмдун же контрагенттердин биринин токтоп калуусу же банкроттук абалы учурунда.

Бул шарттар жалпы эсепке алуу боюнча негизги келишимдер үчүн аткарылбайт жана тиешелүү активдер жана милдеттенмелер финансылык абал жөнүндө отчетто толук суммада чагылдырылат.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Кредиттерди реструктуризациялоо

Банк мүмкүнчүлүк болгон учурда, кепилдикке кайтаруу жолдоруна кайрылуунун ордуна, кредиттик шарттарды кайра карап чыгууга аракет кылат, мисалы, төлөмдөрдүн келишимдик мөөнөттөрүн узартуу жана жаңы кредиттик шарттарды макулдашуу.

Банк финансылык активди, мисалы, кардарга берилген кредитти таанууну токтотот, эгерде келишим шарттары, чындыгында, ал жаңы кредит болуп калат, ал эми айырма нарксыздануудан болгон чыгым таанылганга чейин таанууну токтотуудан пайда же чыгым катары таанылат. Баштапкы таанууда кредиттер, эгерде алар баштапкы таанылган нарксызданган каржылык активдер (ПСКО) катары каралбаса, ККЧны баалоо максатында 1-Стадияга киргизилет. Кардарга кредитти таанууну токтотуу керекпи же жокпу деп баалоодо Банк, башка нерселер менен катар, төмөнкүдөй факторлорду карайт:

- Кредиттин валютасын өзгөртүү;
- Контрагенттин өзгөрүшү;
- Модификация инструменттин SPPI тестинин критерийлерине жооп бербей калышына алып келеби.

Эгерде модификация акча агымдарынын олуттуу өзгөрүшүнө алып келбесе, модификация таанууну токтотууга алып келбейт. Баштапкы эффективдүү пайыздык ставкага дисконттолгон акчанын агымдарын өзгөртүү негизинде, Банк модификациядан келип чыккан пайда же чыгымды тааныйт, алар пайда же чыгым катары таанылып, арзандоо боюнча чыгым чагылдырылат.

Таануунун токтотулушуна алып келбеген модификация болгон шартта, Банк ошондой эле кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулашынын же активдерди кредиттик-нарксызданган катары классификациялоо зарылчылыгынын бар экендигин кайра баалайт. Өзгөртүүнүн натыйжасында актив кредиттин начарлашы катары классификациялангандан кийин, ал 3-этапта 3 айлык сыноо мөөнөтүндө калат. Реструктуризацияланган карызды 3-стадияда үч айдын ичинде туруктуу төлөмдөр, негизги карыздын же пайыздардын маанилүү суммасын жаңы төлөм графиги боюнча төлөө талап кылынат.

Финансылык активдерди жана милдеттенмелерди таанууну токтотуу

Финансылык активдер

Финансылык актив (же, эгер колдонулса, финансылык активдин бөлүгү же окшош финансылык активдердин топтомунун бөлүгү) финансылык абал отчетунда таануу токтотулат, эгерде:

- Активден акча агымдарын алуу укугунун колдонуу мөөнөтү бүткөндө;
- Банк активден акча агымдарын алуу укугун өткөрүп берген же «транзиттик» макулдашуунун шарттарында алынган акча агымдарын үчүнчү тарапка олуттуу кечиктирбестен толугу менен которууга милдеттенме алганда; ошондой эле
- Банк же (а) Активдин бардык тобокелдиктерин жана пайдасын дээрлик толугу менен өткөрүп берген, же (б) Өткөрүп берген жок, бирок активдин бардык тобокелдиктерин жана пайдасын сактап калган жок, бирок ошол активге болгон көзөмөлдү өткөрүп берген.

Эсептен чыгаруу

Финансылык активдер Банк мындан ары алардын наркынын ордун толтурууну күтпөгөндө гана жарым-жартылай же толугу менен эсептен чыгарылат. Эгерде эсептен чыгарылууга тийиш болгон сумма девальвация үчүн топтолгон резервдин өлчөмүнөн жогору болсо, анда айырма алгач резервдин көбөйүшү катары эске алынат, ал андан кийин дүң баланстык наркка карата колдонулат. Ар кандай кийинки калыбына келтирүү кредиттик чыгымдар боюнча чыгашаларга тиешелүү. Эсептен чыгаруу таанууну токтотууга тиешелүү.

Эсептен чыгарылган финансылык активдерге карата Банк төлөөгө тийиш болгон суммаларды өндүрүп алуу саясатына ылайык карызды өндүрүү боюнча иш-чараларды жүргүзүүнү уланта алат.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Финансылык активдерди жана милдеттенмелерди таанууну токтотуу (уландысы)

Финансылык милдеттенмелер

Финансылык милдеттенмени таануу тиешелүү милдеттенме аткарылган, жокко чыгарылган же анын колдонуу мөөнөтү аяктаган учурда токтотулат.

Бир учурдагы финансылык милдеттенме ошол эле кредит берүүчүнүн алдындагы олуттуу айырмаланган шарттарда башка милдеттенмеге алмаштырылганда же учурдагы милдеттенменин шарттары олуттуу өзгөртүлгөн учурда баштапкы милдеттенмени таануу токтотулат, ал эми жаңы милдеттенме эсепте пайданын же чыгымдын курамындагы милдеттенмелердин баланстык наркындагы айырманы таануу менен чагылдырылат.

Ислам каржылоосу боюнча операциялар

Мурабаха

Кардардын табышамасы боюнча Банк тарабынан сатылып алынган товарды сатуу боюнча бүтүм. Банктын товарды сатуу баасы тараптар тарабынан сатып алуу баасынын жана тараптар макулдашкан үстөк баа келишиминин суммасы катары аныкталат. Банк коммерциялык операцияны каржылайт - кардардын буйрутмасы боюнча товарды өз атынан жана өз эсебинен сатып алат. Банк тарабынан Мурабаха ылайык сунушталган каражаттар адилеттүү нарк боюнча эсепте чагылдырылат плюс мындай финансылык активдерди сатып алуу же чыгаруу менен түздөн-түз байланышкан бүтүм боюнча келтирилген чыгымдар. Жыйынтыгында, каражаттар натыйжалуу пайыздык чен ыкмасы менен амортизацияланган нарк боюнча бааланат.

Кард

Кард - бул акча каражаттарын жайгаштыруу/тартуу боюнча операция, ал боюнча бир тарап экинчи тарапка акча каражаттарын биринчи талап боюнча аманаттын сакталышы, толук кайтарылышы шарттарында жана аларды эркин тескөө мүмкүнчүлүгү менен пайызсыз насыя (сый акы төлөөсүз) түрүндө берет. Каражаттарды алуучу, өз кезегинде, акча каражаттарынын сакталышына жана аларды сунуштоочу тарапка биринчи талап боюнча берилишине кепилдик берип, ислам банк иши жана каржылоо принциптерине негизделген өз операцияларында бул ресурстарды пайдалана алат. Банк акча каражаттарын кабыл алган тарап катары да, акча каражаттарын берген тарап катары да болушу мүмкүн.

Банк тарабынан сунушталган каражаттар алгач адилеттүү нарк боюнча эсепте чагылдырылат. Жыйынтыгында, каражаттар натыйжалуу пайыздык чен ыкмасы менен амортизацияланган нарк боюнча бааланат.

Салык салуу

Үстүбүздөгү кирешелер боюнча салык чыгымдары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык эсептелет.

Кийинкиге калтырылган салыктык активдер жана милдеттенмелер баланстык милдеттенмелер ыкмасын пайдалануу менен баардык убакыт айырмаларына карата эсептелинет. Кийинкиге калтырылган киреше салыгы, активдердин жана милдеттенмелердин салыктык базаларынын жана финансылык отчеттуулуктун максаттары үчүн баланстык наркынын ортосунда келип чыккан бардык убактылуу айырмалар боюнча таанылат, кийинкиге калтырылган киреше салыгы гудвиллди, активди же активди алгачкы таануудан келип чыккандан башка учурларда бизнести бириктирүүнү түзбөгөн жана ал пайда болгон учурда бухгалтердик кирешеге да, салык салынуучу пайдага же чыгымга да таасирин тийгизбеген операциялардан келип чыккан милдеттенмелер.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)**Салык салуу (уландысы)**

Кийинкиге калтырылган салык активдери келечекте салык салынуучу пайданы алуу ыктымалдыгы бар өлчөмдө гана чагылдырылат, ага каршы салык базасын азайтуучу бул убактылуу айырмачылыктар эсепке алынышы мүмкүн. Кийинкиге калтырылган салыктык активдер жана милдеттенмелер отчеттук күнгө карата күчүнө кирген же иш жүзүндө кирген мыйзамдардын негизинде активди ишке ашыруу же милдеттенмени жөнгө салуу мезгилинде колдонулуучу салык салуу коюмдары боюнча бааланат.

Муну менен катар, Кыргыз Республикасында Банк ишмердигине колдонулуучу ар кандай операциялык салыктар колдонулат. Бул салыктар башка операциялык чыгымдардын курамында чагылдырылат.

Негизги каражаттар

Негизги каражаттар күнүмдүк тейлөөгө кеткен чыгымдарды кошпогондо, топтолгон амортизацияны жана баанын түшүүдөн топтолгон жоготууларды эсепке албаганда, тарыхый наркы боюнча чагылдырылат. Бул баа жабдууларды алмаштырууга байланышкан чыгымдарды камтыйт, алар таанылуу критерийлерине жооп берген учурда чыгымдарды камтыйт.

Негизги каражаттардын баланстык наркы бул активдин баланстык наркынын ордун толтуруу мүмкүн эместигин көрсөткөн жагдайларда окуялар же өзгөрүүлөр келип чыккан учурда нарксыздануу буюм затына бааланат.

Объекттин амортизациясы ал жеткиликтүү болгондо башталат. Амортизация активдердин төмөндөгү болжолдонгон пайдалуу кызмат мөөнөтү боюнча түз сызык ыкмасы боюнча эсептелет:

Имараттар жана курулуштар	50 жыл
Эмерек жана кеңсе жабдуулары	3 жылдан 7 жылга чейин
Жабдуу	5 жыл
Транспорт каражаттары	7 жыл
Пайдалануу укугу формасындагы активдер	2 жылдан 10 жылга чейин

Ремонттук жана реконструкциялык чыгымдар аларды каржылоонун жүрүшүндө чыгымдар катары каралат жана башка жалпы жана административдик чыгымдарга киргизилет, капитализацияга жата турган учурларды эсепке албаганда.

Материалдык эмес активдер

Сатып алынган материалдык эмес активдер финансылык отчеттуулукта чындыктагы чыгымдар боюнча, топтолгон амортизация жана арзандоодон келип чыккан чыгымдарды чыгаргандан кийин көрсөтүлөт.

Атайын программалык камсыздоого лицензияларды алууга жана аны ишке ашырууга кеткен чыгымдар тиешелүү материалдык эмес активдин өздүк наркында капиталдаштырылат.

Материалдык эмес активдердин амортизациясы алардын пайдалуу кызмат мөөнөтү боюнча түз сызык ыкмасы боюнча эсептелет жана пайдада же чыгымда чагылдырылат. Материалдык эмес активдердин пайдалуу кызмат мөөнөтү 3 жылдан 7 жылга чейин өзгөрөт.

Пенсиялык төлөмдөр жана кызматкерлерге башка сыйлыктар боюнча милдеттенмелер

Банк мамлекеттик пенсиялык системага катышуудан башка кошумча пенсиялык программаларга ээ эмес, бул система иш берүүчүнүн учурдагы жалпы кызматкерлерге төлөмдөрүнөн пайыз түрүндө учурдагы салымдарды эсептөөнү карайт. Бул чыгымдар тиешелүү эмгек акы менен байланышкан отчеттук мезгилде чагылдырылат. Мундан тышкары, Банк кызматкерлерге эмгек ишин аяктаган соң маанилүү сыйлыктарды төлөбөйт.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Акционердик капитал

Жөнөкөй акциялар өздүк капиталда чагылдырылат.

Дивиденддер милдеттенме катары таанылат жана эгерде алар отчеттук күнгө чейин же отчеттук күнгө карата билдирилген болсо, отчеттук күндө капиталдан чегерилет. Дивиденддер жөнүндө маалымат, эгерде алар отчеттук күнгө чейин сунушталса, ошондой эле отчеттук күндөн кийин, бирок финансылык отчеттуулукка чыгарууга бекитүү күнүнө чейин сунушталган же жарыяланган болсо, отчеттуулукта ачыкка чыгарылат.

Сегменттик отчет

Банктын иши жогорку деңгээлде интеграцияланган жана ФОЭС (IFRS) 8 «*Оперативдик сегменттер*» максатында бирдиктүү операциялык сегментти түзөт». Банктын активдери Кыргыз Республикасында топтолгон жана Банк Кыргыз Республикасындагы иш аракетинен пайда алат. Банктын операциялык чечимдерди кабыл алуу боюнча жооптуу адамы — Борбордук башкармалыктын төрагасы, ал маалыматты тек гана бүт Банктан жалпылап алат жана талдайт.

Шарттуу активдер жана милдеттенмелер

Шарттуу милдеттенмелер финансылык абал отчетунда көрсөтүлбөйт, бирок алар боюнча маалымат финансылык отчеттуулукта ачыкталат, ресурстардын өчүрүлүшү алардын төлөмдөрү менен байланышканда бул мүмкүнчүлүк өтө аз болгон учурлардан башкача. Шарттуу активдер финансылык абал отчетунда көрсөтүлбөйт, бирок алар боюнча маалымат финансылык отчеттуулукта ачыкталат, эгерде алар менен байланышкан экономикалык кирешелерди алуу мүмкүнчүлүгү болжолдонсо.

Кирешелерди жана чыгашаларды таануу

Эгерде Банктын экономикалык пайда алуу ыктымалдыгы жогору болсо жана эгерде киреше ишенимдүү бааланса, киреше таанылат. Финансылык отчеттуулукта кирешени таануу үчүн төмөнкүдөй критерийлер аткарылууга тийиш:

Пайыздык жана ушул сыяктуу киреше жана чыгашалар

Банк амортизацияланган баа боюнча бааланган карыздык финансылык активдер боюнча пайыздык кирешени эсептейт, эффективдүү пайыздык ченди финансылык активдердин брутто баланстык баасына колдонуу менен, карыздык активдердин эффективдүү пайыздык ченди колдонуу жолу менен эсептейт. Эффективдүү пайыздык чен аркылуу финансылык инструментти колдонуу мезгилинде же кыскараак убакытта, кайсы учурда колдонулса, эсептелген келечектеги акча төлөмдөрү же түшүүлөрү туурасында финансылык активдин же милдеттенмелердин таза баланстык баасына так келтирилет. Эсептөөдө финансылык инструмент боюнча баардык келишимдик шарттар (мисалы, мөөнөтүнөн мурда төлөө укугу) жана натыйжалуу пайыздык чендин ажырагыс бөлүгү болуп саналган инструментке түздөн-түз байланыштуу комиссиялык же кошумча чыгашалар эске алынат, бирок келечектеги кредиттик чыгымдар эсепке алынбайт. Финансылык активдин же финансылык милдеттенменин баланстык наркы, эгерде Банк төлөмдөрдүн же түшүүлөрдүн болжолун кайра карап чыкса, оңдолот. Түзөтүлгөн баланстык баа баштапкы эффективдүү пайыздык ченге негизделип эсептелет, ал эми баланстык баанын өзгөрүшү пайыздык киреше же чыгым катары чагылдырылат.

Эгерде финансылык актив кредиттик баасын жоготсо, Банк эффективдүү пайыздык ченди бул финансылык активдин таза амортизацияланган баасына колдонуп, пайыздык кирешени эсептейт. Эгерде финансылык актив боюнча дефолт жоюлса жана ал кредиттик баасын жоготпой калса, Банк пайыздык кирешени брутто баасынын негизинде кайра эсептейт.

Эгерде сатып алынган же түзүлгөн кредиттик баасын жоготкон баштапкы таанылган нарксыздалган каржылык активдер (ПСКО) финансылык активдер болсо, Банк пайыздык кирешени кредиттик коркунучту эске алып, эффективдүү пайыздык ченди амортизацияланган баага колдонуп эсептейт. Кредиттик коркунучту эске алып жөнделгөн эффективдүү пайыздык чен — бул биринчи жолу таанылганда, эсептелген келечектеги акча агымдарын (кредиттик чыгымдар камтып) баштапкы таанылган нарксыздалган каржылык активдер(ПСКО) активдеринин амортизацияланган баасына чейин дисконттоочу чен.

(миң кыргыз сому менен)

3. Эсеп саясатынын олуттуу жоболору (уландысы)

Сегменттик отчет (уландысы)

Кирешелерди жана чыгашаларды таануу (уландысы)

Комиссиялык кирешелер

Банк кардарларга көрсөткөн ар кандай кызмат көрсөтүүлөрдөн комиссиялык киреше алат. Комиссиялык кирешелер төмөнкү эки категорияга бөлүнүшү мүмкүн:

Белгилүү бир мезгил ичинде кызмат көрсөтүүлөр үчүн алынган комиссиялык кирешелер

Белгилүү бир мезгил ичинде кызмат көрсөткөндүгү үчүн алынган комиссиялык төлөм аткарууга тиешелүү милдеттерди аткарууга жараша ушул мезгил ичинде эсептелинет. Кредит берүү боюнча милдеттенмелер үчүн комиссиялар, эгерде кредитти пайдалануу ыктымалдыгы жогору болсо, жана башка кредит берүү менен байланышкан комиссиялар (кошумча чыгымдар менен бирге) келечектеги мезгилдерге жайгаштырылат жана кредит боюнча эффективдүү пайыздык ченге түзөтүү катары таанылат.

Операцияларды аткаруу боюнча кызмат көрсөтүүдөн түшкөн комиссиялык киреше

Эсептик операцияларды, кассалык операцияларды жана башка кызматтарды аткаруу үчүн алынган комиссиялык төлөмдөр мындай операциялар аяктагандан кийин таанылат. Аткарылышы керек болгон белгилүү бир милдеттемелерге байланышкан комиссиялык төлөмдөр (же алардын бир бөлүгү) тиешелүү талаптар аткарылгандан кийин таанылат. Эгерде келишим өзгөрмө компенсацияны караса, комиссиялык кирешелер өзгөрмө компенсацияга байланышкан белгисиздик чечилгенден кийин таанылган жалпы киреше суммасынын олуттуу кыскаруусу болбой турганы жогорку даражада ыктымал болгон өлчөмдө гана таанылат.

Чет өлкөлүк валюталарды кайра эсептөө

Финансылык отчеттуулук Банк үчүн функционалдык валюта жана отчет берүү валютасы болуп саналган кыргыз сомунда көрсөтүлгөн. Чет өлкө валютадагы операциялар алгач функционалдык валютага операция болгон күндөгү Кыргыз Республикасынын Улуттук банктын алмашуу курсу боюнча кайра эсептелет. Чет өлкө валюталарында туюндурулган монетардык активдер жана милдеттенмелер отчеттук күнгө карата колдонулуп жаткан алмашуу курсу боюнча функционалдык валютага кайра эсептелинет. Чет өлкө валютадагы операцияларды кайра эсептөөдөн улам пайда болгон кирешелер жана чыгымдар кирешелер же чыгымдар отчетунда «Чет өлкө валютадагы операциялардан алынган таза пайда» деген бөлүмдө көрсөтүлөт. Финансылык статьялар, тарыхый баада чет өлкө валютада көрсөтүлгөн, операция болгон күндөгү алмашуу курсуна жараша кайра эсептелет. Чет өлкөлүк валютадагы калыс нарк менен эсепке алынган немонетардык берене-жазуулар калыс нарк аныкталган күндөгү валюта курсу боюнча кайра эсептелет.

Чет өлкө валютадагы операция боюнча келишимдик алмашуу курсу менен операциянын күнүндөгү КРУБ расмий курсу арасындагы айырма чет өлкө валютадагы операциялардан болгон пайдадан чыгымдарды жоюп, кирешелердин курамына киргизилет.

2025-жылдын 31-декабрына жана 2024-жылдын 31-декабрына карата КРУБнун расмий курсу боюнча 1 АКШ доллары 87,41 сом жана 87,00 сомду түздү.

4. Олуттуу эсептик пикирлер жана баалоолор

Чыгарылган, бирок күчүнө кирбеген стандарттар

Төмөндө жаңы стандарттар, оңдоолор жана түшүндүрмөлөр көрсөтүлгөн, алар жарыяланганга карабай, Банктын финансылык отчетуулугун жарыялоо учурунда күчүнө кирген жок. Банк жаңы стандарттарды, өзгөртүүлөрдү жана түшүндүрмөлөрдү, тиешелүү болсо, күчүнө киргенден соң колдонууну пландоодо.

(миң кыргыз сому менен)

4. Олуттуу эсептик пикирлер жана баалоолор (уландысы)

Чыгарылган, бирок күчүнө кирбеген стандарттар (уландысы)

ФОЭС (IFRS) 18 «Финансылык отчеттуулукта маалыматтарды сунуштоо жана ачыкка чыгаруу»

2024-жылдын апрелинде ЭФКО боюнча Кеңеш ФОЭС (IFRS) 18 чыгарды, ал ФОЭС (IAS) 1 «Финансылык отчеттуулукту сунуштоо» менен алмаштырылат. ФОЭС (IFRS) 18 пайда жана чыгым жөнүндө отчетто, анын ичинде белгилүү бир жыйынтыктоочу сумманы жана ортодогу жыйынтыктоочу сумманы сунуштоо боюнча маалыматтарды сунуштоого карата жаңы талаптарды киргизет. Мындан тышкары, пайда жана чыгым жөнүндө отчетто уюмдар баардык кирешелерди жана чыгашаларды беш категорияга (алардын алгачкы үчөө жаңы болуп саналат) бөлүү менен көрсөтүүгө тийиш: операциялык, инвестициялык жана финансылык, кирешеге салыктар жана токтотулган ишкердик.

Стандарт маалыматты ачыктоо боюнча талаптарды камтыйт, анын ичинде башкармалык тарабынан аныкталган иш-аракеттердин көрсөткүчтөрү, кирешелер жана чыгымдардын аралык жыйынтык суммалары, ошондой эле негизги финансылык отчеттордун жана кошумча белгилөөлөрдүн функциясына жараша финансылык маалыматты агрегациялоо жана дезагрегациялоо боюнча жаңы талаптар.

Жаңы стандарттын кабыл алынышынын натыйжасында ФОЭС (IAS) 7 «Акча каражаттарынын агымы жөнүндө отчет» стандартына тар чөйрөдө колдонулуучу өзгөртүүлөр киргизилген. Бул өзгөртүүлөргө ылайык, кыйыр ыкма колдонулган учурда операциялык ишмердүүлүктөн болгон акча агымдарын аныктоо үчүн «пайда же чыгымдын» ордуна «операциялык пайда же чыгым» колдонулат. Мындан тышкары, түзөтүүлөр дивиденддерди жана пайыздарды төлөөгө байланыштуу келип чыккан акча агымдарынын классификациясын тандоо мүмкүнчүлүгүн жокко чыгарат. Ошондой эле айрым башка стандарттарга тиешелүү түзөтүүлөр киргизилди.

ФОЭС (IFRS) 18 жана башка стандарттарга тиешелүү түзөтүүлөр 2027-жылдын 1-январынан кийин же андан кийин башталган отчеттук мезгилдерге карата күчүнө кирет. Бул факт ачылган шартта мөөнөтүнөн мурда колдонууга жол берилет. ФОЭС (IFRS) 18 ретроспективдүү болуп колдонулат.

Азыркы учурда Банк жаңы стандарттын негизги финансылык отчеттуулуктарга жана финансылык отчеттуулуктун кошумча белгилөөлөрүнө кандай таасир тийгизерин аныктоо үстүндө иштеп жатат.

ФОЭС (IFRS) 9 жана ФОЭС (IFRS) 7 өзгөртүүлөр – «Финансылык инструменттерди классификациялоо жана баалоо»

2024-жылдын май айында ФОЭС боюнча Кеңеш ФОЭС (IFRS) 9 жана ФОЭС (IFRS) 7 өзгөртүүлөрдү чыгарды - «Финансылык инструменттерди классификациялоого жана баалоого өзгөртүүлөр». Ушул өзгөртүүлөр:

- Финансылык милдеттенмени таануу «эсептешүү күнүндө» токтотуларын түшүндүрүшөт жана эсептешүү күнүнө чейин жөнгө салынуучу финансылык милдеттенмелерди таанууну токтотуу үчүн эсепке алуу саясатын (белгилүү бир шарттар сакталган учурда) тандоо мүмкүнчүлүгүн караштырышат;
- Экологиялык, социалдык жана корпоративдик мүнөздөмөлөрү (esg) жана ушул сыяктуу өзгөчөлүктөрү бар финансылык активдер боюнча келишимде каралган акча агымдарына кандай баа берүү керектиги боюнча кошумча көрсөтмөлөрдү камтышат;
- Финансылык активдер «регресс укугусуз» эмне экендигин, ошондой эле келишим менен байланыштуу инструменттердин мүнөздөмөлөрүн такташат;
- Шарттуу мүнөздөмөлөрү бар финансылык инструменттер үчүн маалыматты ачыкка чыгарууга карата талаптарды жана башка жыйынды киреше аркылуу адилеттүү нарк боюнча баалануучу катары классификацияланган үлүштүк инструменттер үчүн кошумча маалыматты ачыкка чыгарууга карата талаптарды киргизет.

(миң кыргыз сому менен)

4. Олуттуу эсептик пикирлер жана баалоолор (уландысы)

Чыгарылган, бирок күчүнө кирбеген стандарттар (уландысы)

ФОЭС (IFRS) 9 жана ФОЭС (IFRS) 7 өзгөртүүлөр – «Финансылык инструменттерди классификациялоо жана баалоо» (уландысы)

Өзгөртүүлөр 2026-жылдын 1-январынан же ушул күндөн кийин башталган жылдык мезгилдерге карата күчүнө кирет. Финансылык активдерди классификациялоого жана тиешелүү маалыматты ачыкка чыгарууга тиешелүү жоболорду гана мөөнөтүнөн мурда колдонууга жол берилет. Бул өзгөртүүлөр Банктын финансылык отчеттуулугуна олуттуу таасирин тийгизбейт деп күтүлүүдө.

Төмөндө Банктын финансылык отчеттуулугуна олуттуу таасир этпеген стандарттар жана стандарттарга өзгөртүүлөр келтирилген:

- ФОЭС (IFRS) 19 «Коомдук отчеттуулугу жок туунду уюмдар: маалыматты ачыкка чыгаруу»;
- «ФОЭС бухгалтердик эсептин стандарттарын жыл сайын өркүндөтүү, 11-чыгарылыш»;
- ФОЭС (IFRS) 9 жана ФОЭС (IFRS) 7 өзгөртүүлөр - «Жаратылыш булактарынан алынган электр энергиясын жеткирүүгө келишимдер».

Баалоодогу белгисиздик

Банк эсепке алуу саясатын колдонуу процессинде жетекчилик финансылык отчеттуулукта то таанылган суммаларды аныктоо үчүн ойлонулган чечимдерди жана эсептик баалоолорду колдонгон. Төмөндө чечимдерди жана баалоолорду пайдалануунун эң маанилүү учурлары келтирилген:

Финансылык активдер боюнча күтүлүүчү кредиттик чыгымдар

Финансылык активдердин бардык категориялары боюнча Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарды ККЧ баалоо үчүн жетекчиликтин чечимдерин колдонуу талап кылынат. Айрыкча, ККЧны аныктоодо жана кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулашын баалоодо келечектеги акча агымдарынын көлөмүн жана түшүү мөөнөттөрүн, ошондой эле камсыздоонун наркын аныктоо зарыл. Мындай эсептик баалоолор бир катар факторлорго көз каранды болуп, алардын өзгөрүшү нарксызданууга каршы резервдердин ар кандай суммаларда эсептелишине алып келиши мүмкүн.

Банк тарабынан Күтүлүүчү кредиттик чыгымдар (ККЧ) боюнча жүргүзүлгөн эсептөөлөр баштапкы маалыматтардын өзгөрмөлөрүн тандоо жана алардын өз ара байланышына байланыштуу бир катар негизги божомолдорду камтыган татаал моделдердин негизинде жүргүзүлөт. Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарды (ККЧ) эсептөө моделдериндеги ойлонуп жасалган чечимдерди жана эсептик баалоолорду талап кылган элементтерге төмөнкүлөр кирет:

- Банк тарабынан кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулашын аныктоо үчүн колдонулган критерийлер, анын натыйжасында финансылык активдер боюнча нарксызданууга каршы баалоо резерви бүт мөөнөткө Күтүлүүчү кредиттик чыгымдардын (ККЧ) суммасына барабар өлчөмдө эсептелүүгө тийиш, жана сапаттык баалоо;
- Күтүлүүчү кредиттик чыгымдар (ККЧ) топтук негизде бааланганда, финансылык активдерди топторго бириктирүү;
- Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарды (ККЧ) эсептөө моделдерин иштеп чыгуу, анын ичинде ар түрдүү формулаларды жана баштапкы маалыматтарды тандап алуу;
- Макроэкономикалык сценарийлер менен экономикалык маалыматтардын — мисалы, жумушсуздуктун деңгээли, керектөө бааларынын индекси, ИДӨ деңгээли жана камсыздоонун наркы — өз ара байланышын аныктоо, ошондой эле алардын дефолт болуу ыктымалдыгына (PD), тобокелдикке дуушар болгон сумманын көлөмүнө (EAD) жана дефолт болгон учурда чыгымдардын деңгээлине (LGD) тийгизген таасирин баалоо;
- Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарды (ККЧ) баалоо моделдери үчүн экономикалык баштапкы маалыматтарды алуу максатында, божомолдуу макроэкономикалык сценарийлерди тандоо жана алардын ыктымалдуулугун эске алуу менен салмактоо.

(миң кыргыз сому менен)

5. Таза пайыздык киреше

	2025 жыл	2024 жыл
Эффективдүү пайыздык чен ыкмасын колдонуу менен эсептелген пайыздык киреше		
Кардарларга берилген кредиттер	4.925.991	3.740.270
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	734.200	1.248.413
Инвестициялык баалуу кагаздар	200.073	226.011
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	56.220	58.544
Эффективдүү пайыздык чен колдонулуп эсептелген пайыздык түшкөн каражаттар, бардыгы	5.916.484	5.273.238
Башка пайыздык киреше		
Финансылык ижара боюнча дебитордук карыз	48.770	38.146
Пайыздык түшкөн каражат, бардыгы	5.965.254	5.311.384
Пайыздык чыгымдар		
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	1.190.038	966.083
Ижара боюнча милдеттенмелер (23-эскертүү)	25.998	28.301
Башка тартылган каражаттар	4.628	13.137
Банктардын жана башка финансылык уюмдардын эсептери жана депозиттери	1.520	1.989
Пайыздык чыгымдар, бардыгы	1.222.184	1.009.510
Таза пайыздык киреше	4.743.070	4.301.874

6. Комиссиялык кирешелер

	2025 жыл	2024 жыл
Төлөм карталарын тейлөө	1.467.104	1.420.935
Кассалык операциялар	308.680	262.198
Акча которуулар	298.831	227.277
Чет өлкөлүк валюта менен жүргүзүлгөн операциялар	41.336	30.461
Кепилдиктер жана аккредитивдер	29.299	32.553
Сейфтерди ижарага берүү	10.907	10.827
Башка	79.814	70.040
	2.235.971	2.054.291

Банк, адатта, комиссиялык акы алууга тийиш болгон операция аяктаганга чейин же операция аяктагандан кийин дароо комиссияны өндүрүп алат. Кызмат көрсөтүү белгилүү бир мөөнөт ичинде аткарылуучу учурларда, Банк, адатта, келишимдин жалпы мөөнөтүнө тиешелүү бөлүгүнө жараша комиссияны алдын ала өндүрүп алат.

Банк ФОЭС (IFRS 15) 121-пунктунда көрсөтүлгөн практикалык жөнөкөйлөтүүнү колдонуп, баштапкы күтүлгөн мөөнөтү бир жылдан ашпаган келишимдер боюнча аткарыла элек милдеттенмелер тууралуу маалыматты ачыктабайт.

Төмөнкү таблицада кардарлар менен түзүлгөн келишимдер боюнча дебитордук карыздар жана милдеттенмелер тууралуу маалымат берилген.

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Башка активдердин курамына кирген дебитордук карыз	21.794	27.940

(миң кыргыз сому менен)

7. Комиссиялык чыгымдар

	2025 жыл	2024 жыл
Төлөм карталарын тейлөө	1.406.898	1.076.203
Эсептешүү операциялары	130.985	85.813
Чет өлкөлүк валюта менен жүргүзүлгөн операциялар	99.034	80.242
Нактай акча менен операциялар	22.372	15.465
Башка	7.647	3.787
	1.666.936	1.261.510

8. Чет өлкө валюта менен операциялардан түшкөн таза пайда

	2025 жыл	2024 жыл
Соода операциялары	3.054.299	1.768.439
Чет өлкөлүк валютадагы беренелерди кайра баалоо	(16.985)	(31.253)
	3.037.314	1.737.186

2025-жылы валюталык беренелерди кайра баалоо боюнча чыгашалардын курамына туунду финансылык инструменттерди кайра баалоодон чыгымдар 166.343 миң сом суммасына киргизилген (2024-жыл: 1.688 миң сом суммасына пайда).

9. (Кредиттик чыгымдар боюнча чыгашалар)/кредиттик чыгымдарды калыбына келтирүүдөн түшкөн кирешелер

Төмөндөгү таблицада 2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн пайда жана чыгым жана башка жыйынды киреше жөнүндө отчетто чагылдырылган финансылык инструменттер боюнча Күтүлүүчү кредиттик чыгымдар (ККЧ) боюнча чыгымдар көрсөтүлгөн:

	Эскер.	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	POCI	Баардыгы
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	12	(158)	6.852	-	-	6.694
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	13	(2.035)	-	-	-	(2.035)
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	14	938	-	-	-	938
Кардарларга берилген кредиттер	15	(409.901)	(85.918)	(143.961)	(17.276)	(657.056)
Финансылык ижара боюнча дебитордук карыз	18	(529)	-	(2.972)	31.972	28.471
Кредиттерди берүү боюнча милдеттенмелер жана финансылык кепилдиктер		1.190	288	571	-	2.049
Кредиттик чыгымдар боюнча жалпы (чыгашалар)/кирешелер		(410.495)	(78.778)	(146.362)	14.696	(620.939)

Төмөнкү таблицада 2024-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн пайда жана чыгым жана башка жыйынды киреше жөнүндө отчетто чагылдырылган финансылык инструменттер боюнча Күтүлүүчү кредиттик чыгымдар ККЧ боюнча чыгымдар көрсөтүлгөн:

	Эскер.	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	POCI	Баардыгы
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	12	408	(3.598)	-	-	(3.190)
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	13	(7.787)	-	-	-	(7.787)
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	14	5.988	-	-	-	5.988
Кардарларга берилген кредиттер	15	(90.470)	75.450	255.634	62.644	303.258
Финансылык ижара боюнча дебитордук карыз	18	23	-	9	17.991	18.023
Кредиттерди берүү боюнча милдеттенмелер жана финансылык кепилдиктер	28	(5.966)	(145)	329	-	(5.782)
Кредиттик чыгымдар боюнча (чыгашалар)/кирешелер жыйынтыгы		(97.804)	71.707	255.972	80.635	310.510

(миң кыргыз сому менен)

10. Персоналга чыгашалар жана башка операциялык чыгашалар

Персоналга чыгашалар жана башка операциялык чыгашалар төмөнкүлөрдү камтыйт:

	2025 жыл	2024 жыл
Кызматкерлерге төлөнүүчү сый акылар	2.759.509	2.349.217
Иш берүүчү тарабынан Социалдык фондго чегерүүлөр	456.662	388.794
	3.216.171	2.738.011
Эскирүү жана амортизация (16-эскертүүлөр)	554.646	476.456
Адистик кызматтар	396.906	268.347
Оңдоо жана техникалык тейлөө	185.174	163.598
Коопсуздук кызматы	163.780	127.921
Жарнама жана маркетинг	90.270	82.543
Депозиттерди камсыздандыруу фондуна төлөмдөр	98.195	82.430
Кеңсе буюмдары	65.910	69.764
Коммуникациялык жана маалыматтык кызмат көрсөтүүлөр	70.372	57.501
Операциялык ижара келишимдери боюнча чыгымдар	61.225	45.045
Иш сапар чыгымдары	14.493	14.868
Пайда салыгынан тышкары салыктар	4.507	2.606
Өкүлчүлүк чыгымдар	3.908	4.463
Камсыздандыруу	4.164	2.868
Башка	112.771	83.086
Башка жалпы жана административдик чыгашалар	1.826.321	1.481.496

Кесиптик кызматтардын курамына 2025-жыл үчүн Банктын финансылык отчетуулугуна аудит жүргүзүү боюнча чыгымдар кирет. Бул чыгымдар 13.472 миң сомду түзөт (2024-жыл: 13.626 миң сом). Көрсөтүлгөн сумма Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен каралган салыктарды камтыйт.

11. Пайда салыгы боюнча чыгашалар

	2025 жыл	2024 жыл
Учурдагы пайда салыгы боюнча чыгашалар	290.491	280.747
Өткөн мезгилдердеги пайда салыгын тууралоо	168	(81)
Кийинкиге калтырылган салык боюнча чыгашалар - убактылуу айырмачылыктардын пайда болушу жана азайышы	6.382	38.963
Пайда салыгы боюнча чыгашалар	297.041	319.629

2025 жана 2024-жылдары Кыргыз Республикасында компаниялар (банктерди кошкондо) үчүн пайда салыгынын ченемдик чен өлчөмү 10% түзгөн.

Пайда салыгынын эффективдүү чени пайда салыгынын ченемдик чен өлчөмүнөн айырмаланат. Төмөндө пайда салыгы боюнча ченемдик чен өлчөмүн колдонуу менен эсептелген чыгымдар менен пайда салыгы боюнча чыныгы чыгымдардын шайкештүүлүгү көрсөтүлгөн:

	2025 жыл	2024 жыл
Пайда салыгы боюнча чыгашалар чейинки пайда	2.857.556	2.978.941
Салык боюнча ченемдик чен өлчөмү	10%	10%
Ченемдик чен өлчөмүн колдонуу менен эсептелген теориялык пайда салыгы боюнча чыгашалар	285.756	297.894
Мурунку отчеттук мезгилдер боюнча пайда салыгына киргизилген коррективтер	168	(81)
Башка туруктуу айырмачылыктар	11.117	21.816
Пайда салыгы боюнча чыгашалар	297.041	319.629

(миң кыргыз сому менен)

11. Пайда салыгы боюнча чыгашалар (уландысы)

31-декабрга карата пайда салыгы боюнча чегерилген активдер жана милдеттемелер, ошондой эле алар боюнча тийиштүү жылдардагы өзгөрүүлөр төмөнкүдөй көрсөтүлөт

	Убактылуу айырма- чылык- тардын пайда болушу жана азайышы пайда же чыгымдын курамында		Киреше же чыгаша курамын- дагы убактылуу айырма чылык- тардын пайда		2025
	2023- жылдын 31-декабры	чагыл- дырылат	2024- жылдын 31-декабры	болушу жана азайышы	жылдын 31-декабры
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	607	161	768	(523)	245
Инвестициялык баалуу кагаздар	845	779	1.624	203	1.827
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	726	(632)	94	(94)	-
Кардарларга берилген кредиттер	(245.232)	(45.620)	(290.852)	(9.534)	(300.386)
Негизги каражаттар, пайдалануу укугу формасындагы активдер жана материалдык эмес активдер	(60.656)	2.036	(58.620)	(64.831)	(123.451)
Башка активдер	(43.136)	5.173	(37.963)	(1.020)	(38.983)
Ижара боюнча милдеттенмелер	46.155	(8.548)	37.607	61.796	99.403
Башка милдеттенмелер	16.967	7.688	24.655	7.621	32.276
Кийинкиге калтырылган салык милдеттенмелери	(283.724)	(38.963)	(322.687)	(6.382)	(329.069)

(миң кыргыз сому менен)

12. Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Негизги каражаттар	6.378.357	6.307.008
КРУБдагы күнүмдүк эсептердеги каражаттар	5.063.482	3.828.888
Башка банктардагы эсептик эсептердеги каражаттар		
- «А-» дан «А+» га чейинки кредиттик рейтингин менен	6.411.121	1.795.691
- «ВВВ» кредиттик рейтингин менен	143.791	732.250
- «В+» дан «ВВ-» га чейинки кредиттик рейтингин менен	1.344.279	4.462.190
-Кредиттик рейтингин жок	1.579.926	655.368
Жалпы башка банктардагы эсептик эсептердеги каражаттар	9.479.117	7.645.499
ККЧ боюнча эсептик резерв	(2.053)	(7.550)
Башка банктардагы күнүмдүк эсептердеги каражаттардын жыйынтыгы (ККЧ боюнча баалоо резервин эске алуу менен таза түрдө)	9.477.064	7.637.949
3 айга чейин жайгаштырылган кредиттик уюмдардагы каражаттар		
- Кредиттик рейтингин «А-»ден «А+»га чейинки банктардагы мөөнөттүү депозиттер	516.116	3.940.851
- Кредиттик рейтингин «ВВВ» болгон банктардагы мөөнөттүү депозиттер	-	870.506
- Кредиттик рейтингин жок банктардагы мөөнөттүү депозиттер	337.080	-
- КРУБдагы «овернайт» депозиттер	12.600.000	13.100.000
- КРУБнын ноталары	969.925	-
3 айга чейин жайгаштырылган кредиттик уюмдардагы каражаттардын жыйынтыгы	14.423.121	17.911.357
ККЧ боюнча эсептик резерв	(393)	(125)
3 айга чейин жайгаштырылган, ККЧ боюнча баалоо резервин эсепке алынган, кредиттик уюмдардагы жалпы каражаттар	14.422.728	17.911.232
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттеринин жалпы суммасы	35.341.631	35.685.077

Кредиттик рейтингдер Standard & Poor's агенттигинин шкаласы боюнча же башка рейтингдик агенттиктердин рейтингдери Standard & Poor's шкаласына ылайыкташтырылып көрсөтүлгөн.

2025-жылдын 31-декабрына карата кредиттик рейтингин жок башка банктардагы эсептердеги акча каражаттарынын курамына Россия Федерациясынын банктарындагы эсептердеги калдыктар киргизилип, алардын жалпы суммасы 824.833 миң сомду түзгөн (2024-жылдын 31-декабрына карата: 588.591 миң сом). Банктын баалоосуна ылайык, бул эсептерден каражаттарды алуу мүмкүнчүлүгүнө эч кандай чектөөлөр жок.

2025-жылдын 31-декабрына карата кредиттик рейтингин жок башка банктардагы эсептердеги акча каражаттарынын курамына кытайлык банктардагы эсептердин калдыктары кошулган, жалпы суммасы 711.938 миң сомду түзөт (2024-жылдын 31-декабрына карата: 66.777 миң сом), түрк банктардагы эсептердин калдыктары кошулган жалпы суммасы 43.069 миң сом (2024-жылдын 31-декабры: нөл) жана кыргызстандык банктардагы эсептердин калдыктары кошулган жалпы суммасы 36 миң сом (2024-жылдын 31-декабрына карата: нөл).

2025-жылдын 31-декабрына карата кредиттик рейтингин жок кредиттик институттардагы 3 айга чейинки мөөнөткө жайгаштырылган акча каражаттарынын курамына 337.080 миң сом жалпы суммасында орусиялык банктардагы мөөнөттүү депозиттер киргизилген (2024-жылдын 31-декабрына карата: нөл).

2025-жылдын 31-декабрына карата Банктын эки банкы болгон (2024-жылдын 31-декабрына карата: үч банк), алардын ар бириндеги эсептердин калдыктары Банктын капиталынын 10%ынан ашат. Бул калдыктардын жалпы көлөмү төмөнкү күнгө карата 2025-жылдын 31-декабрына карата 24.144.994 миң сомду түздү (2024-жылдын 31-декабрына карата: 25.262.321 миң сом).

(миң кыргыз сому менен)

12. Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери (уландысы)

2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата КРУБнын талаптарына ылайык милдеттүү резервдердин көлөмүнөн минималдуу босого деңгээли тиешелүүлүгүнө жараша 3.248.370 миң сомду жана 2.902.066 миң сомду түзгөн. Мыйзамдар боюнча Банктын мындай эсептен акча каражаттарын алуу мүмкүнчүлүгүнө чектөө коюлган эмес. Банк корреспонденттик эсептеги каражаттардын бүт калдыгын банктык күндүн ичинде пайдалана алат, бирок күн аягында калдык милдеттүү резервдик талаптардын суммасынын кеминде 70%ын (2024-жылдын 31-декабрына карата: 70%) түзүшү керек.

2025-жылдын 31-декабрына карата «Азия-Тынч океан Банки» АК, «Төлөм борбору» ЖЧК, «Артыкчылыктар дүйнөсү» ЖЧК жана «Россия айыл чарба банкы» ААКсындагы эсептердеги жалпы суммасы 824.883 миң сом болгон каражаттар 2-Стадияга киргизилген.

2024-жылдын 31-декабрына карата «ЮниКредит Банк» ААК, «Төлөм борбору» ЖЧК жана Мамлекеттер аралык банктагы эсептердеги жалпы суммасы 462.540 миң сом болгон каражаттар 2-Стадияга киргизилген.

2025-жылдын 31-декабры менен аяктаган жыл үчүн ККЧ боюнча резервдин өзгөрүшүнүн талдоосу төмөнкүдөй түрдө берилген:

	1-Стадия	2-Стадия	Баардыгы
1-январга карата	423	7.252	7.675
ККЧнын таза өзгөрүшү (9-эскертүү)	158	(6.852)	(6.694)
Курстук айырмачылыктар	868	597	1.465
31-декабрга карата	1.449	997	2.446

2024-жылдын 31-декабры менен аяктаган жыл үчүн ККЧ боюнча резервдин өзгөрүшүнүн талдоосу төмөнкүдөй түрдө берилет:

	1-Стадия	2-Стадия	Баардыгы
1-январга карата	918	5.147	6.065
ККЧнын таза өзгөрүшү (9-эскертүү)	(408)	3.598	3.190
Курстук айырмачылыктар	(87)	(1.493)	(1.580)
31-декабрга карата	423	7.252	7.675

13. Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
КРУБнын ноталары	1.423.512	–
Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин мамлекеттик казына облигациялары	1.217.189	994.337
Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин мамлекеттик казына векселдери	–	182.238
ККЧ боюнча эсептик резерв	(18.273)	(16.238)
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	2.622.428	1.160.337

2025-жылдын 31-декабрына карата амортизацияланган нарк боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар 2026-2028-жылы төлөө мөөнөтү жана жылдык 13,0% - 16,3% номиналдык пайыздык чендери менен сом менен Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин мамлекеттик казына облигацияларын, ошондой эле 2026-жылы төлөө жана жылдык 5,5% - 8,0% номиналдык пайыздык чендери менен, сом менен деноминацияланган КРУБнын ноталарын камтыйт.

(миң кыргыз сому менен)

13. Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар (уландысы)

2025-жылдын 31-декабрына карата жалпы суммасы жалпы суммасы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин казыналык облигациялары 532.931 миң сомду (2024-жылдын 31-декабрына карата – 483.789 миң сом) түзгөн Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин казыналык облигациялары Россия–Кыргыз өнүктүрүү фондунан алынган кредиттер боюнча милдеттемелерди аткаруунун камсыздоо каражаты катары пайдаланылууда (31-эскертүү).

2025 жана 2024-жылдын 31-декабрына карата амортизацияланган нарк боюнча бааланган баардык инвестициялык баалуу кагаздар ККЧны баалоо максатында 1-стадияга киргизилген.

Жыл ичинде ККЧ боюнча баалоо резервдеринин өзгөрүшүнүн талдоосу төмөндө берилген:

	2025 жыл	2024 жыл
1-январга карата	16.238	8.451
ККЧнын таза өзгөрүшү (9-эскертүү)	2.035	7.787
31-декабрга карата	18.273	16.238

14. Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Кыргыз Республикасынын банктарындагы каражаттар:		
– «В-» дан «В» га чейинки кредиттик рейтинг менен	242.852	73.871
- кредиттик рейтинг жок	223.666	1.472.019
Банктар жана башка финансылык мекемелердин каражаттары:		
-«А-» дан «А+» га чейинки кредиттик рейтинг менен	12.406	1.179.387
3 айдан ашык мөөнөткө КРУБ жайгаштырылган каражаттар	213.676	219.164
3 айдан ашык мөөнөткө тескери «РЕПО» келишимдери	177.504	–
	870.104	2.944.441
ККЧ боюнча эсептик резерв	(5)	(938)
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	870.099	2.943.503

Кредиттик рейтингдер Standard & Poor's агенттигинин шкаласы боюнча же башка рейтингдик агенттиктердин рейтингдери Standard & Poor's шкаласына ылайыкташтырылып көрсөтүлгөн.

2025-жылдын 31-декабрына карата Кыргыз Республикасынын кредиттик рейтинг жок банктарындагы каражаттар төмөнкүдөй банктардагы суммалар менен көрсөтүлгөн: «Банк Компаньон» ЖАК – 93.227 миң сом, «Дос-Кредобанк» ААК – 86.885 миң сом, «Кыргыз Инвестициялык-Кредиттик Банкы» ЖАК – 18.835 миң сом, «Демир Кыргыз Интернешнл Банк» – 12.729 миң сом, «ФИНКА Банк» ЖАК – 7.641 миң сом, «Банк Азии» ЖАК – 4.229 миң сом жана «Мбанк» ААК (мурда - «Коммерциялык банк Кыргызстан» ААК) 120 миң сом.

2024-жылдын 31-декабрына карата Кыргыз Республикасынын кредиттик рейтинг жок банктарындагы каражаттар төмөнкүдөй банктардагы суммалар менен көрсөтүлгөн: «Мбанк» ААК (мурда - «Коммерциялык банк Кыргызстан» ААК) – 1.390.054 миң сом, «Халык Банк Кыргызстан» ААК – 44.781 миң сом, «Дос-Кредобанк» ААК – 16.947 миң сом, «Банк Компаньон» ЖАК – 16 623 миң сом, «Банк Азии» ЖАК – 1.479 миң сом, «ФИНКА Банк» ЖАК – 1.151 миң сом жана «Кыргыз Инвестициялык-Кредиттик Банкы» ЖАК – 984 миң сом.

(миң кыргыз сому менен)

14. Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар (уландысы)

2025-жылдын 31-декабрына карата Банк тарабынан баланстык наркы 177.504 миң сом болгон «ФИНКА банк» ЖАК менен тескери "РЕПО" келишимдери түзүлгөн (2024-жылдын 31-декабрына карата: нөл сом). Көрсөтүлгөн келишимдердин предмети 200.000 миң сом номиналдык наркы менен Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Казына облигациялары болуп саналат.

2025-жылдын 31-декабрына карата Банк тарабынан банктарга жана финансылык институттарга берилген, Банктын милдеттемелерин аткарууну камсыздоочу кредиттер жана аванстар жок.

2025-жылдын 31-декабрына карата банктарга жана башка финансылык институттарга жайгаштырылган 466.518 миң сом жана 226.082 миң сом өлчөмүндөгү каражаттар (2024-жылдын 31-декабрына карата: 1.545.889 миң сом жана 1.398.551 миң сом) тиешелүүлүгүнө жараша төлөм системалары боюнча эсептешүүлөр жана кардарлардын которуу операциялары боюнча милдеттемелерди аткаруунун камсыздоо каражаты болуп эсептелет.

2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата Банкта контрагенттер жок, алардын кредиттер жана аванстар боюнча калдыктары жеке өзүнчө Банктын менчик капиталынын 10%ынан ашат.

2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата банктарга жана башка финансылык институттарга берилген баардык кредиттер жана аванстар ККЧна баалоо максатында 1-Стадияга киргизилген.

Төмөндө жоготуулар боюнча баалоо резервинин жылышы көрсөтүлгөн:

	2025 жыл	2024 жыл
1-январга карата	938	7.257
ККЧнын таза өзгөрүшү (9-эскертүү)	(938)	(5.988)
Курстук айырмачылыктар	5	(331)
31-декабрга карата	5	938

15. Кардарларга берилген кредиттер

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Юридикалык жактарга берилген кредиттер		
Корпоративдик кардарларга берилген кредиттер	6.349.621	5.228.594
Чакан жана орто бизнес субъекттерине берилген кредиттер	25.468.413	19.235.017
Юридикалык жактарга берилген кредиттердин жалпы суммасы	31.818.034	24.463.611
Жеке кардарларга берилген кредиттер		
Ипотекалык кредиттер	1.454.621	1.252.435
Керектөөчүлүк кредиттер	9.112.437	5.925.612
Кредиттик карталар жана башкалар	48.216	9.728
Жеке кардарларга берилген кредиттердин жыйынтыгы	10.615.274	7.187.775
Кардарларга берилген кредиттердин жыйынтыгы	42.433.308	31.651.386
ККЧ боюнча эсептик резерв	(2.080.761)	(1.795.464)
ККЧ боюнча баалоо резерви эсепке алынгандан кийинки кардарларга берилген кредиттердин жалпы суммасы	40.352.547	29.855.922

2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата Банк тарабынан банктарга жана финансылык институттарга берилген, Банктын милдеттемелерин аткарууну камсыздоочу кредиттер жана аванстар жок.

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)

Төмөндө 2025-жылдын жана 2024-жылдын 31-декабрлары менен аяктаган жылдар үчүн кардарларга берилген кредиттер боюнча баланстык нарктын жалпы көлөмүнүн жана тиешелүү кредиттик уюмдун милденттенмелери ККЧ өзгөрүшүнүн талдоосу берилген:

	2025 жыл					2024 жыл				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
1-январга карата баланстык нарктын жалпы көлөмү	27.472.409	750.061	3.037.650	391.266	31.651.386	19.925.535	1.042.187	3.762.906	438.823	25.169.451
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	26.460.735	-	-	-	26.460.735	23.581.923	-	-	-	23.581.923
Толук төлөнүп бүткөн активдер	(13.521.165)	(1.089.309)	(1.028.701)	(25.994)	(15.665.169)	(15.003.273)	(485.847)	(1.340.475)	(126.661)	(16.956.256)
1-баскычка өткөрүү	62.172	(62.172)	-	-	-	470.459	(470.459)	-	-	-
2-баскычка өткөрүү	(2.429.634)	2.753.653	(324.019)	-	-	(1.122.590)	1.399.351	(276.761)	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	(811.468)	811.468	-	-	(252.096)	(732.661)	984.757	-	-
Эсептелген пайыздардагы өзгөрүүлөр	142.199	9.387	260.772	(7.472)	404.886	91.676	2.019	(10.494)	2.987	86.188
Эсептен чыгаруулар	-	-	(512.181)	-	(512.181)	-	-	(125.121)	-	(125.121)
Дисконттун амортизациясы	-	-	103.124	50.493	153.617	-	-	66.919	76.117	143.036
Курстук айырмачылыктар	(53.889)	(2.192)	(3.309)	(576)	(59.966)	(219.225)	(4.529)	(24.081)	-	(247.835)
31-декабрга карата	38.132.827	1.547.960	2.344.804	407.717	42.433.308	27.472.409	750.061	3.037.650	391.266	31.651.386

	2025 жыл					2024 жыл				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
1-январга карата ККЧ	237.497	73.161	1.334.798	150.008	1.795.464	211.331	166.690	1.588.558	136.535	2.103.114
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	275.779	-	-	-	275.779	184.184	-	-	-	184.184
Төлөнүп бүткөн финансылык активдер	(231.847)	(126.029)	(427.420)	(11.356)	(796.652)	(176.080)	(61.660)	(566.763)	(43.548)	(848.051)
1-баскычка өткөрүү	2.657	(2.657)	-	-	-	41.640	(41.640)	-	-	-
2-баскычка өткөрүү	(41.022)	159.875	(118.853)	-	-	(85.871)	177.245	(91.374)	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	(112.990)	112.990	-	-	(16.413)	(152.492)	168.905	-	-
Бир стадиядан башка стадияга өткөрүүнүн таасири жана ККЧ баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтардагы өзгөрүүлөр	365.969	211.947	571.381	28.632	1.177.929	82.366	(13.790)	311.129	(19.096)	360.609
Эсептен чыгаруулар	-	-	(512.181)	-	(512.181)	-	-	(125.121)	-	(125.121)
Дисконттун амортизациясы	-	-	103.124	50.493	153.617	-	-	66.919	76.117	143.036
Курстук айырмачылыктар	(2.937)	(660)	(8.322)	(1.276)	(13.195)	(3.660)	(1.192)	(17.455)	-	(22.307)
31-декабрга карата	606.096	202.647	1.055.517	216.501	2.080.761	237.497	73.161	1.334.798	150.008	1.795.464

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)

Төмөндө 2025-жылдын жана 2024-жылдын 31-декабрлары менен аяктаган жылдар үчүн кардарларга берилген кредиттер боюнча баланстык нарктын жалпы көлөмүнүн жана тиешелүү ККЧ өзгөрүшүнүн талдоосу берилген:

	2025 жыл					2024 жыл				
	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	ПСКО	Баардыгы	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	ПСКО	Баардыгы
1-январга карата баланстык нарктын жалпы көлөмү	2.993.060	401.724	1.645.043	188.767	5.228.594	1.967.667	70.080	2.151.334	265.466	4.454.547
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	2.240.634	-	-	-	2.240.634	1.820.597	-	-	-	1.820.597
Толук төлөнүп бүткөн активдер	(301.841)	(272.162)	(311.836)	(3.497)	(889.336)	(396.253)	(50.462)	(466.996)	(126.661)	(1.040.372)
1-баскычка өткөрүү	21.944	(21.944)	-	-	-	-	-	-	-	-
2-баскычка өткөрүү	(455.138)	455.138	-	-	-	(379.844)	379.844	-	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Эсептелген пайыздардагы өзгөрүүлөр	189	3.877	68.711	(7.472)	65.305	6.534	3.536	(2.726)	(6.799)	545
Эсептен чыгаруулар	-	-	(357.399)	-	(357.399)	-	-	(65.181)	-	(65.181)
Дисконттун амортизациясы	-	-	72.800	(2.003)	70.797	-	-	41.655	56.761	98.416
Курстук айырмачылыктар	(6.349)	(800)	(1.577)	(248)	(8.974)	(25.641)	(1.274)	(13.043)	-	(39.958)
31-декабрга карата	4.492.499	565.833	1.115.742	175.547	6.349.621	2.993.060	401.724	1.645.043	188.767	5.228.594

	2025 жыл					2024 жыл				
	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	ПСКО	Баар-дыгы	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	ПСКО	Баардыгы
1-январга карата ККЧ	39.691	37.765	789.710	69.561	936.727	20.412	497	900.464	84.716	1.006.089
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	745	-	-	-	745	6.851	-	-	-	6.851
Төлөнүп бүткөн финансылык активдер	(3.536)	(38.328)	(150.228)	(1.130)	(193.222)	(4.683)	(2.551)	(209.825)	(43.548)	(260.607)
1-баскычка өткөрүү	32	(32)	-	-	-	-	-	-	-	-
2-баскычка өткөрүү	(2.574)	2.574	-	-	-	(15.470)	15.470	-	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бир стадиядан башка стадияга өткөрүүнүн таасири жана ККЧ баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтардагы өзгөрүүлөр	11.667	104.394	189.238	21.937	327.236	33.225	24.915	131.533	(28.368)	161.305
Эсептен чыгаруулар	-	-	(357.399)	-	(357.399)	-	-	(65.181)	-	(65.181)
Дисконттун амортизациясы	-	-	72.800	(2.003)	70.797	-	-	41.655	56.761	98.416
Курстук айырмачылыктар	(297)	(201)	(4.628)	(548)	(5.674)	(644)	(566)	(8.936)	-	(10.146)
31-декабрга карата	45.728	106.172	539.493	87.817	779.210	39.691	37.765	789.710	69.561	936.727

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)

Төмөндө чакан жана орто бизнес субъекттерин каржылоо алкагында баланстык нарктын жалпы көлөмүнүн жана тиешелүү ККЧ нын өзгөрүшүнүн талдоосу 2025-жылдын 31-декабры жана 2024-жылдын 31-декабры менен аяктаган жылдар үчүн берилген:

	2025 жыл					2024 жыл				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
1-январга карата баланстык нарктын жалпы көлөмү	17.726.142	268.999	1.037.377	202.499	19.235.017	14.104.886	893.570	1.432.452	173.357	16.604.265
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	13.717.819	-	-	-	13.717.819	11.464.168	-	-	-	11.464.168
Толук төлөнүп бүткөн активдер	(6.427.553)	(753.559)	(384.008)	(22.497)	(7.587.617)	(7.612.923)	(411.003)	(676.545)	-	(8.700.471)
1-баскычка өткөрүү	15.004	(15.004)	-	-	-	283.171	(283.171)	-	-	-
2-баскычка өткөрүү	(1.303.886)	1.627.905	(324.019)	-	-	(347.852)	550.703	(202.851)	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	(269.702)	269.702	-	-	(58.592)	(475.140)	533.732	-	-
Эсептелген пайыздардагы өзгөрүүлөр	63.682	2.499	118.058	-	184.239	33.819	(3.827)	(5.663)	9.786	34.115
Эсептен чыгаруулар	-	-	(118.689)	-	(118.689)	-	-	(54.235)	-	(54.235)
Дисконттун амортизациясы	-	-	21.139	52.496	73.635	-	-	18.711	19.356	38.067
Курстук айырмачылыктар	(33.574)	(1.215)	(874)	(328)	(35.991)	(140.535)	(2.133)	(8.224)	-	(150.892)
31-декабрга карата	23.757.634	859.923	618.686	232.170	25.468.413	17.726.142	268.999	1.037.377	202.499	19.235.017

	2025 жыл					2024 жыл				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
1-январга карата ККЧ	112.047	27.927	423.403	80.447	643.824	129.495	159.675	616.916	51.819	957.905
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	22.062	-	-	-	22.062	42.206	-	-	-	42.206
Төлөнүп бүткөн финансылык активдер	(43.647)	(78.084)	(148.061)	(10.226)	(280.018)	(59.007)	(58.057)	(283.750)	-	(400.814)
1-баскычка өткөрүү	501	(501)	-	-	-	14.397	(14.397)	-	-	-
2-баскычка өткөрүү	(16.151)	134.589	(118.438)	-	-	(26.460)	99.390	(72.930)	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	(61.271)	61.271	-	-	(5.559)	(108.985)	114.544	-	-
Бир стадиядан башка стадияга өткөрүүнүн таасири жана ККЧ баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтардагы өзгөрүүлөр	103.578	55.803	124.373	6.695	290.449	18.726	(49.265)	90.764	9.272	69.497
Эсептен чыгаруулар	-	-	(118.689)	-	(118.689)	-	-	(54.235)	-	(54.235)
Дисконттун амортизациясы	-	-	21.139	52.496	73.635	-	-	18.711	19.356	38.067
Курстук айырмачылыктар	(1.008)	(369)	(2.319)	(728)	(4.424)	(1.751)	(434)	(6.617)	-	(8.802)
31-декабрга карата	177.382	78.094	242.679	128.684	626.839	112.047	27.927	423.403	80.447	643.824

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)

Төмөндө чекене кардарларды каржылоо алкагында баланстык нарктын жалпы көлөмүнүн жана тиешелүү ККЧнын өзгөрүшүнүн талдоосу 2025- жылдын 31- декабры жана 2024-жылдын 31-декабры менен аяктаган жылдар үчүн берилген:

	2025 жыл				2024 жыл			
	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	Баардыгы	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	Баардыгы
1-январга карата баланстык нарктын жалпы көлөмү	6.753.207	79.338	355.230	7.187.775	3.852.982	78.537	179.120	4.110.639
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	10.502.282	-	-	10.502.282	10.297.158	-	-	10.297.158
Толук төлөнүп бүткөн активдер	(6.791.771)	(63.588)	(332.857)	(7.188.216)	(6.994.097)	(24.382)	(196.934)	(7.215.413)
1-баскычка өткөрүү	25.224	(25.224)	-	-	187.288	(187.288)	-	-
2-баскычка өткөрүү	(670.610)	670.610	-	-	(394.894)	468.804	(73.910)	-
3-баскычка өткөрүү	-	(541.766)	541.766	-	(193.504)	(257.521)	451.025	-
Эсептелген пайыздардагы өзгөрүүлөр	78.328	3.011	74.003	155.342	51.323	2.310	(2.105)	51.528
Эсептен чыгаруулар	-	-	(36.093)	(36.093)	-	-	(5.705)	(5.705)
Дисконттун амортизациясы	-	-	9.185	9.185	-	-	6.553	6.553
Курстук айырмачылыктар	(13.966)	(177)	(858)	(15.001)	(53.049)	(1.122)	(2.814)	(56.985)
31-декабрга карата	9.882.694	122.204	610.376	10.615.274	6.753.207	79.338	355.230	7.187.775

	2025 жыл				2024 жыл			
	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	Баардыгы	1- Стадия	2- Стадия	3- Стадия	Баардыгы
1-январга карата ККЧ	85.759	7.469	121.685	214.913	61.424	6.518	71.178	139.120
Жаңы түзүлгөн же сатып алынган активдер	252.972	-	-	252.972	135.127	-	-	135.127
Төлөнүп бүткөн финансылык активдер	(184.664)	(9.617)	(129.131)	(323.412)	(112.390)	(1.052)	(73.188)	(186.630)
1-баскычка өткөрүү	2.124	(2.124)	-	-	27.243	(27.243)	-	-
2-баскычка өткөрүү	(22.297)	22.712	(415)	-	(43.941)	62.385	(18.444)	-
3-баскычка өткөрүү	-	(51.719)	51.719	-	(10.854)	(43.507)	54.361	-
Бир стадиядан башка стадияга өткөрүүнүн таасири жана ККЧ баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтардагы өзгөрүүлөр	250.724	51.750	257.770	560.244	30.415	10.560	88.832	129.807
Эсептен чыгаруулар	-	-	(36.093)	(36.093)	-	-	(5.705)	(5.705)
Дисконттун амортизациясы	-	-	9.185	9.185	-	-	6.553	6.553
Курстук айырмачылыктар	(1.632)	(90)	(1.375)	(3.097)	(1.265)	(192)	(1.902)	(3.359)
31-декабрга карата ККЧ	382.986	18.381	273.345	674.712	85.759	7.469	121.685	214.913

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)**Модификацияланган жана реструктуризацияланган кредиттер**

Банк финансылык активди, мисалы, кардарга берилген кредитти таанууну токтотот, эгерде келишим шарттары, чындыгында, ал жаңы кредит болуп калат, ал эми айырма нарксыздануудан болгон чыгым таанылганга чейин таанууну токтотуудан пайда же чыгым катары таанылат. Баштапкы таанууда кредиттер, эгерде алар баштапкы таанылган нарксызданылган финансылык активдер (ПСКО) катары каралбаса, ККЧны баалоо максатында 1-Стадияга киргизилет.

Эгерде модификация акча агымдарынын олуттуу өзгөрүшүнө алып келбесе, модификация таанууну токтотууга алып келбейт. Баштапкы эффективдүү пайыздык чен боюнча дисконттолгон акча агымынын өзгөрүүсүнүн негизинде Банк нарксыздануудан болгон чыгым таанылганга чейин модификациялоодон алынган пайданы же чыгымды тааныйт.

Төмөндөгү таблицада 2025 жана 2024-жылдардын ичинде модификациянын натыйжасында Банк тарткан тиешелүү кирешелерди чагылдыруу менен өзгөртүлгөн активдер келтирилген.

	2025 жыл	2024 жыл
Мезгил ичинде модификацияланган кредиттер		
Модификацияга чейинки амортизацияланган нарк	696.471	979.251
Модификациянын (өзгөртүүнүн) натыйжасында алынган таза киреше	8.362	10.948
Баштапкы таанылган учурдан тартып өзгөртүлгөн кредиттер	704.833	990.199

Камсыздоо

Банк талап кылган камсыздоонун көлөмү жана түрү контрагенттин кредиттик тобокелдигин баалоого жараша аныкталат. Камсыз кылуунун түрлөрүнө жана баалоо параметрлерине карата принциптер белгиленген.

Төмөндө алынган камсыздоонун негизги түрлөрү берилген:

- Коммерциялык кредиттөөдө — кыймылсыз мүлктүн, транспорт каражаттарынын, жабдуулардын жана товардык-материалдык запастардын күрөөсү;
- Жеке адамдарга кредит берүүдө – турак жай жана кыймылсыз мүлк күрөө катары колдонулат.

Башкаруу органы камсыздоонун рыноктук наркын көзөмөлдөп турат, негизги келишимге ылайык кошумча камсыздоону талап кылат жана ККЧ боюнча резервдин жетиштүүлүгүн текшерүү учурунда алынган камсыздоонун рыноктук наркын көзөмөлдөп турат.

Камсыздоо же кредиттик сапатты жогорулатуу боюнча башка каражаттар болбогон учурда, 3-Стадияга жана ПСКО катары классификацияланган кардарлардын кредиттери боюнча ККЧ 2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата төмөнкүдөй суммага жогору болмок:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Корпоративдик кардарларга кредиттер	699.329	969.314
Чакан жана орто бизнес субъекттерине берилген кредиттер	247.492	552.612
	946.821	1.521.926

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)**Камсыздоо (уландысы)**

Банктын саясатына ылайык, камакка алынган (мыйзам чегинде өндүрүлгөн) кыймылсыз мүлк белгиленген тартипте сатылат. Сатуудан түшкөн каражаттар учурдагы карызды азайтуу же толук өтөө үчүн колдонулат. Эреже катары, Банк мындай кыймылсыз мүлктү өз ишмердүүлүгүн жүргүзүү максатында колдонбойт. Төмөндө камакка алынган жана отчеттук күндө кармалып турган активдердин баланстык наркы боюнча маалымат берилген:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Кыймылсыз мүлк (18-эскертүү)	192.771	269.833
Камакка алынган камсыздоонун жалпы суммасы	192.771	269.833

Кардарларга кредиттерди топтоо

2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата Банктын капиталынын 10%ынан ашкан кредиттик калдыктары бар карыз алуучулар же өз ара байланышкан карыз алуучулар тобу жок.

Экономиканын секторлору боюнча Банктын кредиттик тобокелдиктин концентрациясына талдоо төмөндө берилген:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Корпоративдик кардарларга жана чакан жана орто бизнестин субъекттерине берилген кредиттер		
Соода	15.042.319	11.158.565
Кыймылсыз мүлк	4.661.890	2.682.801
Кызматтар	3.319.226	2.849.357
Өндүрүш	3.269.409	2.859.758
Айыл чарба	2.327.915	2.394.731
Транспорт	395.851	235.435
Башка	2.801.424	2.282.964
	31.818.034	24.463.611
ККЧ боюнча эсептик резерв	(1.406.049)	(1.580.551)
	30.411.985	22.883.060

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)**Кардарларга берилген кредиттердин сапаты**

Төмөндө 2025-жылдын 31-декабрына жана 2024-жылдын 31-декабрына карата кардарларга берилген кредиттердин сапаты, мөөнөтүнөн өтүп кеткен күндөрдүн саны боюнча маалымат көрсөтүлдү.

	2025-жылдын 31-декабры					2024-жылдын 31-декабры				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
Убагында төлөнгөн	37.624.798	831.563	406.470	21.186	38.884.017	27.293.064	555.549	1.135.506	43.560	29.027.679
30 күндөн аз мөөнөткө кечиккен	508.029	24.756	104.260	-	637.045	179.345	6.047	73.622	-	259.014
30 күндөн 89 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	691.641	80.868	-	772.509	-	188.465	144.291	-	332.756
90 күндөн 179 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	101.313	30.085	131.398	-	-	180.862	117.006	297.868
180 күндөн 360 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	468.170	13.045	481.215	-	-	243.347	-	243.347
360 күндөн ашык мөөнөткө кечиккен	-	-	1.183.723	343.401	1.527.124	-	-	1.260.022	230.700	1.490.722
Кардарларга берилген кредиттердин жыйынтыгы	38.132.827	1.547.960	2.344.804	407.717	42.433.308	27.472.409	750.061	3.037.650	391.266	31.651.386
ККЧ боюнча эсептик резерв	(606.096)	(202.647)	(1.055.517)	(216.501)	(2.080.761)	(237.497)	(73.161)	(1.334.798)	(150.008)	(1.795.464)
ККЧ баалоо резервинин кардарларга берилген кредиттердин жалпы суммасы	37.526.731	1.345.313	1.289.287	191.216	40.352.547	27.234.912	676.900	1.702.852	241.258	29.855.922

Төмөндө 2025-жылдын жана 2024-жылдын 31-декабрындагы корпоративдик кардарларга берилген кредиттердин сапаты, мөөнөтүнөн өтүп кеткен күндөрдүн саны боюнча маалымат көрсөтүлдү.

	2025-жылдын 31-декабры					2024-жылдын 31-декабры				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
Убагында төлөнгөн	4.492.499	-	232.439	21.186	4.746.124	2.993.060	275.259	571.833	38.927	3.879.079
30 күндөн аз мөөнөткө кечиккен	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30 күндөн 89 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	565.833	-	-	565.833	-	126.465	-	-	126.465
90 күндөн 179 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	-	30.085	30.085	-	-	-	117.006	117.006
180 күндөн 360 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	141.953	13.045	154.998	-	-	136.739	-	136.739
360 күндөн ашык мөөнөткө кечиккен	-	-	741.350	111.231	852.581	-	-	936.471	32.834	969.305
Корпоративдик кардарларга берилген кредиттердин жалпы суммасы	4.492.499	565.833	1.115.742	175.547	6.349.621	2.993.060	401.724	1.645.043	188.767	5.228.594
ККЧ боюнча эсептик резерв	(45.728)	(106.172)	(539.493)	(87.817)	(779.210)	(39.691)	(37.765)	(789.710)	(69.561)	(936.727)
ККЧ резерви боюнча корпоративдик кардарларга берилген кредиттердин жалпы суммасы	4.446.771	459.661	576.249	87.730	5.570.411	2.953.369	363.959	855.333	119.206	4.291.867

(миң кыргыз сому менен)

15. Кардарларга берилген кредиттер (уландысы)**Кардарларга берилген кредиттердин сапаты (уландысы)**

Төмөндө 2025-жылдын 31-декабрына карата мөөнөтүнөн өтүп кеткен күндөрдүн саны боюнча чакан жана орто бизнестин субъектилерине берилген кредиттердин сапаты жөнүндө маалымат берилген жана 2024-жыл.

	2025 жыл					2024 жыл				
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
Убагында төлөнгөн	23.451.861	788.998	130.383	-	24.371.242	17.687.929	256.921	531.881	4.633	18.481.364
30 күндөн аз мөөнөткө кечиккен	305.773	4.281	90.601	-	400.655	38.213	3.954	64.314	-	106.481
30 күндөн 89 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	66.644	32.133	-	98.777	-	8.124	78.288	-	86.412
90 күндөн 179 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	13.991	-	13.991	-	-	82.401	-	82.401
180 күндөн 360 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	157.202	-	157.202	-	-	23.456	-	23.456
360 күндөн ашык мөөнөткө кечиккен	-	-	194.376	232.170	426.546	-	-	257.037	197.866	454.903
Чакан жана орто бизнес субъекттерине берилген кредиттердин жалпы суммасы	23.757.634	859.923	618.686	232.170	25.468.413	17.726.142	268.999	1.037.377	202.499	19.235.017
ККЧ боюнча эсептик резерв	(177.382)	(78.094)	(242.679)	(128.684)	(626.839)	(112.047)	(27.927)	(423.403)	(80.447)	(643.824)
ККЧ резервинен чакан жана орто бизнес субъекттерине берилген кредиттердин жалпы суммасы	23.580.252	781.829	376.007	103.486	24.841.574	17.614.095	241.072	613.974	122.052	18.591.193

Төмөндө 2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата жеке кардарларга берилген кредиттердин сапаты, мөөнөтүнөн өтүп кеткен күндөрдүн саны боюнча маалымат көрсөтүлдү.

	2025-жылдын 31-декабры				2024-жылдын 31-декабры			
	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	Баардыгы	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	Баардыгы
Убагында төлөнгөн	9.680.438	42.565	43.648	9.766.651	6.612.075	23.369	31.792	6.667.236
30 күндөн аз мөөнөткө кечиккен	202.256	20.475	13.659	236.390	141.132	2.093	9.308	152.533
30 күндөн 89 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	59.164	48.735	107.899	-	53.876	66.003	119.879
90 күндөн 179 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	87.322	87.322	-	-	98.461	98.461
180 күндөн 360 күнгө чейинки мөөнөткө кечиккен	-	-	169.015	169.015	-	-	83.152	83.152
360 күндөн ашык мөөнөткө кечиккен	-	-	247.997	247.997	-	-	66.514	66.514
Жеке кардарларга берилген кредиттердин жыйынтыгы	9.882.694	122.204	610.376	10.615.274	6.753.207	79.338	355.230	7.187.775
ККЧ боюнча эсептик резерв	(382.986)	(18.381)	(273.345)	(674.712)	(85.759)	(7.469)	(121.685)	(214.913)
ККЧ баалоо резерви эсепке алынгандан кийинки жеке кардарларга берилген кредиттердин жалпы суммасы	9.499.708	103.823	337.031	9.940.562	6.667.448	71.869	233.545	6.972.862

(миң кыргыз сому менен)

16. Ислам каржылоосу

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Мурабаха операциялары	48.256	-
Кард операциялары	20.667	-
Үстөк баа	297	-
Ислам каржылоо принциптери боюнча кардарларга берилген каражаттар, баардыгы	69.220	-
ККЧ боюнча баалоо резерви	(688)	-
Ислам каржылоо принциптери боюнча кардарларга берилген каражаттар, баардыгы, (ККЧ боюнча баалоо резервин чыгарып салуу менен)	68.532	-

Төмөнкү таблицада 2025-жылдын 31-декабрына карата кардарларга берилген каражаттардын түрлөрү боюнча маалыматтар келтирилген:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
- Юридикалык жактарга берилген каражаттар	51.656	-
- Жеке кардарларга берилген каражаттар	17.564	-
Ислам каржылоо принциптери боюнча кардарларга берилген каражаттар, баардыгы	69.220	-
ККЧ боюнча баалоо резерви	(688)	-
Ислам каржылоо принциптери боюнча кардарларга берилген каражаттар, баардыгы, (ККЧ боюнча баалоо резервин чыгарып салуу менен)	68.532	-

2025-жылдын 31-декабрына карата ислам каржылоо принциптери боюнча кардарларга берилген каражаттар мөөнөтү өтүп кеткен же кредиттик-нарксызданган болуп саналбайт жана ККЧ баалоо максатында 1-стадияга кирет.

Төмөндө 2025-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл ичиндеги ислам каржылоо принциптери боюнча кардарларга берилген каражаттардын контекстинде дүң баланстык нарктын жана тиешелүү ККЧнын өзгөрүүлөрүнө талдоо берилген:

	2025-жыл
1-январга карата дүң баланстык наркы	-
Жаңы түзүлгөн же сатылып алынган активдер	82.982
Төлөнгөн активдер	(13.762)
31-декабрга карата дүң баланстык наркы	69.220
	2025-жыл
1-январга карата ККЧ	-
Жаңы түзүлгөн же сатылып алынган активдер	1.250
Төлөнгөн активдер	(562)
31-декабрга карата ККЧ	688

(миң кыргыз сому менен)

17. Негизги каражаттар, пайдалануу укугу формасындагы активдер жана материалдык эмес активдер

	Эмерек жана кеңсе жаб- дуулары	Жабдуу	Транс- порт кара- жаттары	Бүтө элек курулуш жана орно- тууга даяр активдер	Колдонуу укук форма- сындагы активдер	Негизги кара- жаттар- дын жана пайда- лануу укук форма- сындагы жалпы активдер	Мате- риалдык эмес активдер	
Мекеме								
Баштапкы наркы								
2024-жылдын								
1-январына карата	292.102	817.998	646.144	109.989	276.596	718.630	2.861.459	516.530
Кирешелер	114.745	30.192	3.904	30.120	212.632	94.018	485.611	262.881
Чыгымдар	(7.914)	(27.496)	(12.605)	-	-	(69.674)	(117.689)	(16.419)
Баанын төмөндөшү	618	130.448	58.160	-	(189.226)	-	-	-
Которуулар	399.551	951.142	695.603	140.109	300.002	742.974	3.229.381	762.992
2024-жылдын								
31-декабрына карата								
Кирешелер	20.424	35.178	23.370	-	474.195	857.071	1.410.238	89.150
Чыгымдар	(4.752)	(61.412)	(9.841)	-	-	(406.498)	(482.503)	(18.426)
Которуулар	-	131.507	166.778	-	(298.285)	-	-	-
2025-жылдын								
31-декабрына карата								
	415.223	1.056.415	875.910	140.109	475.912	1.193.547	4.157.116	833.716
Топтолгон								
амортизация								
2024-жылдын								
1-январына карата								
Эскирүү жана амортизация	(97.024)	(479.977)	(261.599)	(49.665)	-	(301.031)	(1.189.296)	(322.660)
Чыгымдар	(20.478)	(111.470)	(94.263)	(9.054)	-	(142.351)	(377.616)	(98.840)
Которуулар	7.914	27.496	12.605	-	-	43.948	91.963	16.419
2024-жылдын								
31-декабрына карата								
Эскирүү жана амортизация	(109.588)	(563.951)	(343.257)	(58.719)	-	(399.434)	(1.474.949)	(405.081)
Чыгымдар	(25.833)	(127.303)	(112.367)	(12.246)	-	(154.960)	(432.709)	(121.937)
Которуулар	4.752	61.412	9.841	-	-	342.281	418.286	18.426
2025-жылдын								
31-декабрына карата								
	(130.669)	(629.842)	(445.783)	(70.965)	-	(212.113)	(1.489.372)	(508.592)
Таза баланстык нарк								
2024-жылдын								
1-январына карата								
	289.963	387.191	352.346	81.390	300.002	343.540	1.754.432	357.911
2025-жылдын								
31-декабрына карата								
	284.554	426.573	430.127	69.144	475.912	981.434	2.667.744	325.124

2025-жылдын 31-декабрына карата имараттардын жалпы суммасы 112.776 миң сомду түзгөн (2024-жылдын 31-декабрына карата: 116.964 миң сом) Россия-Кыргыз өнүктүрүү фондунан алынган кредиттер боюнча милдеттенмелерди аткарууну камсыздоо көрсөтүлгөн (Эскертүү 31).

2025-жылдын 31-декабрына карата толугу менен амортизацияланган, бирок азыр дагы колдонулуп жаткан негизги каражаттардын жана материалдык эмес активдердин баштапкы наркы 744.245 миң сомду түзөт (2024-жылдын 31-декабрына карата: 710.392 миң сом).

(миң кыргыз сому менен)

17. Негизги каражаттар, пайдалануу укугу формасындагы активдер жана материалдык эмес активдер (уландысы)

2025-жылдын 31-декабрына карата жалпы суммасы 981.434 миң сом болгон пайдалануу укугу формасындагы активдер (2024-жылдын 31-декабрына карата: 343.540 миң сом) офис имараттардын жана жабдуулардын ижара келишимдери аркылуу көрсөтүлгөн.

Материалдык эмес активдер негизинен программалык камсыздоо жана лицензиялар менен көрсөтүлөт.

18. Башка активдер

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Карта аркылуу эсептешүү боюнча дебитордук карыз	840.162	601.043
Финансылык ижара боюнча дебитордук карыз	185.439	334.674
Акча которуулар боюнча дебитордук карыз	33.067	137.911
Башка дебитордук карыз	64.408	65.769
ККЧ боюнча эсептик резерв	(86.972)	(128.230)
Башка финансылык активдердин жалпы суммасы	1.036.104	1.011.167
Аванс төлөмдөрү	372.750	273.188
Банктын карамагына өткөн мүлк (Эскертүү 15)	192.771	269.833
Материалдар	49.742	47.781
Финансылык эмес активдердин жалпы суммасы	615.263	590.802
Башка активдердин жалпы суммасы	1.651.367	1.601.969

Банк төлөмдү бөлүп-бөлүп төлөө шартында кайтарылып алынган камсыздоону сатуу боюнча бир катар алып-сатуу келишимдерин түзгөн. Бул келишимдер Банк тарабынан ФОЭС (IFRS) 16га ылайык финансылык ижара боюнча дебитордук карыз катары классификацияланат. Себеби, Банк бул активдерди ижарачыга акы алуу менен пайдаланууга өткөрүп берген, келишимдин мөөнөтү аяктаганда менчик укугу сатып алуучуга өтөт, жана келишимдин башында төлөмдөрдүн учурдагы наркы сатыла турган активдин дээрлик бүт адилеттүү (рыноктук) наркына барабар болот.

Көрсөтүлгөн келишимдердин мөөнөтү 4 жылга чейин, жана алар пайыздык төлөмдөрдү аткарбайт. Келишимдер боюнча акча агымдарын дисконттоо үчүн 27,8% жылдык чен колдонулган (2024-жылы: 28,3% жылдык чен).

2025-жылдын 31-декабрына карата финансылык ижара боюнча дебитордук карыздын компоненттери төмөнкүчө көрсөтүлгөн:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Бир жылдын ичинде	141.471	214.977
Бирден төрт жылга чейин	95.573	226.287
Минималдуу төлөмдөр	237.044	441.264
Бир жылдын ичинде	31.868	47.380
Бирден төрт жылга чейин	19.737	59.210
Финансылык ижара боюнча келечек үчүн алынбаган финансылык кирешелер	51.605	106.590
Финансылык ижара боюнча таза дебитордук карыз	185.439	334.674
ККЧ боюнча эсептик резерв	(47.815)	(76.286)
ККЧ баалоо резервин эсептебегенде, финансылык ижара боюнча таза дебитордук карыз	137.624	258.388

(миң кыргыз сому менен)

18. Башка активдер (уландысы)

Төмөндө финансылык ижара боюнча ККЧ баалоо резервдеринин өзгөрүүлөрүнүн анализи көрсөтүлгөн:

	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	ПСКО	Баардыгы
2024-жылдын 1-январына карата	122	–	9	94.178	94.309
Жаңы түзүлгөн активдер	94	–	–	5.444	5.538
ККЧдагы таза өзгөрүү	(117)	–	(9)	(23.435)	(23.561)
2024-жылдын 31-декабрына карата	99	–	–	76.187	76.286
Жаңы түзүлгөн активдер	–	–	–	7.549	7.549
ККЧдагы таза өзгөрүү	529	–	2.972	(39.521)	(36.020)
2025-жылдын 31-декабрына карата	628	–	2.972	44.215	47.815

ККЧ боюнча чыгымдар, финансылык ижара боюнча дебитордук карыздан тышкары, «Башка (чыгымдар)/киреше баалоо жана резервдерди түзүү боюнча» бөлүмүндө пайда жана чыгым, ошондой эле башка жыйынды кирешел тууралуу отчетто көрсөтүлгөн.

Төмөндө ККЧга каршы баалоо резервдеринин жана башка финансылык активдер боюнча резервдеринин өзгөрүүлөрүнүн анализи көрсөтүлгөн:

	Башка финансылык активдер	Финансылык ижара боюнча дебитордук карыз	Баардыгы
2024-жылдын 1-январына карата	53.528	94.309	147.837
Таза өзгөрүү	31.776	(18.023)	13.753
Эсептен чыгаруулар	(33.270)	–	(33.270)
Курстук айырмачылыктар	(90)	–	(90)
2024-жылдын 31-декабрына карата	51.944	76.286	128.230
Таза өзгөрүү	(13.941)	(28.471)	(42.412)
Эсептен чыгаруулар	1.006	–	1.006
Курстук айырмачылыктар	148	–	148
2025-жылдын 31-декабрына карата	39.157	47.815	86.972

19. Туунду финансылык милдеттенмелер

Банк туунду финансылык инструменттерди пайдалануу менен соода бүтүмдөрүн түзөт. Төмөндө финансылык отчеттуулукта активдер же милдеттенмелер катары чагылдырылган туунду финансылык инструменттердин адилеттүү наркын, ошондой эле алардын шарттуу суммасын көрсөткөн таблица көрсөтүлгөн. Жыйынды негизинде чагылдырылган шарттуу суммалар туунду инструменттин базалык активинин суммасын, базалык ставканы же индексин билдирет жана туунду инструменттердин наркынын өзгөрүшүнө баа берүүдө негиз катары алынат. Шарттуу суммалар жылдын акырына карата аякталбаган операциялардын көлөмүн чагылдырат жана кредиттик тобокелдикти чагылдырбайт.

	2025-жылдын 31-декабры		2024-жылдын 31-декабры	
	Шарттуу сумма	Адилеттүү нарк Милдет-Активдер тенмелер	Шарттуу сумма Активдер	Адилеттүү нарк Милдет-Активдер тенмелер
Туунду финансылык инструменттер				
Валюталык-пайыздык своптор – АКШ доллары	3.094.740	–	88.410	963.280
Валюталык-пайыздык своптор – Евро	–	–	–	264.000
Туунду финансылык милдеттенмелер, баардыгы		–	88.410	–
				21.447

(миң кыргыз сому менен)

19. Туунду финансылык милдеттенмелер (уландысы)**Своптор**

Своптор – шарттуу суммалардын негизинде валюта курсунун өзгөрүшүнө ылайык келген сумманы алмаштырууга эки тараптын ортосундагы келишимдик макулдашуулар.

2025-жылы валюталык своп-операциялар боюнча таза пайда 106.257 миң сомду (2024-жылы: 25.526 миң сом) түздү, ал пайда же чыгым жана башка чогуу алгандагы киреше жөнүндө отчеттун курамында «Пайда же чыгым аркылуу адилеттүү нарк боюнча бааланган финансылык инструменттер боюнча таза пайда» деп таанылды.

2025-жылы валюталык свопторду кайра баалоо боюнча чыгашалар 166.343 миң сомду түздү (2024-жылы: кирешелер 1.688 миң сомду түздү) (8-эскертүү).

20. Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары

	<i>2025-жылдын 31-декабры</i>	<i>2024-жылдын 31-декабры</i>
Банктар менен башка финансылык институттардын эсептери жана мөөнөттүү депозиттери	2.342.317	2.413.110
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.342.317	2.413.110

2025-жылдын 31-декабрына карата банктар менен башка финансылык институттардын күнүмдүк эсептери жалпы суммасы 1.159.855 миң сом (2024-жылдын 31-декабры: 1.702.956 миң сом) болуп, алар банк аралык төлөмдөр боюнча эсептешүүлөр үчүн алынган аванс болуп саналат.

2025-жылдын 31-декабрына жана 2024-жылдын 31-декабрына карата Банктын балансынын эсептери жана депозиттери боюнча 10% дан ашык капиталга ээ болгон контрагенттер жок.

21. Кардарлардын күндөлүк эсептери жана депозиттери

	<i>2025-жылдын 31-декабры</i>	<i>2024-жылдын 31-декабры</i>
Юридикалык жактардын күндөлүк эсептери жана депозиттери		
- күндөлүк эсептер жана депозиттер	27.645.116	25.570.214
- Мөөнөттүү депозиттер	474.758	332.173
Жалпы юридикалык жактардын күндөлүк эсептери жана депозиттери	28.119.874	25.902.387
Жеке кардарлардын күндөлүк эсептери жана депозиттери		
- күндөлүк эсептер жана депозиттер	20.377.994	17.015.884
- Мөөнөттүү депозиттер	12.213.477	9.136.647
Жеке кардарлардын күндөлүк эсептеринин жана депозиттеринин жалпы суммасы	32.591.471	26.152.531
Кардарлардын күндөлүк эсептеринин жана депозиттеринин жалпы суммасы	60.711.345	52.054.918
Кардарларга берилген кредиттер үчүн камсыздандыруу максатында кармалып турган сумма	136.807	196.713
Кепилдиктер үчүн камсыздандыруу максатында кармалып турган сумма (Эскертүү 28)	103.778	170.311

2025-жылдын 31-декабрына карата кардарлардын 6.044.105 миң сом же 10% өлчөмүндөгү каражаттары жалпы кардарлардын күндөлүк эсептери жана депозиттеринин суммасынан он ири кардардын каражаттарын түздү (2024-жылдын 31-декабры: 9.735.258 миң сом же 19%).

(миң кыргыз сому менен)

21. Кардарлардын күндөлүк эсептери жана депозиттери (уландысы)

2025-жылдын 31-декабрына карата Банктын кардарлары жок (2024-жылдын 31-декабрына карата: бир кардар), анын эсептери жана депозиттери Банктын капиталынан 10% ашып кеткен. Аталган кардардын эсептери жана депозиттери боюнча жыйынды калдыктар 2024-жылдын 31-декабрына карата 4.966.180 миң сомду түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Жарандык кодексине ылайык, Банк аманатчынын биринчи талабы боюнча чекене кардарларга мөөнөттүү депозиттин суммасын кайтарып берүүгө милдеттүү. Мөөнөттүү аманат аманатчыга анын талабы боюнча мөөнөт бүткөнгө чейин кайтарылып берилген учурларда, эгерде келишимде пайыздардын башка өлчөмү каралбаса, аманат боюнча пайыздар Банк тарабынан талап боюнча төлөнүүчү аманат боюнча төлөнүүчү пайыздардын өлчөмүнө ылайык келүүчү өлчөмдө төлөнөт.

Төмөндө юридикалык жактардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери секторлор боюнча талдоо көрсөтүлгөн:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Соода	7.302.353	5.732.177
Курулуш	5.122.922	2.171.564
Транспорт жана байланыш	3.827.323	1.695.407
Кызмат көрсөтүү чөйрөсү	3.318.976	1.708.777
Геология жана тоо кен иши	2.292.202	6.036.158
Иштетүүчү өнөр жай	1.079.209	1.191.529
Өндүрүш	1.012.901	4.160.282
Электр, газ жана суу менен камсыздоо	585.466	26.784
Айыл чарба	496.500	170.491
Билим берүү	381.312	178.968
Металлургия өнөр жайы	253.003	248.626
Башка	2.447.707	2.581.624
Юридикалык жактардын күндөлүк эсептери жана депозиттери	28.119.874	25.902.387

Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Юридикалык жактардын эсептери	27.184	-
Жеке кардарлардын эсептери	25.924	-
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	53.108	-

Төмөндө юридикалык жактардын эсептери секторлор боюнча талдоо көрсөтүлгөн:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Соода	10.595	-
Кызмат көрсөтүү чөйрөсү	6.641	-
Транспорт жана байланыш	3.740	-
Башка	6.208	-
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	27.184	-

(миң кыргыз сому менен)

22. Башка карыздык каражаттары

	Валюта	Жылдык айыздык чен	Төлөм аткаруу күнү	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Россия–Кыргыз өнүктүрүү фондунан алынган кредиттер	АКШ доллары	1%	2026-2027	117.234	281.896
Россия–Кыргыз өнүктүрүү фондунан алынган кредиттер	Сом	5%	2026	5.773	58.152
Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинен алынган кредиттер	Сом	1,5%-2,0%	2025	-	129.766
Башка карыздык каражаттарынын суммасы				123.007	469.814

Россия–Кыргыз өнүктүрүү фондунан алынган кредиттер

2017-жылы Россия–Кыргыз өнүктүрүү фондунун (мындан ары – «РКӨФ») чакан жана орто бизнести кредиттик ресурстарга жеткиликтүүлүк менен камсыз кылуу программасынын алкагында Банк 10 млн АКШ доллары же эквиваленттүү суммадагы сом менен кредит лимити каралган кредиттик келишимге кол койгон. Банк тарабынан берилген максаттуу кредиттердин пайыздык чендери Банк алган кредиттердин пайыздык чендеринен жылына 4% ашпашы керек.

Эл аралык бей өкмөттүк уюмдар тарабынан берилген жана чакан жана орто бизнести колдоого арналган мындай каржылоонун чыныгы рыногу жоктуктан, аталган РКӨФтин кредиттери өзүнчө рыноктук сегментти түзөт. Демек, алгач Банк аталган кредиттер боюнча кирешелерди же чыгымдарды байкаган эмес.

2025-жылдын 31-декабрына карата РКӨФдунан алынган карыз каражаттары 532.931 миң сомдук инвестициялык баалуу кагаздар менен (2024-жылдын 31-декабрына карата: 483.789 миң сом) жана 112.776 миң сомдук мүлк менен камсыздалган (2024-жылдын 31-декабрына карата: 116.964) (31- эскертүү).

Ковенанттар

2025 жана 2024-жылдардын 31-декабрына карата абал боюнча Банк кредиттик макулдашууларда каралган баардык көндүм келишимдер сактаган. Банк финансылык отчетуулук бекитилген күндөн тартып 12 айдын ичинде көндүм келишимдердин бузулушун күтпөйт.

Төмөндө башка карыз каражаттарындагы өзгөрүүлөрдүн талдоосу көрсөтүлөт:

	2025 жыл	2024 жыл
1-январга карата	469.814	1.005.471
Төлөө	(347.247)	(521.220)
Эсептелген пайыздардагы таза өзгөртүү	(892)	(1.452)
Курстук айырмачылыктар	1.332	(12.985)
31-декабрга карата	123.007	469.814

(миң кыргыз сому менен)

23. Ижара боюнча милдеттенмелер

Төмөндө ижара келишимдери боюнча милдеттемелердин баланстык наркы жана отчеттук мезгил ичиндеги жылышы көрсөтүлгөн:

	2025 жыл	2024 жыл
1-январга карата	376.071	461.546
Кирешелер	857.071	94.018
Чыгымдар	(63.689)	(25.520)
Пайыздарды чегерүү (5-эскертүү)	25.998	28.301
Төлөмдөр	(202.465)	(173.994)
Курстук айырмачылыктар	1.041	(8.280)
31-декабрга карата	994.027	376.071

24. Башка милдеттенмелер

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
Төлөм операциялары боюнча эсептешүүлөр	828.028	930.969
Эмгек өргүүсү боюнча чегерилген чыгымдар жана кызматкерлер менен болгон башка эсептешүүлөр	299.784	221.580
Төлөнүүгө тийиш дивиденддер	50.919	21.007
Башка финансылык милдеттенмелер	167.493	195.103
Башка финансылык милдеттенмелердин жалпы суммасы	1.346.224	1.368.659
Төлөөгө тийиш башка салыктар	308.150	304.955
Башка финансылык эмес милдеттенмелер	12.005	15.332
Башка финансылык эмес милдеттенмелердин жалпы суммасы	320.155	320.287
Башка милдеттенмелердин жалпы суммасы	1.666.379	1.688.946

25. Акционердик капитал**Чыгарылган акционердик капитал**

2025-жылдын 31-декабрына карата чыгарылган акциялык капитал 112.000 миң жөнөкөй акциядан турат (2024-жылдын 31-декабрына карата: 112.000 миң акция), анын ичинде айланууда жана төлөнгөн жөнөкөй акциялар 112.000 миң акциядан турат (2024-жылдын 31-декабрына карата: 42.000 миң акция). Ар бир акциянын номиналдык баасы жана жайгаштыруу баасы – 50 сом.

2024-жылдын 18-ноябрында акционерлердин жалпы жыйынында бөлүштүрүлбөгөн пайдадан акционердик капиталга 3.500.000 миң сом суммасында каражаттарды которуу жолу менен номиналдык наркы боюнча кошумча 70.000 миң жөнөкөй акцияларды чыгаруу жактырылды.

2025-жылдын 4-февралында Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө кызматы чыгарылган 70.000 миң жөнөкөй акцияларды бир акция үчүн 50 сом номиналдык наркы боюнча жайгаштырууну жактырды.

Дивиденддер

Банк тарабынан төлөнө турган дивиденддердин өлчөмү, 2022-жылдын 12-октябрындагы Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын токтомунун талаптарына ылайык аныкталган банк капиталынын кошумча корунун колдоо көрсөткүчү (капитал буферинин индекс) менен чектелет жана дивиденддердин суммасын эсептөөдө ФӨЭС боюнча эсептелген жана пруденциалдык талаптарга ылайык эсептелген таза кирешелердин эң кичине көлөмү колдонулууга тийиш.

(миң кыргыз сому менен)

25. Акционердик капитал (улансысы)**Дивиденддер (улансысы)**

2025-жылдын 31-мартында болгон акционерлердин жалпы жыйынында Банк 2024-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн жөнөкөй акциялар боюнча дивиденддерди 1.049.440 миң сом (ар бир акция үчүн 9,37 сом) деп жарыялады (2024-жылы: 714.000 миң сом (ар бир акция үчүн 17 сом)).

Акцияга пайда

Акция башына түшкөн пайда эсептелгенде, пайда жана жыл бою айланууда болгон жөнөкөй акциялардын орточо салмактуу саны эске алынат. Банкта мүмкүн болгон жайылган жөнөкөй акциялар жок.

	2025 жыл	2024 жыл
Жыл ичиндеги пайда	2.560.515	2.659.312
Орточо салмактуу жөнөкөй акциялардын саны, даана	105.287.671	42.000.000
Сом менен акцияга негизги жана азайтылган киреше	24,32	63,32

26. Тобокелдиктерди тескөө

Тобокелдиктерди тескөө банк ишкердигинин негизин түзөт жана Банктын операциялык ишкердигинин олуттуу элементи болуп саналат. Рыноктук тобокелдик, кредиттик тобокелдик жана ликвиддүүлүк тобокелдиги Банк өз ишин жүзөгө ашыруу процессинде туш болгон негизги тобокелдиктер болуп саналат.

Банктын тобокелдиктерди тескөө боюнча эрежелери жана процедуралары

Операциялык тобокелдик - бул системалуу мүчүлүштүктөн, персоналдын каталарынан, алдамчылыктан же тышкы окуялардан келип чыккан тобокелдик. Көзөмөлдөө системасы иштебей калганда, операциялык тобокелдиктер абройго зыян келтириши, укуктук кесепеттерге алып келиши же финансылык жоготууларга алып келиши мүмкүн. Банк баардык операциялык тобокелдиктер четтетилди деп божомолдой албайт, бирок көзөмөлдөө системасынын жардамы менен жана мониторинг жүргүзүү жана потенциалдуу тобокелдиктерге тиешелүү жооп берүү жолу менен Банк мындай тобокелдиктерди тескөөгө алат. Көзөмөлдөө системасы милдеттерди, кирүү укугун, бекитүү жана салыштыруу жол-жоболорун, персоналды окутууну, ошондой эле ички аудитти кошо алганда, баалоо жол-жоболорун натыйжалуу бөлүштүрүүнү карайт.

Банктын операциялык тобокелдиктерди башкаруудагы максаты — банкка болгон финансылык жоготууларды жана репутациянын зыяндан качууну, ошондой эле чыгымдар жана инновациялардын натыйжалуулугун тең салмактуулукта кармоо. Бардык учурларда Банктын саясаты бардык колдонулуучу мыйзамдык жана нормативдик талаптарга ылайык болууну талап кылат.

Банктын тобокелдиктерди тескөө саясаты Банк дуушар болгон тобокелдиктерди аныктоого, талдап-иликтөөгө жана башкарууга, тобокелдиктердин лимиттерин жана тиешелүү көзөмөлдөөлөрдү белгилөөгө, ошондой эле тобокелдиктердин деңгээлине жана алардын белгиленген лимиттерге ылайык келишине туруктуу баа берүүгө багытталган. Тобокелдиктерди тескөө саясаты жана жол-жоболору рыноктук кырдаалдын, сунушталган өнүмдөрдүн жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жана пайда болгон мыкты тажрыйбанын өзгөрүшүн чагылдыруу максатында үзгүлтүксүз негизде кайра каралып турат.

Банк операциялык тобокелдик окуяларын маалымат базасында каттап, операциялык тобокелдиктин окуясынын туюнтмасын, келип чыгуу себептерин, таасир этүү чараларын жана башка керектүү маалыматтарды аныктап жазып турат.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Банктын тобокелдиктерди тескөө боюнча эрежелери жана процедуралары (уландысы)

Жогоруда айтылгандар менен катар, Банктын операциялык тобокелдиктерин башкаруу кеңири жана бир мезгилде Банктын бардык иш аракеттеринин деңгээлинде жүргүзүлөт, анын ичинде:

- Стратегиялык деңгээл, ал Банктын директорлор кеңешинин (мындан ары – «ДК») жана башкармалыктын функцияларын камтыйт;
- Макродеңгээл, ал Банктын структуралык бөлүмдөрүнүн функцияларын, орто деңгээлдеги жетекчилердин жана структуралык бөлүмдөрдүн жетекчилеринин ишин камтыйт;
- Микродеңгээл, ал Банктын атынан операциялык тобокелдиктерди кабыл алган адамдардын/кызматкерлердин ишин камтыйт жана операциялык процедураларды, ички контролду жарандык укук жана башка жетекчилик тарабынан белгиленген көрсөтмөлөрдү аткаруу менен чектелет.

Мындан тышкары, операциялык тобокелдиктерди эффективдүү башкаруу максатында Банк мүлккө (имараттар, банкоматтар, автотранспорт, төлөм терминалдары) камсыздандыруу, банктын тобокелдиктерин жана электрондук жана компьютердик кылмыштарды (ВВВ) комплексдүү камсыздандыруу, жарандык жоопкерчилик боюнча камсыздандыруу жана кызматкерлерди кырсыктардан камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу полистерин сатып алган.

Банк комплаенс-контролду жүргүзөт, бул ички контролду жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, эл аралык келишимдерди жана Банктың ички документтерин сактоо боюнча уюштуруу иш-чараларынын комплекси, ошондой эле кызыкчылыктар кагылышын башкаруу.

Айрыкча терроризмди каржылоого жана кылмыштуу жол менен алынган кирешелерди легалдаштырууга (акча алып коюу) каршы күрөшүү боюнча мыйзамдарды жана эл аралык стандарттарды сактоого көңүл бөлүнөт.

Банк терроризмди каржылоого жана акча жууга каршы күрөшүү чегинде кабыл алган чаралар комплекси төмөнкүлөрдү камтыйт, бирок алар менен чектелбейт:

- Банкта комплаенс-контролунун башкармалыгы иштейт;
- Терроризмге (экстремизмге) каршылык көрсөтүү жана кылмыш жолдор менен алынган кирешелерди легалдаштыруу (акча жуу) боюнча ички көзөмөл саясатын жана эрежелерин сактоо;
- «Кардарды тааны» (KYC) принциптерин ишке ашыруунун чаралары, мында кардар жана анын ишмердүүлүгү тууралуу керектүү деңгээлде маалыматы болушу керек;
- Кардарларды кирешелерди мыйзамсыз жол менен алуу жана терроризмге каражаттар бөлүштүрүү процессине тартылуу тобокелдиги жагынан баалоо;
- Күмөндүү операцияларды аныктоо жана териштирүү, терроризмге байланыштуу адамдардын улуттук жана эл аралык тизмелеринде көрсөтүлгөн адамдар менен болгон операцияларды бөгөттөө;
- Эмбарго жана санкциялар боюнча талаптарды ишке ашыруу чаралары.

Банктын ички документтери, банк үчүн маанилүү болгон тобокелдиктерди аныктоо жана башкаруу методикаларын, ошондой эле аталган тобокелдиктер боюнча стресстесттерди жүргүзүү тартибин белгилөө боюнча, банкты башкаруу ыйгарым укуктуу органдары тарабынан КРУБдин талаптарына жана сунуштарына ылайык бекитилген.

Директорлор кеңеши тобокелдиктерди тескөө боюнча контролдук системасынын талаптагыдай иштеши, негизги тобокелдиктерди тескөө жана тобокелдиктерди тескөө боюнча саясаттарды жана жол-жоболорду жактыруу, ошондой эле ири бүтүмдөрдү жактыруу үчүн жоопкерчилик тартат.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Банктын тобокелдиктерди тескөө боюнча эрежелери жана процедуралары (уландысы)

Риск-менеджмент департаментинин жетекчисинин милдеттерине жалпы тобокелдиктерди башкаруу жана колдонмодогу мыйзамдарды сактоону көзөмөлдөө, ошондой эле банктын тобокелдиктерин башкаруу боюнча күнүмдүк ишти жүзөгө ашыруу кирет. Риск-менеджмент департаментинин жетекчиси түздөн-түз Директорлор кеңешине отчет берет.

Директорлор кеңеши төмөнкү жоопкерчиликтерди өзүнө алат: а) Тобокелдикти башкаруу, Банк кабыл алган тобокелдиктердин деңгээли жана бул тобокелдиктерди башкаруу боюнча чараларды аныктоо; б) Банк тарабынан кабыл алынган риск-аппетитти карап чыгуу жана бекитүү, ал эрежелер менен бирге башкаруу жана риск-менеджмент кызматкеринин жетекчилиги астында иштелип чыккан, ошондой эле Банк тарабынан кабыл алынган риск-аппетит, саясат жана чектөөлөргө ылайык иш алып барууну камсыз кылуу жана Банктын туруктуу тобокелдик маданиятын өнүктүрүүгө жардам берүү. Банктагы колдонулган тобокелдиктерди башкаруу ыкмаларынын натыйжалуулугун көзөмөлдөө максатында, Директорлор кеңеши жана анын аткаруу органдары, мезгил-мезгили менен, Башкармалык тарабынан даярдалган отчетторду, Банктагы Риск-менеджмент департаменти жана Ички аудит департаменти тарабынан сунушталган чараларды карап чыгат, ошондой эле кемчиликтерди жоюу боюнча сунушталган чараларды талкуулашат.

Кредиттик жана рыноктук тобокелдиктер жана ликвиддүүлүк тобокелдиктери бүтүндөй портфелдин деңгээлинде да, айрым бүтүмдөрдүн деңгээлинде да кредиттик комитеттер системасы жана Активдерди жана пассивдерди башкаруу боюнча комитет (мындан ары — «АПБК») тарабынан башкарылат жана көзөмөлдөнөт. Чечим кабыл алуу процессинин натыйжалуулугун жогорулатуу үчүн Банк тобокелдикке дуушар болуу түрүнө жана чоңдугуна жараша кредиттик комитеттердин иерархиялык түзүмүн түздү.

Тышкы жана ички тобокелдик факторлору уюмдун алкагында аныкталат жана башкарылат. Тобокелдик факторлорунун бүтүндөй тизмесин аныктоого жана тобокелдиктерди азайтуу боюнча учурдагы жол-жоболордун жетиштүүлүгүнүн деңгээлин аныктоого өзгөчө көңүл бурулат. Стандарттуу кредиттик жана рыноктогу тобокелдиктерди талдоо менен кошо, Риск-менеджмент департаменти ички нормативдик документтерди макулдашуу, ар кандай комиссияларда катышуу жана окуу семинарларын өткөрүү аркылуу операциялык тобокелдиктерди мониторинг жүргүзөт.

Рыноктук тобокелдик

Рыноктук тобокелдик - бул финансылык инструменттер боюнча болочок акча агымдарынын адилеттүү наркы пайыздык чендер, валюта курсу жана үлүштүк инструменттердин баасы сыяктуу рыноктук параметрлердеги өзгөрүүлөрдүн натыйжасында өзгөрүп туруучу тобокелдик. Бир нече түрдүү рыноктук тобокелдик бар, анын ичинде пайыздык ставкадан болгон тобокелдик, валюталык тобокелдик жана баа боюнча тобокелдик. Рыноктук тобокелдикти башкаруу тапшырмасы — бул рыноктук тобокелдикти таасирине кабылууга болбой турган ченемдерди аныктоо жана көзөмөлдөө, ошону менен бирге кабыл алынган рискке байланыштуу түшүмдүүлүктү оптималдаштыруу.

Жетекчиси Банктын Башкармалыгын жетектегенде, рыноктук тобокелдик менен башкаруу үчүн жоопкерчилик тартат.

Банк рыноктук тобокелдикти финансылык инструменттерге карата ачык позиция боюнча лимиттерди, пайыздык чендерди жана валюталык позицияларды өзгөртүү мөөнөттөрүн белгилөө жана алардын сакталышына үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүү аркылуу башкарат, анын натыйжалары Директорлор кеңеши тарабынан каралат жана бекитилет.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Рыноктук тобокелдик (уландысы)***Пайыздык ченди өзгөртүү тобокелдиги*

Пайыздык чендердин өзгөрүү тобокелдиги — пайыздык чендердин өзгөрүшү келечектеги акча агымдарына же финансылык инструменттердин адилеттүү наркына таасир этет деген тобокелдик.

2025 жана 2024-жылдын 31-декабрына карата Банктын өзгөрмө пайыздык чендери бар финансылык инструменттери болгон эмес

Валюта тобокелдиги

Валюта тобокелдиги — бул, финансылык инструменттин наркы валюта курсундагы өзгөрүүлөрдүн натыйжасында өзгөрүп туруучу тобокелдик. Башкармада чет өлкө валютасындагы позициялар боюнча лимиттер белгиленген. Бул позициялар күн сайын көзөмөлдөнөт.

Төмөнкү таблицада 2025-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча финансылык активдер жана милдеттенмелер боюнча валюталык тобокелдиктин түзүмү көрсөтүлгөн:

	<i>Кыргыз сомдор</i>	<i>АКШ доллары</i>	<i>Орус рубльдар</i>	<i>Башка валюта- лар</i>	<i>Бардыгы</i>
Активдер					
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	23.246.007	8.210.796	1.521.012	2.363.816	35.341.631
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	2.622.428	-	-	-	2.622.428
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	857.698	12.401	-	-	870.099
Кардарларга берилген кредиттер	24.008.232	16.344.315	-	-	40.352.547
Ислам каржылоосу	68.532	-	-	-	68.532
Башка финансылык активдер	872.873	125.991	22.159	15.081	1.036.104
	51.675.770	24.693.503	1.543.171	2.378.897	80.291.341
Милдеттенмелер					
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	1.406.091	111.609	823.733	884	2.342.317
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	39.414.588	18.381.604	701.502	2.213.651	60.711.345
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	27.264	25.844	-	-	53.108
Башка карыздык каражаттар	5.773	117.234	-	-	123.007
Ижара боюнча милдеттенмелер	83.138	910.889	-	-	994.027
Башка финансылык милдеттенмелер	1.078.955	254.893	244	12.132	1.346.224
	42.015.809	19.802.073	1.525.479	2.226.667	65.570.028
Таза позиция	9.659.961	4.891.430	17.692	152.230	14.721.313
Тобокелдикти башкаруу максатында кармалып турган туундулук финансылык куралдардын жалпы таасири					
-агым	-	(3.203.859)	-	-	(3.203.859)
-киреше	3.115.449	-	-	-	3.115.449
2025-жылдын 31-декабрына карата таза позиция	12.775.410	1.687.571	17.692	152.230	14.632.903

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Рыноктук тобокелдик (уландысы)***Валюта тобокелдиги (уландысы)*

Төмөнкү таблицада 2024-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча финансылык активдер жана милдеттенмелер боюнча валюталык тобокелдиктин түзүмү көрсөтүлгөн:

	<i>Кыргыз сомдор</i>	<i>АКШ доллары</i>	<i>Орус рубльдар</i>	<i>Башка валюталар</i>	<i>Бардыгы</i>
Активдер					
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	20.639.438	11.196.464	608.895	3.240.280	35.685.077
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	1.160.337	-	-	-	1.160.337
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	1.765.054	1.178.449	-	-	2.943.503
Кардарларга берилген кредиттер	16.427.243	13.428.679	-	-	29.855.922
Башка финансылык активдер	805.923	121.088	81.014	3.142	1.011.167
	40.797.995	25.924.680	689.909	3.243.422	70.656.006
Милдеттенмелер					
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.167.749	189.283	20.581	35.497	2.413.110
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	26.781.409	21.596.325	729.647	2.947.537	52.054.918
Башка карыздык каражаттар	187.918	281.896	-	-	469.814
Ижара боюнча милдеттенмелер	79.401	296.670	-	-	376.071
Башка финансылык милдеттенмелер	1.152.181	215.271	152	1.055	1.368.659
	30.368.658	22.579.445	750.380	2.984.089	56.682.572
Таза позиция	10.429.337	3.345.235	(60.471)	259.333	13.973.434
Тобокелдикти башкаруу максатында кармалып турган туундулук финансылык куралдардын жалпы таасири					
-агым	-	(978.750)	-	(271.753)	(1.250.503)
-киреше	1.229.056	-	-	-	1.229.056
2024-жылдын 31-декабрына карата таза позиция	11.658.393	2.366.485	(60.471)	(12.420)	13.951.987

Кредиттик тобокелдик

Төмөнкү таблицаларда Банк 31-декабрга карата өзүнүн монетардык активдери жана милдеттенмелери боюнча олуттуу позицияларга ээ болгон валюталар көрсөтүлгөн. Жүргүзүлгөн талдап-иликтөөлөр валюта курсундагы мүмкүн болуучу өзгөрүүлөрдүн сомго карата пайдага же жоготууга тийгизген таасирин эсептөөдөн турат, мында бардык башка өзгөрмөлөр туруктуу чоңдуктар менен кабыл алынат. Өздүк капиталга тийгизген таасири пайдага же жоготууга тийгизген таасиринен айырмаланбайт. Таблицадагы терс суммалар пайданын же чыгымдын же өздүк капиталдын өлчөмүнүн потенциалдуу таза азайышын чагылдырат, ал эми оң суммалар потенциалдуу таза көбөйүүнү чагылдырат.

<i>Валюта</i>	<i>Валюта курсунун өзгөрүшү, % менен</i>	<i>Салык төлөөгө чейинки пайдага таасири</i>	<i>Валюта курсунун өзгөрүшү, % менен</i>	<i>Салык төлөөгө чейинки пайдага таасири</i>
	<i>2025 жыл</i>	<i>2025 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>
АКШ доллары	9,82%	165.719	+10,15%	240.198
	-4,60%	(77.628)	+5,04%	119.271
Рубль	14.25%	2.521	+31,67%	(19.151)
	-30.62%	(5.417)	+15,83%	(9.573)

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Кредиттик тобокелдик (уландысы)

Кредиттик тобокелдик – бул кардарлардын келишимде көрсөтүлгөн мөөнөттөргө жана шарттарга ылайык өз милдеттенмелерин аткаруу тобокелдиги. Банк кредиттик тобокелдикти башкаруу үчүн бекитилген саясаттардын жана жол-жоболордун негизинде иш алып барат. Аларга кредиттик тобокелдикти аныктоо, баалоо жана мониторинг жүргүзүү талаптары кирет. Мындан тышкары, кредиттик тобокелдикти көзөмөлдөө функциясы жүктөлгөн Кредиттик Комитеттер түзүлөт.

Кредиттик саясат кредиттөөдөн келип чыгуучу тобокелдиктерди тескөө үчүн Банктын жетекчилиги тарабынан кабыл алынган жоболорду жана ыкмаларды аныктайт жана кредиттик портфелин эффективдүү башкарууну камсыз кылат.

Кредит алууга Банктын кардарларынан түшкөн арыздарды кабыл алуу жана баштапкы баалоо кредиттик бөлүмдөрдүн, кредиттик камсыздоо бөлүмдөрүнүн жана коопсуздук кызматы бөлүмүнүн адистери тарабынан жүргүзүлөт. Кредиттик бөлүм тарабынан даярдалган Сунуштар (долбоорлор) түрүндөгү корутундулар кардардын бизнесинин структуралык анализине жана финансылык абалына негизделет. Кредиттөө жол-жоболоруна ылайык, Сунуш экинчи жолу баалоо үчүн кредиттик андеррайтинг департаментине өткөрүлөт, ал бул Сунуш боюнча өз эксперттик пикирин билдирет. Жогоруда аталган Банктын структуралык бөлүмдөрүнүн корутундулары жана эксперттик пикирлери камтылган Сунуш Банктагы Ыйгарым укуктуу органдын кароосуна жана чечим кабыл алуу үчүн жөнөтүлөт.

Банк кредиттердин абалын туруктуу негизде мониторингден өткөрөт жана өз кардарларынын төлөө жөндөмдүүлүгүн үзгүлтүксүз баалап турат. Баалоо жол-жоболору кардардын финансылык отчеттуулуктун же кардардын өзү тарабынан берилген же Банк тарабынан башка мыйзамдуу жолдор менен алынган маалыматтарды талдоого негизделет.

Риск-менеджмент департаменти кредиттик тобокелдикти портфельдик жана субпортфельдик деңгээлде (стресс-тестирлөө) баалайт. Стресс-тестирлөөнүн жыйынтыктары Банктын ыйгарым укуктуу органдарынын кароосуна чыгарылат.

Туунду финансылык куралдары менен байланышкан кредиттик тобокелдик ар бир учурда финансылык абал жөнүндө отчетто таанылган, оң адилеттүү наркы бар туунду инструменттер менен чектелет.

Банк өз кардарларына кардарлардын атынан Банк тарабынан төлөмдөрдү жүргүзүү зарылчылыгы келип чыгышы мүмкүн болгон кепилдиктерди алуу мүмкүнчүлүгүн берет. Кардарлар мындай төлөмдөрдү аккредитивди сунуштоо шарттарына ылайык Банкка кайтарып беришет. Көрсөтүлгөн келишимдер боюнча Банк кредиттер боюнча тобокелдиктерге окшош жана ошол эле жол-жоболордун жана тобокелдиктерди контролдоо саясатынын жардамы менен төмөндөтүлгөн тобокелдиктерди камтыйт.

Финансылык абал жөнүндө отчеттун беренелеринин баланстык наркы, камсыздоону сунуштоо жөнүндө макулдашууларды пайдалануунун натыйжасында тобокелдиктин төмөндөшүнүн таасирин эске албаганда, ушул статьялар боюнча кредиттик тобокелдиктин максималдуу өлчөмүн так чагылдырат.

Адилет нарк боюнча чагылдырылган финансылык куралдар боюнча алардын баланстык наркы учурдагы кредиттик тобокелдиктин көлөмүн көрсөтөт, бирок келечекте нарктын өзгөрүшүнө байланыштуу пайда болушу мүмкүн болгон тобокелдиктин максималдуу көлөмүн чагылдырбайт.

Финансылык инструменттердин ар бир классы боюнча кредиттик тобокелдиктин максималдуу өлчөмү жөнүндө кененирээк маалымат өзүнчө эскертүүлөрдө берилген. Камсыздандыруунун таасири жана тобокелдикти азайтуунун башка ыкмалары *15-эскертүүдө көрсөтүлгөн*.

*(миң кыргыз сому менен)***26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)****Кредиттик тобокелдик (уландысы)***Нарксызданууну баалоо*

Банк эффективдүү пайыздык ченди же анын болжолдуу маанисин пайдалануу менен дисконттолуучу акча каражаттарынын күтүлүп жаткан жетишпегендигине баа берүү үчүн ыктымалдуулукту эске алуу менен таразаланган бир нече сценарийлердин негизинде ККЧды эсептеп чыгат. Акча каражаттарын жетишсиз алуу — бул келишимге ылайык уюмга тиешелүү акча агымдарынын жана уюм алууну күткөн акча агымдарынын ортосундагы айырма. ККЧда эсептөө механикасы төмөндө баяндалат, ал эми негизги элементтер төмөнкүлөр болуп саналат:

Дефолт ыктымалдыгы (PD)	<i>Дефолттун ыктымалдыгы</i> - берилген убакыт аралыгында дефолттун келип чыгуу ыктымалдыгын эсептөө. Дефолт каралып жаткан мезгилдин ичинде кайсы бир учурда активди таануу токтотулбаса гана келип чыгышы мүмкүн жана ал дагы эле портфелдин бир бөлүгү болуп саналат.
Дефолт тобокелдигине дуушар болгон сумма (EAD)	<i>Дефолт тобокелдигине дуушар болгон чоңдук</i> , карыздын негизги суммасын жана келишимде же башка жол менен каралган пайыздарды төлөөнү кошо алганда, отчеттук күндөн кийинки бул чоңдуктун күтүлүп жаткан өзгөрүүлөрүн эске алуу менен келечекте кандайдыр бир күнгө карата дефолтко дуушар болгон чоңдуктун эсептик баалоосу жана төлөмдөрдүн кечиктирилишинин натыйжасында чегерилген пайыздар болуп саналат.
Жоготуулардын деңгээли дефолт учурундагы (LGD)	<i>Дефолт учурундагы жоготуулардын деңгээли</i> белгилүү бир учурда дефолт келип чыккан учурда келип чыккан чыгымдарды баалоону түшүндүрөт. Бул көрсөткүч келишимде каралган акча агымдарынын жана кредитор ала турган, анын ичинде камсыздоону ишке ашыруунун натыйжасында ала турган акча агымдарынын ортосундагы айырмага жараша эсептелинет. Адатта EAD карата пайыз менен чагылдырылат.

Эгерде баштапкы таанылган учурдан тартып кредиттик тобокелдиктин олуттуу өсүшү орун алса, ККЧ карата баалоо резерви активдин аракеттенүү мөөнөтүнүн ичинде келип чыгышы күтүлүүчү кредиттик чыгымдардын (бүтүндөй мезгил ичинде же ККЧ күтүлүүчү кредиттик чыгымдар) негизинде эсептелинет, антпесе баа берүү резерви 12 айлык күтүлүүчү кредиттик суммага барабар суммада эсептелинет чыгымдар (12 айлык ККЧ). 12 айлык ККЧ - отчеттук күндөн кийинки 12 айдын ичинде болушу мүмкүн болгон финансылык инструмент боюнча дефолттордун натыйжасында келип чыгуучу ККЧ бүтүндөй мезгил ичиндеги бөлүгү. ККЧ бүтүндөй мөөнөткө жана 12 айлык ККЧ финансылык инструменттердин базалык портфелинин мүнөзүнө жараша жеке же топтук негизде эсептелинет.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Кредиттик тобокелдик (уландысы)

Нарксызданууну баалоо (уландысы)

Банк, финансылык инструменттин калган колдонуу мөөнөтүнүн ичинде дефолттун келип чыгуу тобокелдигинин өзгөрүшүн эске алуу менен, баштапкы таанылган учурдан тартып финансылык инструмент боюнча кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулашы болгонбу же жокпу, ага карата ар бир отчеттук мезгилдин акырына карата баа берүүнү жүзөгө ашыруу үчүн саясатты иштеп чыккан. Жогоруда баяндалган процесстин негизинде Банк ага берилген кредиттерди төмөнкү топторго бириктирет:

1-Стадия:	Кредитти баштапкы таанууда Банк баалоо резервин барабар суммада тааныйт 12 айлык ККЧ. 1-Стадияга ошондой эле кредиттик тобокелдик, 2-Стадиядан которулган даражага чейин төмөндөгөн кредиттер жана башка кредиттик линиялар да кирет.
2-Стадия:	Эгерде кредит боюнча кредиттик тобокелдик баштапкы таанылган учурдан тартып кыйла жогоруласа, Банк баалоо резервин бүтүндөй мезгил ичинде ККЧ барабар суммада тааныйт. 2-Стадияга ошондой эле кредиттик тобокелдик, 3-Стадиядан которулган даражага чейин төмөндөгөн кредиттер жана башка кредиттик линиялар да кирет.
3-Стадия:	Кредиттик нарксызданган кредиттер. Банк баалоо резервин бүтүндөй мезгил ичинде ККЧ барабар суммада тааныйт.
ПСКО:	Сатып алынган же түзүлгөн кредиттик-нарксызданган активдер баштапкы таанылган нарксызданган финансылык активдер(ПСКО) — бул баштапкы таануу учурунда кредиттик нарксыздануу болгон финансылык активдер. Баштапкы таанылган нарксызданган финансылык активдер (ПСКО) алгачкы таанууда активдер адилеттүү нарк боюнча бааланат жана андан кийин кредиттик тобокелдикти эске алуу менен туураланган натыйжалуу пайыздык ченди пайдалануу менен эсептелген пайыздык киреше таанылат. ККЧ баалоо резерви бүтүндөй мезгил ичинде күтүлүүчү кредиттик чыгымдардын суммасы кийинки өзгөрүүлөр болгон көлөмдө гана таанылат же таанылбай калат.

Дефолтту жана айыгууну аныктоо

Банк финансылык активди төмөнкү учурларда дефолтко учураган финансылык актив катары киргизет:

- Банк тарабынан күрөө менен камсыздоо (эгер бар болсо) сыяктуу чаралар колдонулбастан, зайымчынын Банктын алдындагы кредиттик милдеттенмелерин толук көлөмдө аткарышы күмөндүү; же зайымчынын Банктын алдындагы кредиттик милдеттенмеси боюнча карызы 90 күндөн ашык мөөнөткө кечиктирилсе. Овердрафттар кардардын белгиленген лимитти бузган учурдан тартып кечиктирилген карыз катары эсептелет; же
- Зайымчынын банкрот болушу, зайымчынын дефолтко алып келиши мүмкүн болгон соттук териштирүү менен байланышта болушу; зайымчынын каза болушу (эгерде карызды төлөөнүн булагы зайымчынын айлыгы же жеке ишкердикти улантуу мүмкүн эместигин болжолдосо);
- Актив зайымчынын кредиттик милдеттенмелерин өз убагында төлөй албай калгандыгына байланыштуу анын финансылык абалынын начарлашынан улам реструктуризацияга дуушар болушу ыктымалдыгы пайда болот; же
- Карыз алуучунун башка милдеттенмелери боюнча дефолт белгилеринин бар болушу.

Карыз алуучунун милдеттенмелери боюнча дефолт окуясынын келип чыгышын баалоодо Банк төмөнкү факторлорду эске алат:

- Сапаттык — мисалы, келишимде каралган чектөөчү шарттардын («ковенанттардын») бузулушу;
- Сандык — мисалы, ошол эле карыз алуучу тарабынан Банк алдындагы башка милдеттенмелер боюнча төлөбөө же карыздын кечиккен статусу; ошондой эле
- Же болбосо, Банктын ички жана тышкы булактарынан алынган башка маалыматтар.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Кредиттик тобокелдик (уландысы)

Дефолтту жана айыгууну аныктоо (уландысы)

Финансылык инструмент боюнча дефолттун шартын келип чыгышын баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтар жана алардын маанилүүлүгү, өзгөргөн шарттарды чагылдыруу үчүн, убакыт өткөн сайын өзгөрүшү мүмкүн.

Банктын саясатына ылайык, финансылык инструменттер «калыбына келди» деп эсептелет жана, демек, 3-Стадиядан чыгарылат, эгерде дефолттун келип чыгышынын критерийи жок дегенде үч айдын ичинде байкалбаса, ал эми реструктуризация берүү шартында — үч ай катары менен, реструктуризациянын чектеринде берилген жеңилдик мезгилин эске албаганда. Активди «калыбына келди» деп эсептөө чечими, ал 2-Стадияга же 1-Стадияга карата өткөрүлүшү керектиги, калыбына келтирилген учурда кредиттик рейтингдин кайра каралган деңгээлине жана баштапкы кабыл алынгандан бери кредиттик коркунучтун кыйла өскөнү бааланат. Ал эми реструктуризацияланган карыз менен актив «калыбына келгенден» кийин жаңы шарттарды аткарбаса, мындай актив 3-Стадияга өткөрүлөт, эгерде 30 күндөн ашык кечигүү болсо.

Казыналык жана банктар аралык мамилелер

Банктын казыналык жана Банктар аралык мамилелери финансылык кызмат көрсөтүүлөр боюнча уюмдар, банктар, брокер-дилерлер, биржалар жана клирингдик уюмдар контрагенттер менен болгон байланыштарды камтыйт. Мындай мамилелерди баалоо үчүн Банк жалпыга ачык маалыматтарды, финансылык отчеттуулукту жана башка тышкы булактардан алынган маалыматтарды, мисалы, тышкы рейтингдерди талдайт.

Дефолт тобокелдигине дуушар болгон чоңдук

Дефолт тобокелдигине дуушар болгон чоңдук (EAD) — бул баанын түшүүсүнүн баалоого тийиш болгон финансылык инструменттердин баланстык жалпы наркын билдирет жана ал кардардын дефолт абалына жакындаган учурда карызын көбөйтүү мүмкүнчүлүгүн, ошондой эле мөөнөтүнөн мурда төлөө ыктымалдыгын чагылдырат. 1-Стадиядагы кредиттер үчүн EAD эсептөөдө Банк 12 айлык ККЧны баалоо максатында 12 ай ичинде дефолттун келип чыгышынын ыктымалдыгын баалайт. 2-стадиядагы, 3-стадиядагы активдер үчүн жана аштаккы таанылган баштапкы нарксызданган финансылык активдер (ПСКО) финансылык активдер үчүн EAD көрсөткүчү инструменттин бүткүл мөөнөтү ичинде пайда болушу мүмкүн болгон окуялардын негизинде каралат.

Банк өзүнүн корпоративдик жана чекене кардарларына ар түрдүү овердрафттарды жана кредиттик карталарды сунуштайт, аларды Банк бир күн мурун эскертүү менен чакыртып алууга же алардын лимитин кыскартууга укуктуу. Банк кредиттик чыгымдар тобокелдигине дуушар болууну эскертүү берүү мөөнөтүнүн келишимдик чектери менен чектебейт жана анын ордуна ККЧ кардардын жүрүм-туруму, дефолттун болушунун ыктымалдыгы жана Банктын келечектеги кредиттик тобокелдикти азайтуу чаралары боюнча күтүүлөрүн чагылдырган мөөнөт ичинде күтүлүүчү кредиттик чыгымдарды эсептейт. Бул чаралар кредиттик линияларды кыскартууну же жабууну камтышы мүмкүн. Кредиттик карталар боюнча ККЧ дисконттоо үчүн колдонулган пайыздык чен, күтүлгөн тобокелдикке дуушар болуу мезгили ичинде колдонулат деп күтүлгөн орточо эффективдүү пайыздык чендин негизинде аныкталат. Мындай баалоо көптөгөн кредиттер ай сайын толугу менен төлөнөрүн жана ошондуктан алар боюнча пайыз эсептелбей турганын эске алат.

Дефолт учурундагы жоготуу деңгээли

Банк 500 миң АКШ долларынан төмөн суммадагы кредиттер үчүн LGD көрсөткүчтөрүн коллективдүү негизде, дефолттук деп аныкталган кредиттер боюнча тарыхый маалыматтарга таянып, эсептен чыгарууларды жана калыбына келтирүүлөрдү эске алуу менен баалайт. Анализ «Продуктун түрү» жана «Дефолтто болгон жылдардын санынын» белгилери боюнча топтук негизде жүргүзүлөт. Ошентип, LGD көрсөткүчү 1 - калыбына келтирүү коэффициенти боюнча аныкталат. Калыбына келтирүү коэффициенти дефолттук кредиттер боюнча калыбына келтирүүлөрдүн орточо салмакталган үлүшү катары эсептелет. Эсептөө дисконттоо фактору катары натыйжалуу пайыздык ченди колдонуу менен дисконттолгон акча агымдарынын негизинде жүргүзүлөт.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Кредиттик тобокелдик (уландысы)

Дефолт учурундагы жоготуу деңгээли (уландысы)

500 миң АКШ долларынан жогору суммадагы кредиттер үчүн LGD көрсөткүчүн баалоодо Банк индивидуалдуу ыкманы колдонот. Бул ыкма боюнча эффективдүү пайыздык чен аркылуу дисконттоо жолу менен кредиттик карыздын калдыгы менен күрөө камсыздоосунун суммасынын эң төмөнкүсү алынат. Инвестициялык баалуу кагаздар, банктарга жана башка финансылык институттарга берилген кредиттер жана аванстар үчүн Банк Moody's, Standard & Poor's же Fitch эл аралык рейтинг агенттиктеринин статистикасына негизделген LGD колдонот.

Кредиттик тобокелдиктин олуттуу өсүшү

Финансылык инструмент боюнча алгачкы таанылган учурдан тартып кредиттик тобокелдигинин олуттуу өсүшү болгон-болбогонуна баа берүүдө Банк негиздүү жана тастыкталган маалыматты карайт. Бул маалымат ашыкча чыгым болбостон же ашыкча аракет кылбастан орундуу жана жеткиликтүү болушу керек. Баалоо сандык жана сапаттык маалыматты, ошондой эле Банктын тарыхый тажрыйбасына, кредиттик сапаттын эксперттик баасына жана болжолдуу маалыматка негизделген анализди камтыйт.

Баалоонун максаты - салыштыруу аркылуу кредиттик тобокелдикке дуушар болгон позиция боюнча кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулаганын аныктоо:

- Бүтүндөй мөөнөттүн ичинде отчеттук датага карата дефолттун ыктымалдыгы; жана
- Калган мөөнөттүн ичинде дефолттун ыктымалдыгы кредиттик тобокелдикке дуушар болгон позицияны баштапкы таануу учурундагы учурдагы убакытка карата эсептелет (зарыл болсо, алар мөөнөтүнөн мурда төлөө боюнча күтүүлөрдүн өзгөрүшүн эске алуу менен түзөтүлөт).

Банк кредиттик тобокелдиктин кыйла жогорулагандыгын аныктоо үчүн төмөнкү критерийлерди пайдаланат:

- Зайымчынын операциялык ишмердүүлүгүнүн натыйжаларынын начарлашы, анын ичинде киреше, EBITDA жана таза киреше көрсөткүчтөрү. Ошондой эле, акыркы алты ай ичинде Банктын эсебинде зайымчынын таза жүгүртүүлөрүнүн азайышы. Инвестициялык долбоорлор боюнча бизнес-планга ылайык пландалган көрсөткүчтөрдөн фактылык көрсөткүчтөрдүн олуттуу четтеши;
- Карыз алуучунун каза болушу же анын финансылык абалын начарлата турган сот териштирүүлөрүнө аралашып калуусу;
- Активдин классификация категориясынын эки категорияга төмөндөшү;
- Финансылык көзөмөл жүргүзүү учурунда аныкталган болжолдуу көрсөткүчтөрдөн олуттуу түрдө четтен чыгышы;
- Бул актив боюнча карыздын 30 күндөн ашык кечиктирилиши. Күндөрдүн саны боюнча кечиккен карызды аныктоо күндөрдүн санын эсептөө аркылуу жүргүзүлөт. Бул толук сумма төлөнбөгөн эң эрте күндөн тартып эсептеле башталат. Төлөм даталары өзүнчө аныкталат. Бул учурда зайымчыга берилген жеңилдетилген мезгил эске алынбайт.

2-баскычтын айрым сапаттык белгилери, мисалы, кайра каралган кредиттик келишимдин шарттарынын бузулушу дефолттун пайда болуу коркунучунун жогорулаганын көрсөтүшү мүмкүн. Бул коркунуч белгилери жоголгондон кийин да сакталышы мүмкүн. Бул учурларда Банк 3 айлык «сыноо мөөнөтүн» аныктайт, анын ичинде, бул актив боюнча кредиттик тобокелдиктин жетиштүү деңгээлде азайганын далилдөө үчүн финансылык актив боюнча төлөмдөр белгиленген суммаларда жана мөөнөттө жүргүзүлүшү керек. Келишимде каралган кредиттик шарттар өзгөртүлгөн учурда ККЧны толук мөөнөткө таануу критерийлеринин аткарылбай калганын далилдей турган нерсе катары өз убагында төлөмдөрдүн статистикасы кызмат кыла алат. Бул статистика келишимдин өзгөртүлгөн шарттарына ылайык эске алынат.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Кредиттик тобокелдик (уландысы)

Топтук негизде баа берилүүчү финансылык активдерди топтоо

Төмөндө көрсөтүлгөн факторлорго жараша Банк ККЧ жеке же топтук негизде эсептеп чыгат.

Банк ККЧны жеке негизде эсептеген активдердин класстары төмөнкүлөрдү камтыйт:

- Кардарларга берилген кредиттер, алардын суммасы берилген учурда 500 миң АКШ долларына барабар же андан ашык;
- Казыналык жана банктар аралык мамилелер (мисалы, банктардагы каражаттар, акча каражаттарынын эквиваленттери жана амортизацияланган нарк боюнча бааланган карыздык инвестициялык баалуу кагаздар);
- Баштапкы кредитти таанууну токтотуу жана карызды реструктуризациялоонун натыйжасында жаңы кредитти таануу учурунда баштапкы таанылган нарксызданган финансылык активдер (ПСКО) катары классификацияланган финансылык активдер.

Банк ККЧ жеке негизде эсептеген активдердин класстары төмөнкүлөрдү камтыйт:

- Кардарларга берилген кредиттер, алардын суммасы берилген учурда 500 миң АКШ долларынан аз.

Дефолт ыктымалдылыгынын көрсөткүчүн аныктоо

PD көрсөткүчү Марков чынжырларынын жардамы менен эсептелген, тактап айтканда, кредиттик тобокелдик деңгээли боюнча кредиттик өтүүчү стохастикалык матрицалары колдонулган. Эсептөөлөр 2020-жылдын ноябрынан 2025-жылдын октябрына чейинки мезгил үчүн (акыркы 60 ай) 1 айлык жылыш менен орточо жылдык миграция матрицаларына негизделген.

Эгерде параметрди моделдөө топтук негизде жүргүзүлсө, финансылык инструменттер тобокелдиктин жалпы мүнөздөмөлөрүнүн негизинде топтоштурулат, алар төмөнкүлөрдү камтыйт:

- Инструменттин түрү;
- Тармак.

Модификацияланган кредиттердин дефолт болуу ыктымалдыгын баалоо үчүн, зайымчылардын финансылык абалынын начарлашына байланыштуу Банк байкоо миграция матрицаларына негизделген моделди колдонот. Бул матрицалар акыркы 60 ай ичинде дефолт категориясына өткөн окшош кредиттер боюнча маалыматтарды камтыйт. Мындай кредиттерди стратификациялоо жалпы кредиттик портфельге окшош жүргүзүлөт.

Болжолдуу маалымат жана көптөгөн экономикалык сценарийлер

Банк финансылык инструментти баштапкы таануу учурунан тартып кредиттик тобокелдиктин олуттуу өсүшүн баалоого да, Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарды баалоого да болжолдуу маалыматтарды киргизет. Банк базалык сценарийден тышкары эки экономикалык сценарийди карайт: оң жана терс сценарийлер, алардын ишке ашуу ыктымалдыгы акыркы 7 жылдагы болжолдордун ишке ашуу пайызына негизделип аныкталат. Эске алынган тышкы маалыматтарга банк иш алып барган өлкөлөрдүн мамлекеттик органдары жана акча-кредит жөнгө салуу органдары тарабынан жарыяланган экономикалык маалыматтар жана божомолдор кириши мүмкүн. Мындай органдарга, мисалы, КРнын Улуттук банкы, Экономикалык өнүгүү министрлиги, ошондой эле айрым жеке жана илимий божомолдор кирет.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Кредиттик тобокелдик (уландысы)***Болжолдуу маалымат жана көптөгөн экономикалык сценарийлер (уландысы)*

2025 жана 2024-жылдары негизги факторлор катары төмөнкүлөр аныкталган:

- Керектөө бааларынын индексинин өзгөрүүсүнүн божомолу;
- Жумушсуздук деңгээлинин божомолу;
- Улуттук валютага карата usd (АКШ доллары) курсунун божомолу;
- ИӨДнүн божомолу.

2025-жылдын жана 2024-жылдын 31-декабрына карата колдонулган экономикалык сценарийлер Кыргыз Республикасынын негизги көрсөткүчтөрүнүн төмөнкү маанилерин камтыган.

Сценарий	2025-жылдын 31-декабры		2024-жылдын 31-декабры	
	Ыктымалдык, %	Маани	Ыктымалдык, %	Маани
АКШ доллар/сом курсу				
Оптимисттик	10%	72.08	10%	72.17
Базалык	30%	86.78	30%	86.56
Пессимисттик	60%	101.48	60%	101.01
Керектөө бааларынын индекси,%				
Оптимисттик	10%	0,63%	10%	0,28%
Базалык	30%	5,73%	30%	5%
Пессимисттик	60%	10,83%	60%	10,28%
Жумушсуздуктун деңгээли, %				
Оптимисттик	10%	2,37%	10%	9,80%
Базалык	30%	3,98%	30%	9,01%
Пессимисттик	60%	5,60%	60%	8,23%
ИДӨнүн өсүшү, %				
Оптимисттик	10%	10,34%	10%	9,72%
Базалык	30%	5,27%	30%	5%
Пессимисттик	60%	0,19%	60%	0,28%

Негизги көрсөткүч менен дефолт окуялары жана ар кандай финансылык активдер портфелдери боюнча жоготуулар деңгээлинин ортосундагы болжолдонгон катыштар мурунку мезгилдердин маалыматтарын талдоонун негизинде иштелип чыккан. Бул талдоо акыркы 10 жылды камтыйт.

Модификацияланган финансылык активдер

Келишимде каралган кредит шарттары бир катар себептер боюнча өзгөртүлүшү мүмкүн. Бул рынок шарттарынын өзгөрүшүн, кардарларды кармоону жана башка факторлорду камтышы ыктымал. Ошол эле учурда өзгөртүүлөр зайымчынын учурдагы же ыктымалдуу кредиттик жөндөмдүүлүгүнүн начарлашына байланыштуу эмес. Шарттары өзгөртүлгөн учурдагы кредиттин эсепке алынышы токтотулуп, анын ордуна, өзгөртүлгөн шарттары бар жаңы кредитти адилеттүү баада эсепке алынышы ыктымал.

Эгерде финансылык активдин шарттары өзгөрсө жана шарттарды өзгөртүү финансылык активди таанууну токтотууга алып келбесе, кредиттик тобокелдиктин олуттуу жогорулаганын аныктоо керек. Бул салыштыруу төмөнкү жолдор менен жүргүзүлөт:

- Келишимдин өзгөртүлгөн шарттарынын негизинде бүтүндөй мөөнөттүн ичинде отчеттук датага карата дефолттун ыктымалдыгы; жана
- Калган мөөнөт үчүн дефолттун ыктымалдыгы ушул учурга карата эсептелет. Бул эсептөөлөр финансылык активдин баштапкы таанылышына жана келишимдин баштапкы шарттарына негизделген.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Кредиттик тобокелдик (уландысы)

Модификацияланган финансылык активдер (уландысы)

Кредиттин шарттарынын өзгөртүлүшү анын таанылышын токтотулушуна себеп болгондо, кайра таанылган кредит 1-баскычка кирет (анын таанылган күндө кредиттик жактан начарлаган эмес деген шартта).

Банк финансылык кыйынчылыктарга дуушар болгон кардарлардын кредит шарттарын кайра карап чыгат («кредиттик келишимдердин шарттарын кайра карап чыгуу практикасы») Кайра карап чыгуунун максаты - кайтарылган карыздын суммасын максималдаштыруу жана дефолт тобокелдигин азайтуу. Банктын кредиттик келишимдердин шарттарын кайра карап чыгуу саясатына ылайык, шарттарды кайра карап чыгуу ар бир кардарга өзүнчө жүргүзүлөт. Бул дефолт окуясы болгондо же дефолт тобокелдиги жогору болгондо болот. Мындан тышкары, зайымчы келишимдин баштапкы шарттарына ылайык төлөмдөрдү жүргүзүү үчүн бардык зарыл аракеттерди жумшагандыгы жөнүндө далилдер бар болсо, кайра карап чыгуу мүмкүн. Карыз алуучу Банктын алдында кайра каралган шарттар боюнча өз милдеттенмелерин аткара алат деп күтүлүүдө.

Шарттарды кайра карап чыгуу, адатта, төлөө мөөнөтүн узартууну, пайыздарды төлөө мөөнөтүн өзгөртүүнү жана келишимдин чектөөчү шарттарын (ковенанттарды) өзгөртүүнү камтыйт. Кредиттик келишимдердин шарттарын кайра карап чыгуу саясаты жеке жактарга берилген кредиттерге да, юридикалык жактарга берилген кредиттерге да колдонулат.

Кредиттик келишимдердин шарттарын кайра карап чыгуу саясатынын алкагында өзгөртүлгөн финансылык активдер боюнча дефолттун ыктымалдыгына берүү мындай өзгөртүү Банктын пайыздык төлөмдөрдү жана негизги сумманы алуу жөндөмдүүлүгүн калыбына келтирүүгө же жакшыртууга жардам бердиби деген негизде жүргүзүлөт. Мындан тышкары, Банк ушундай шарттарды кайра карап чыгуу боюнча топтолгон тажрыйбасын эске алат. Бул процесстин алкагында Банк зайымчынын өзгөртүлгөн келишим шарттарына ылайык карызды тейлөө сапатын баалайт жана ар кандай жүрүм-турум факторлорун карайт.

Жалпы учурда кредиттик келишимдердин шарттарын кайра карап чыгуу кредиттик тобокелдиктин олуттуу өсүшүнүн сапаттык көрсөткүчү болуп саналат. Кредиттик келишимдердин шарттарын кайра карап чыгуу ниети кредиттик тобокелдикке дуушар болгон позициянын кредиттик начарлагандыгынын далили болушу мүмкүн. Кардар белгилүү бир убакыттын ичинде үзгүлтүксүз төлөмдөрдү өз убагында жүргүзүшү керек болот. Ошондон кийин кредит тобокелдикке дуушар болгон позиция кредит начарлаган же дефолт окуясы болгон деп эсептелбейт. Ошондой эле бул дефолттун ыктымалдыгынын төмөндөшүн көрсөтүшү мүмкүн, андан кийин бааланган резерв кайрадан 12 айлык күтүлүүчү кредиттик чыгымдар суммасында бааланат.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Кредиттик тобокелдик (уландысы)***Өлкөлүк тобокелдик жана контрагенттердин тобокелдиги*

Төмөндө 2025-жылдын 31-декабрына карата Банктын финансылык активдеринин жана милдеттенмелеринин географиялык белгиси боюнча топтолушу көрсөтүлөт:

	<i>Кыргыз Респуб- ликасы</i>	<i>ЭКӨУ өлкөлөрү</i>	<i>Башка өлкөлөр</i>	<i>Бардыгы</i>
Активдер				
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	25.011.800	6.425.811	3.904.020	35.341.631
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	2.622.428	-	-	2.622.428
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	857.698	11.527	874	870.099
Кардарларга берилген кредиттер	40.296.282	39.031	17.234	40.352.547
Ислам каржылоосу	68.532	-	-	68.532
Башка финансылык активдер	964.103	53.877	18.124	1.036.104
Жалпы активдер	69.820.843	6.530.246	3.940.252	80.291.341
Милдеттенмелер				
Туунду финансылык милдеттенмелер	88.410	-	-	88.410
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	1.413.007	11.102	918.208	2.342.317
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	57.372.834	314.062	3.024.449	60.711.345
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	53.108	-	-	53.108
Башка карыздык каражаттар	123.007	-	-	123.007
Ижара боюнча милдеттенмелер	994.027	-	-	994.027
Башка финансылык милдеттенмелер	1.085.465	257.502	3.257	1.346.224
Жалпы милдеттенмелер	61.129.858	582.666	3.945.914	65.658.438
Таза позиция	8.690.985	5.947.580	(5.662)	14.632.903

Төмөндө 2024-жылдын 31-декабрына карата Банктын финансылык активдери жана милдеттенмелеринин географиялык бөлүнүшү боюнча концентрациясы көрсөтүлөт:

	<i>Кыргыз Республи- касы</i>	<i>ЭКӨУ өлкөлөрү</i>	<i>Башка өлкөлөр</i>	<i>Бардыгы</i>
Активдер				
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	23.235.896	6.642.035	5.807.146	35.685.077
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	1.160.337	-	-	1.160.337
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	1.765.054	11.051	1.167.398	2.943.503
Кардарларга берилген кредиттер	29.811.702	23.651	20.569	29.855.922
Башка финансылык активдер	813.323	116.355	81.489	1.011.167
Жалпы активдер	56.786.312	6.793.092	7.076.602	70.656.006
Милдеттенмелер				
Туунду финансылык милдеттенмелер	21.447	-	-	21.447
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.243.905	10.179	159.026	2.413.110
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	49.011.017	246.948	2.796.953	52.054.918
Башка карыздык каражаттар	469.814	-	-	469.814
Ижара боюнча милдеттенмелер	376.071	-	-	376.071
Башка финансылык милдеттенмелер	1.160.283	148.505	59.871	1.368.659
Жалпы милдеттенмелер	53.282.537	405.632	3.015.850	56.704.019
Таза позиция	3.503.775	6.387.460	4.060.752	13.951.987

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)

Ликвиддүүлүк тобокелдиги

Ликвиддүүлүк тобокелдиги – бул уюм өз милдеттенмелерин өз убагында аткара албаган учурда кабыл алынгыс жоготууларга дуушар болуу тобокелдиги. Бул кабыл алынгыс жоготууларга дуушар болбостон пайда болот. Мисалы, ликвиддүүлүккө жетүү үчүн активдерди сатууга мажбур болуу, бул кабыл алынгыс жоготууларга алып келет. Ал каржылоо булактарындагы пландалбаган өзгөрүүлөрдү башкаруу жөндөмсүздүгүн камтыйт. Ошондой эле ликвиддүүлүк тобокелдиги уюмдун рынок шарттарындагы өзгөрүүлөрдү таануудан баш тарткан учурда пайда болот. Бул өзгөрүүлөр уюмдун активдерди тез арада сатуу жөндөмүнө таасир этет. Мында уюм активдердин наркындагы минималдуу жоготууларга дуушар болот.

Банк аларды төлөө мөөнөтүнө жараша бардык милдеттенмелерди аткаруу үчүн зарыл болгон акча каражаттарынын туруктуу болушун камсыз кылуу максатында ликвиддүүлүктүн зарыл деңгээлин кармап турат. Ликвиддүүлүктү башкаруу саясаты Башкармалык тарабынан каралып, Директорлор кеңеши тарабынан бекитилет.

Банк башка банктардын узак мөөнөттүү жана кыска мөөнөттүү кредиттеринен, негизги корпоративдик кардарлардын жана жеке адамдардын депозиттеринен, ошондой эле жогорку ликвиддүү активдердин диверсификацияланган портфелинен турган каржылоо булактарынын диверсификацияланган жана туруктуу түзүмүн Банк ликвиддүүлүккө карата күтүлбөгөн талаптарга ыкчам жана күтүүсүз жооп кайтарууга жөндөмдүү болушу үчүн жигердүү колдоого умтулат.

Ликвиддүүлүктү башкаруу саясаты төмөнкүлөрдөн турат:

- Негизги валюталар боюнча акча агымдарын болжолдоо жана бул акча агымдарына байланыштуу зарыл болгон ликвиддүү активдердин деңгээлин эсептөө;
- Каржылоонун булактарынын диверсификацияланган түзүмүн сактоо;
- Карызга алынган каражаттардын топтолушун жана түзүмүн башкаруу;
- Кассалык ликвиддүүлүк үзүлгөн учурда коргоо чарасы катары эркин ишке ашырылышы мүмкүн болгон жогорку ликвиддүү активдердин портфелин колдоо;
- Ликвиддүүлүктү жана каржылоонун берилген деңгээлин сактоо боюнча резервдик пландарды иштеп чыгуу;
- Ликвиддүүлүк көрсөткүчтөрүнүн мыйзам тарабынан белгиленген нормативдерге ылайык келишине контролдукту жүзөгө ашыруу.

Казыналык бөлүмдөрдөн алардын финансылык активдеринин жана милдеттенмелеринин ликвиддүүлүгүнүн түзүмү жана келечекте пландаштырылуучу бизнестен күтүлүп жаткан акча каражаттарынын агымын болжолдоо жөнүндө маалымат алат. Андан кийин Казыналык жалпысынан Банк үчүн ликвиддүүлүктүн зарыл деңгээлин камсыз кылуу максатында негизинен соода-сатыкка арналган кыска мөөнөттүү ликвиддүү баалуу кагаздардан, банктар тарабынан берилген кредиттерден жана аванстардан жана башка банктар аралык өнүмдөрдөн турган кыска мөөнөттүү ликвиддүү активдердин тиешелүү портфелин түзөт.

Казыналык ликвиддүүлүк позициясына күн сайын көзөмөл жүргүзөт жана нормалдуу шарттарда да, жагымсыз шарттарда да рыноктун абалынын ар кандай мүмкүн болгон сценарийлерин эске алуу менен ликвиддүүлүктүн «стресстесттерин» үзгүлтүксүз негизде өткөрөт. Нормалдуу рынок шарттарында ликвиддүүлүк абалы боюнча отчеттор жогорку жетекчиликке жумасына бир жолу берилет. Ликвиддүүлүктү башкаруу саясаты боюнча чечимдер Башкармалык тарабынан кабыл алынат, Директорлор кеңеши тарабынан бекитилет жана Казыначылык тарабынан аткарылат.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Ликвиддүүлүк тобокелдиги (уландысы)***Финансылык милдеттенмелерди төлөө мөөнөтүнө чейин калган убакыт боюнча талдоо*

Төмөндөгү таблицаларда Банктын 31-декабрга карата төлөө мөөнөтүнө чейин калган убакыт боюнча финансылык милдеттенмелери көрсөтүлгөн. Далилдер келишимдик дисконттолбогон милдеттенмелердин негизинде берилген. Биринчи талап боюнча төлөнүүгө тийиш болгон милдеттенмелер төлөө талабы эң эрте мүмкүн болгон датага коюлгандай каралат. Бирок Банк көптөгөн кардарлар төлөмдү жүргүзүүгө милдеттүү болгон эң эрте датада төлөөнү талап кылбайт деп күтөт. Ошондуктан таблица мурунку мезгилдердеги депозиттерди талап кылуу боюнча маалыматтын негизинде Банктын эсептеген күтүлгөн акча агымдарын чагылдырбайт.

2025-жылдын 31-декабрына карата төлөө мөөнөтү боюнча финансылык милдеттенмелердин анализи төмөнкүдөй көрсөтүлүшү мүмкүн:

2025-жылдын 31-декабрына карата	Талап кылынганга чейин						Баардыгы
	1 айдан 3 айга чейин	3 айдан 12 айга чейин	1 жылдан 3 жылга чейин	3 жылдан 5 жылга чейин	5 жылдан ашык		
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.342.317	-	-	-	-	-	2.342.317
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	49.152.293	2.083.770	7.309.302	2.845.999	65.510	21.399	61.478.273
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	53.108	-	-	-	-	-	53.108
Башка карыздык каражаттар	14.062	26.358	69.587	13.838	-	-	123.845
Ижара боюнча милдеттенмелер	19.983	38.713	173.184	359.542	247.758	479.326	1.318.506
Башка финансылык милдеттенмелер	1.336.735	42	515	1.912	6.891	129	1.346.224
Туунду финансылык милдеттенмелер							
Түшүүлөр	(1.265.336)	(1.850.113)	-	-	-	-	(3.115.449)
- Чыгаруу	1.293.782	1.910.077	-	-	-	-	3.203.859
Милдеттенмелер бардыгы	52.946.944	2.208.847	7.552.588	3.221.291	320.159	500.854	66.750.683

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Ликвиддүүлүк тобокелдиги (уландысы)***Финансылык милдеттенмелерди төлөө мөөнөтүнө чейин калган убакыт боюнча талдоо (уландысы)*

2024-жылдын 31-декабрына карата төлөө мөөнөтү боюнча финансылык милдеттенмелердин анализи төмөнкүдөй көрсөтүлүшү мүмкүн:

2024-жылдын 31-декабрына карата	Талап кылынганга чейин жана 1 айдан аз	1 айдан 3 айга чейин	3 айдан 12 айга чейин	1 жылдан 3 жылга чейин	3 жылдан 5 жылга чейин	5 жылдан ашык	Баардыгы
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.413.110	-	-	-	-	-	2.413.110
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	43.249.161	1.441.272	5.518.918	2.266.940	115.715	18.805	52.610.811
Башка карыздык каражаттар	36.762	67.802	246.175	123.753	-	-	474.492
Ижара боюнча милдеттенмелер	14.666	27.993	119.599	183.003	69.350	5.756	420.367
Башка финансылык милдеттенмелер	1.357.209	36	4.088	1.886	5.440	-	1.368.659
Туунду финансылык милдеттенмелер							
Түшүүлөр	(1.031.028)	(198.028)	-	-	-	-	(1.229.056)
- Чыгаруу	1.041.703	208.800	-	-	-	-	1.250.503
Милдеттенмелер бардыгы	47.081.583	1.547.875	5.888.780	2.575.582	190.505	24.561	57.308.886

Төмөндөгү таблицанда Банктын шарттуу жана келишимдик кредит милдеттенмелеринин мөөнөттөрү көрсөтүлгөн. Кредиттерди берүү боюнча бардык аткарылбаган милдеттенмелер кардар аны аткарууну талап кыла турган эң алгачкы күндү камтыган убакыт мезгилине киргизилет. Финансылык кепилдик келишимдеринде кепилдиктин максималдуу суммасы ушул кепилдик талап кылынышы мүмкүн болгон эң алгачкы мезгилге тиешелүү болот.

(миң кыргыз сому менен)

26. Тобокелдиктерди тескөө (уландысы)**Ликвиддүүлүк тобокелдиги (уландысы)***Финансылык милдеттенмелерди төлөө мөөнөтүнө чейин калган убакыт боюнча талдоо (уландысы)*

	<i>Талап кылынганга чейин жана</i>						<i>Баардыгы</i>
	<i>1 айдан аз</i>	<i>1 айдан 3 айга чейин</i>	<i>3 айдан 12 айга чейин</i>	<i>1 жылдан 3 жылга чейин</i>	<i>3 жылдан 5 жылга чейин</i>	<i>5 жылдан ашык</i>	
2025-жылдын 31-декабрына карата							
Кредиттерди берүү боюнча финансылык кепилдиктер жана милдеттенмелер	1.117.104	-	-	-	-	-	1.117.104
Кепилдиктер жана аккредитивдер	1.324.290	-	-	-	-	-	1.324.290
	2.441.394	-	-	-	-	-	2.441.394
2024-жылдын 31-декабрына карата							
Кредиттерди берүү боюнча финансылык кепилдиктер жана милдеттенмелер	904.305	-	-	-	-	-	904.305
Кепилдиктер жана аккредитивдер	844.034	-	-	-	-	-	844.034
	1.748.339	-	-	-	-	-	1.748.339

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык аманатчылар (чекене кардарлар) каалаган учурда банктан өздөрүнүн мөөнөттүү аманаттарын алууга укуктуу, мында көпчүлүк учурларда алар чегерилген пайыздык кирешени алуу укугун жоготот. Бул депозиттер белгиленген төлөө мөөнөттөрү боюнча классификацияланат.

27. Капиталды башкаруу

КРУБ банктын капиталынын деңгээлине карата талаптардын аткарылышын белгилейт жана көзөмөлдөйт. Банк капитал катары Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен белгиленген беренелерди аныктайт. Бул кредит уюмдарынын капиталын түзгөн беренелер жөнүндө сөз болуп жатат. Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан белгиленген капитал боюнча учурдагы талаптарга ылайык, банктар жалпы капиталдын өлчөмүнүн тобокелдикти эске алуу менен салмакталган активдердин өлчөмүнө болгон катышын (капиталдын жетиштүүлүк нормасы) минималдуу деңгээлден жогору — 14% сактоого милдеттүү. Мындан тышкары, алар 1-деңгээлдеги капиталдын тобокелдик активдерге болгон катышын сактоого тийиш, ал 9,5% төмөн болбошу керек. 2025-жылдын жана 2024-жылдын 31-декабрына карата Банктын капиталдын жетиштүүлүк нормасы мыйзам менен белгиленген деңгээлге ылайык келген.

(миң кыргыз сому менен)

27. Капиталды башкаруу (уландысы)

Таблицада андан ары 31-декабрга карата КРУБнын талаптарына ылайык эсептелген капиталдын курамынын талданышы көрсөтүлгөн:

	2025-жылдын 31-декабры	2024-жылдын 31-декабры
1-деңгээлдеги капитал		
Акционердик капитал	5.600.000	2.100.000
Өткөн жылдын бөлүштүрүлбөгөн пайдасы	6.207.974	8.522.520
Минус: Материалдык эмес активдер	(325.124)	(357.911)
Жалпы 1-деңгээлдеги капитал	11.482.850	10.264.609
2-деңгээлдеги капитал		
Учурдагы жылдын кирешеси	2.411.662	2.234.894
Жалпы резервдер (тобокелдикти эске алуу менен салмакталган активдердин 1,25% чейин)	658.649	812.332
Жалпы 2-деңгээлдеги капитал	3.070.311	3.047.226
Жалпы капитал	14.553.161	13.311.835
Тобокелдик менен өлчөнгөн активдер	73.699.444	60.367.691
Жалпы капиталдын тобокелдик менен өлчөнгөн активдерге болгон катышы (капиталдын жалпы жетиштүүлүк нормативи)	18,1%	20,3%
1-деңгээлдеги капиталдын тобокелдик менен өлчөнгөн активдерге болгон жалпы катышы (1-деңгээлдеги капиталдын жетиштүүлүк нормативи)	15,6%	17,0%

Тобокелдик менен салмакталган активдерди баалоо ар бир актив жана контрагент менен байланышкан кредиттик, рыноктук жана башка тобокелдиктерди баалоону чагылдырган жана тобокелдиктин мүнөзүнө жараша классификацияланган тобокелдик деңгээлинин салмак коэффициенттер системасын колдонуу менен жүргүзүлөт, бул учурда бардык кабыл алына турган камсыздоолор жана кепилдиктер эске алынат. Мындай баалоо методологиясы таанылбаган келишимдик милдеттенмелер үчүн колдонулат, аларды потенциалдуу жоготуулардын көбүрөөк шарттуу мүнөзүн чагылдыруу үчүн белгилүү бир оңдоолор менен ишке ашырат.

28. Келишимдик жана шарттуу милдеттенмелер**Келишимдик жана шарттуу милдеттенмелер**

Банктын кредиттик ресурстарды берүү боюнча шарттуу милдеттенмелери бар. Бул кредиттик мүнөздөгү милдеттенмелер жактырылган кредиттер, кредиттик карталар боюнча лимиттер, ошондой эле овердрафт түрүндө кредиттик ресурстарды берүүнү карайт.

Банк кардарларынын үчүнчү жактарга болгон милдеттенмелерин аткаруусун камсыздоо максатында финансылык кепилдиктерди берет жана аккредитивдерди ачат. Көрсөтүлгөн келишимдер милдеттенмелердин лимиттерин белгилейт жана, эреже катары, беш жылга чейинки мөөнөттө ээ.

Банк кредиттик шарттуу милдеттенмелерди, финансылык кепилдиктерди жана аккредитивдерди бергенде кардарларга кредит берүүдө колдонгон ошол эле саясатты жана тобокелдиктерди башкаруу процедураларын колдонот.

(миң кыргыз сому менен)

28. Келишимдик жана шарттуу милдеттенмелер (уландысы)**Келишимдик жана шарттуу милдеттенмелер (уландысы)**

Келишимдик шарттар боюнча кредиттик мүнөздөгү шарттуу милдеттенмелердин суммалары төмөндө категориялар боюнча таблицада көрсөтүлгөн. Таблицада кредит берүү боюнча шарттуу милдеттенмелердин суммалары көрсөтүлгөндөй, аталган шарттуу милдеттенмелер толугу менен аткарылат деп болжолдонууда. Гарантиялар жана аккредитивдер боюнча таблицада көрсөтүлгөн суммалар, эгерде контрагенттер келишимдердин шарттарына ылайык өз милдеттенмелерин аткарбаса, отчеттук датага карата тааныла турган бухгалтердик жоготуулардын максималдуу суммасын билдирет.

	2025- жылдын 31-декабры	2024- жылдын 31-декабры
Кредиттик мүнөздөгү милдеттенмелер		
Кредиттерди берүү боюнча финансылык кепилдиктер жана милдеттенмелер	1.117.104	904.305
Кепилдиктер жана аккредитивдер	1.324.290	844.034
	2.441.394	1.748.339
Кредиттик мүнөздөгү милдеттенмелер боюнча ККЧга карата баалоочу резервдер	9.516	11.455
Кепилдиктер боюнча камсыздандыруу катары кармалып турган каражаттар (21-эскертүү)	103.778	170.311

Жогоруда айтылган кредит боюнча төлөнбөгөн келишимдик милдеттенмелер сөзсүз түрдө келечектеги акчалай талаптарды билдирбейт, анткени бул кредиттик мүнөздөгү келишимдик шарттуу милдеттенмелер жок кылынуусу же төлөм жүргүзүлүүсүз жокко чыгарылышы мүмкүн.

Кредит берүү боюнча милдеттенмелер жана берилген финансылык кепилдиктер, ФОЭС (IFRS) 9 боюнча баанын түшүү талаптарына ылайык жогорудагы таблицада көрсөтүлгөн, 2024 жана 2025- жылдын 31-декабрына карата кредиттик тобокелдикти эске алуу менен этаптар боюнча классификацияланган. Кредиттик мүнөздөгү шарттуу милдеттенмелер боюнча Күтүлүүчү кредиттик чыгымдарга ККЧ резерв башка финансылык милдеттенмелер курамында көрсөтүлүп, 31- декабрь 2025- жылдагы абалы боюнча 9.516 миң сомду (31-декабрь 2024-жыл: 11.455 миң сом) түзгөн.

2025-жылдын 31-декабрына карата кредиттерди берүү боюнча милдеттенмелердин курамына ислам принциптерине ылайык каржылоону берүү боюнча 9.468 миң сом өлчөмүндөгү милдеттенмелер, аларга карата 46 миң сомду түзгөн күтүлүүчү чыгымдар үчүн резерв киргизилген.

31-декабрь 2024-жыл жана 2025-жылдардын аягындагы кредиттик мүнөздөгү шарттуу милдеттенмелер боюнча Күтүлүүчү кредиттик чыгымдар ККЧ резервиндеги өзгөрүүлөр төмөндө көрсөтүлгөн:

	1-Стадия	2-Стадия	3-Стадия	Баардыгы
2024-жылдын 1-январына карата	5.134	85	506	5.725
Жаңы милдеттенмелер	6.980	-	-	6.980
1-баскычка өткөрүү	1	(1)	-	-
2-баскычка өткөрүү	(20)	192	(172)	-
3-баскычка өткөрүү	(875)	-	875	-
Бир стадиядан башка стадияга өткөрүүнүн таасири жана ККЧ баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтардагы өзгөрүүлөр	(1.014)	145	(329)	(1.198)
Курстук айырмачылыктар	(46)	(2)	(4)	(52)
2024-жылдын 31-декабрына карата	10.160	419	876	11.455
Жаңы милдеттенмелер	6.305	-	-	6.305
1-баскычка өткөрүү	2	(2)	-	-
2-баскычка өткөрүү	(18)	18	-	-
3-баскычка өткөрүү	-	-	-	-
Бир стадиядан башка стадияга өткөрүүнүн таасири жана ККЧ баалоодо колдонулган баштапкы маалыматтардагы өзгөрүүлөр	(7.449)	(288)	(571)	(8.308)
Курстук айырмачылыктар	61	1	3	65
2025-жылдын 31-декабрына карата	9.062	147	307	9.516

(миң кыргыз сому менен)

28. Келишимдик жана шарттуу милдеттенмелер (уландысы)

Аяктабаган сот териштирүүлөр

Банк өзүнүн адаттагы ишин жүзөгө ашыруу процессинде соттук доолордун жана дооматтардын объектиси болуп саналат. Жетекчиликтин пикири боюнча, мындай доолордун же дооматтардын натыйжасында келип чыккан ыктымал милдеттенмелер (алар болгон учурда) Банктын финансылык абалына же келечекте ишинин натыйжаларына олуттуу терс таасирин тийгизбейт.

Жетекчилик Банкка каршы коюлган маанилүү чындыкка негизделген же аяктабаган сот териштирүүлөп же потенциалдуу доолор тууралуу маалыматка ээ эмес.

Салык салуу

Кыргыз Республикасынын салык системасы салыштырмалуу жаңы болгондуктан, мыйзамдардын, расмий түшүндүрмөлөрдүн жана соттун чечимдеринин тез-тез өзгөрүшү менен мүнөздөлөт, бул көп учурда түшүнүксүз жана бир-бирине каршы келе турган, бул аларды ар кандай салык органдары тарабынан, анын ичинде ФОЭСго ылайык кирешелерди, чыгашаларды жана финансылык отчеттуулуктун башка статьяларын эсепке алуунун тартиби жөнүндө корутундуларды эки жактуу чечмелөөгө мүмкүндүк берет. Салыктарды эсептөөнүн тактыгын текшерүүгө жана иликтөөгө бир нече контролдоочу органдар тартылып, ири өлчөмдөгү штрафтарды, туумдарды жана пайыздарды салууга укуктуу.

Бул жагдайлар Кыргыз Республикасында башка өлкөлөргө салыштырмалуу салык тобокелдигинин кыйла жогору болушуна алып келиши мүмкүн. Банктын жетекчилиги Кыргыз Республикасында колдонулуучу салык мыйзамдарын жана расмий түрдө чыгарылган сот чечимдерин түшүнүү менен салыктык милдеттенмелер толугу менен чагылдырылган деп эсептейт. Ошентсе да, ушул жоболорду тиешелүү органдар башкача түшүндүрүшү мүмкүн жана эгерде алар өздөрүнүн позициясынын тууралыгын далилдей алышса, бул Банктын финансылык абалына олуттуу таасирин тийгизиши мүмкүн.

29. Байланыштуу тараптар менен операциялар

ФОЭС (IAS) 24 ылайык «*Байланыштуу жактар жөнүндө маалыматты ачыкка чыгаруу*» боюнча байланыштуу тараптар болуп эсептелет, алардын бири экинчи тараптын операциялык жана финансылык чечимдерине көзөмөлдөө же олуттуу таасир этүү мүмкүнчүлүгүнө ээ. Тараптар байланыштуу болуп саналабы же жокпу деген маселени чечүүдө алардын юридикалык формасы гана эмес, тараптардын өз ара мамилелеринин мазмуну эске алынат.

Байланыштуу тараптар байланыштуу эмес тараптардын ортосунда жүргүзүлбөгөн бүтүмдөргө кириши мүмкүн. Мындай бүтүмдөрдүн баалары жана шарттары тиешелүү эмес тараптардын ортосундагы бүтүмдөрдүн бааларынан жана шарттарынан айырмаланышы мүмкүн.

Директорлор кеңешинин жана Башкармалыктын мүчөлөрү менен операциялар

31-декабрьда аяктаган жыл үчүн «Кызматкерлерге чыгым» статьясына киргизилген жалпы бөлүштүрүлгөн эмгек акы төмөнкүчө чагылдырылган:

	<u>2025 жыл</u>	<u>2024 жыл</u>
Директорлор кеңешинин мүчөлөрү	13.498	11.798
Башкарманын мүчөлөрү	673.137	768.885
	<u>686.635</u>	<u>780.683</u>

Көрсөтүлгөн эмгек акы кыска мөөнөттүү төлөмдөрдү камтыйт, анын ичинде өзгөрмө эмгек акы жана социалдык камсыздандырууга болгон чегерүүлөр.

(миң кыргыз сому менен)

29. Байланыштуу тараптар менен операциялар (уландысы)**Директорлор кеңешинин жана Башкармалыктын мүчөлөрү менен операциялар (уландысы)**

2025-жылдын жана 2024-жылдын 31-декабрына карата эсептин калдыктары жана Директорлор кеңешинин мүчөлөрү жана Башкарманын мүчөлөрү жана аларга тиешелүү жактар менен операциялар боюнча орточо пайыздык чендер:

2025-жылдын 31-декабры		2024-жылдын 31-декабры	
Баланстык нарк	Орточо пайыздык чен, %	Баланстык нарк	Орточо пайыздык чен, %

Милдеттенмелер

Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	33.845	2,02%	29.001	1,87%
---	---------------	--------------	--------	-------

Директорлор кеңешинин, Башкарманын мүчөлөрү жана аларга тиешелүү жактар менен болгон операциялардан түшкөн кирешелерге же чыгашаларга камтылган суммалар төмөндөгүдөй көрсөтүлүшү мүмкүн:

	2025 жыл	2024 жыл
Пайда жана чыгым жана башка жыйынды киреше жөнүндө отчет		
Пайыздык кирешелер	-	14.038
Пайыздык чыгымдар	(271)	(312)

Башкы компания менен операциялар

2025 жана 2024-жылдын 31-декабрына карата эсептер боюнча калдыктар жана орточо пайыздык чендер, ошондой эле киреше же чыгаша Башкы компания менен жүргүзүлгөн операциялар боюнча, 2025 жана 2024-жылдар үчүн 31-декабрында аяктаган жылдардын жыйынтыгы боюнча төмөнкүдөй болду:

2025-жылдын 31-декабры		2024-жылдын 31-декабры	
Баланс-тык нарк	Орточо пайыздык чен, %	Баланс-тык нарк	Орточо пайыздык чен, %

Финансылык абал жөнүндө отчет**Активдер**

Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери

АКШ долларында	382.380	-	377.356	-
- башка валюталарда	75.060	-	39.064	-

Милдеттенмелер

Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары

- сомдо	10.661	-	52.238	-
- рублда	798.676	-	-	-
Башка милдеттенмелер				
АКШ долларында	3.249	-	55.680	-

Башкы компания менен жүргүзүлгөн операциялар боюнча киреше же чыгашанын курамына киргизилген суммалар төмөнкүдөй түрдө берилет:

	2025 жыл	2024 жыл
Пайда жана чыгым жана башка жыйынды киреше жөнүндө отчет		
Чет өлкөлүк валюта менен жүргүзүлгөн операциялардан алынган таза киреше	(4.916)	(13.908)
Пайда же чыгым аркылуу адилеттүү нарк боюнча бааланган финансылык инструменттер боюнча таза пайда	908	-
Комиссиялык кирешелер	10.988	35
Комиссиялык чыгымдар	(110.158)	(346.343)

(миң кыргыз сому менен)

30. Адилеттүү наркты баалоо**Адилеттүү наркты баалоо иерархиясы**

Банк финансылык инструменттердин адилеттүү наркын аныктоонун жана ал тууралуу маалыматты баалоо моделине жараша ачыкка чыгаруунун төмөнкү иерархиясын пайдаланат:

- 1-деңгээл: бирдей активдерге же милдеттенмелерге активдүү рынокто баа котировкалары (такталбаган);
- 2-деңгээл: башка баалоо моделдери, алар үчүн отчеттордо чагылдырылуучу адилеттүү нарктын суммасына олуттуу таасир этүүчү бардык баштапкы маалыматтар рынокто түздөн-түз же кыйыр түрдө байкалат;
- 3-деңгээл: рынокто байкоого алынбаган адилеттүү нарктын отчеттуулукта чагылдырылуучу суммасына олуттуу таасир этүүчү баштапкы маалыматтарды пайдалануучу баалоо моделдери.

Адилеттүү нарк жөнүндө маалыматты ачыкка чыгаруу максатында Банк табияттын, мүнөздөмөлөрдүн жана актив же милдеттенме боюнча тобокелдиктердин негизинде активдердин жана милдеттенмелердин класстарын, ошондой эле адилеттүү нарк иерархиясынын деңгээлин аныктаган.

	Баалоо күнү	Баштапкы маалыматтарды колдонуу менен адилеттүү наркын баалоо			Баардыгы
		1-деңгээл-деги	2-деңгээл-деги	3-деңгээл-деги	
2025-жылдын 31-декабрына карата					
Адилеттүү наркты ачыкка чыгуучу активдер					
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	2025-жылдын 31-декабры	6.378.357	28.963.274	–	35.341.631
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	2025-жылдын 31-декабры	–	2.627.727	–	2.627.727
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	2025-жылдын 31-декабры	–	870.099	–	870.099
Кардарларга берилген кредиттер	2025-жылдын 31-декабры	–	–	41.356.516	41.356.516
Ислам каржылоосу	2025-жылдын 31-декабры	–	–	63.398	63.398
Башка финансылык активдер	2025-жылдын 31-декабры	–	–	1.036.104	1.036.104
Адилеттүү нарк боюнча бааланган милдеттенмелер					
Туунду финансылык милдеттенмелер	2025-жылдын 31-декабры	–	88.410	–	88.410
Адилеттүү наркты ачыкка чыгуучу милдеттенмелер					
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2025-жылдын 31-декабры	–	2.342.317	–	2.342.317
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	2025-жылдын 31-декабры	–	60.812.699	–	60.812.699
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	2025-жылдын 31-декабры	–	53.108	–	53.108
Башка карыздык каражаттар	2025-жылдын 31-декабры	–	123.007	–	123.007
Ижара боюнча милдеттенмелер	2025-жылдын 31-декабры	–	–	994.027	994.027
Башка финансылык милдеттенмелер	2025-жылдын 31-декабры	–	–	1.346.224	1.346.224

(миң кыргыз сому менен)

30. Адилеттүү наркты баалоо (уландысы)**Адилеттүү наркты баалоо иерархиясы (уландысы)**

2024-жылдын 31-декабрына карата	Баалоо күнү	Баштапкы маалыматтарды колдонуу менен адилеттүү наркын баалоо			Баардыгы
		1-деңгээл-деги	2-деңгээл-деги	3-деңгээл-деги	
Адилеттүү наркты ачыкка чыгуучу активдер					
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	2024-жылдын 31-декабры	6.307.008	29.378.069	–	35.685.077
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	2024-жылдын 31-декабры	–	1.201.785	–	1.201.785
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	2024-жылдын 31-декабры	–	2.943.503	–	2.943.503
Кардарларга берилген кредиттер	2024-жылдын 31-декабры	–	–	30.091.556	30.091.556
Башка финансылык активдер	2024-жылдын 31-декабры	–	–	1.011.167	1.011.167
Адилеттүү нарк боюнча бааланган милдеттенмелер					
Туунду финансылык милдеттенмелер	2024-жылдын 31-декабры	–	21.447	–	21.447
Адилеттүү наркты ачыкка чыгуучу милдеттенмелер					
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2024-жылдын 31-декабры	–	2.413.110	–	2.413.110
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	2024-жылдын 31-декабры	–	52.111.643	–	52.111.643
Башка карыздык каражаттар	2024-жылдын 31-декабры	–	469.814	–	469.814
Ижара боюнча милдеттенмелер	2024-жылдын 31-декабры	–	–	376.071	376.071
Башка финансылык милдеттенмелер	2024-жылдын 31-декабры	–	–	1.368.659	1.368.659

(миң кыргыз сому менен)

30. Адилеттүү наркты баалоо (уландысы)**Адилеттүү наркы боюнча эсепке алынбаган финансылык активдердин жана милдеттенмелердин адилеттүү наркы**

Төмөндө Банктын финансылык инструменттеринин финансылык абалында адилеттүү нарк боюнча чагылдырылбаган класстары боюнча баланстык наркты жана адилеттүү наркты салыштыруу берилет. Бул таблицанда финансылык эмес активдердин жана финансылык эмес милдеттенмелердин адилеттүү наркынын маанилери келтирилген эмес.

	2025-жылдын 31-декабрына карата			2024-жылдын 31-декабрына карата		
	Балан- стык нарк	Адилет- түү нарк	Тааныл- баган Пайдалар/ (чыга- шалар)	Балан- стык нарк	Адилет- түү нарк	Тааныл- баган Пайдалар/ (чыга- шалар)
Финансылык активдер						
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	35.341.631	35.341.631	-	35.685.077	35.685.077	-
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	2.622.428	2.627.727	5.299	1.160.337	1.201.785	41.448
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	870.099	870.099	-	2.943.503	2.943.503	-
Кардарларга берилген кредиттер	40.352.547	41.356.516	1.003.969	29.855.922	30.091.556	235.634
Ислам каржылоосу	68.532	63.398	(5.134)	-	-	-
Башка финансылык активдер	1.036.104	1.036.104	-	1.011.167	1.011.167	-
Финансылык милдеттенмелер						
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.342.317	2.342.317	-	2.413.110	2.413.110	-
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	60.711.345	60.812.699	(101.354)	52.054.918	52.111.643	(56.725)
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күндөлүк эсептери	53.108	53.108	-	-	-	-
Башка карыздык каражаттар	123.007	123.007	-	469.814	469.814	-
Ижара боюнча милдеттенмелер	994.027	994.027	-	376.071	376.071	-
Башка финансылык милдеттенмелер	1.346.224	1.346.224	-	1.368.659	1.368.659	-
Адилеттүү нарктагы таанылбаган өзгөрүү, бардыгы			902.780			220.357

Баалоо жана болжолдоо моделдери

Төмөндө финансылык отчеттуулукта адилеттүү нарк боюнча чагылдырылуучу активдердин жана милдеттенмелердин, ошондой эле финансылык абал жөнүндө отчетто адилеттүү нарк (бириктирилген) боюнча бааланбаган, бирок адилеттүү наркы ачыкка чыгарылуучу беренелердин адилеттүү наркын аныктоо үчүн, пайдаланылган моделдер жана божомолдор баяндалат.

Адилеттүү наркы болжол менен баланстык наркка барабар болгон активдер

Ликвиддүү же кыска мөөнөткө (үч айдан аз) ээ болгон финансылык активдер жана финансылык милдеттенмелер болгон учурда, алардын адилеттүү наркы болжол менен баланстык наркка барабар болууга жол берилет. Бул жол берүү ошондой эле талап боюнча төлөнүүчү аманаттарга жана аманат эсептерине белгиленген төлөө мөөнөтү жок колдонулат.

(миң кыргыз сому менен)

30. Адилеттүү наркты баалоо (уландысы)**Баалоо жана болжолдоо моделдери (уландысы)***Туунду инструменттер*

Рыноктогу байкалган баштапкы маалыматтардын негизинде баалоо моделдери аркылуу баасы аныкталуучу туунду инструменттер негизинен пайыздык свопторду, валюталык свопторду жана валюталык форварддык келишимдерди түзөт. Эң көп колдонулуучу баалоо моделдерине учурдагы наркты эсептөөлөрдү колдонуу менен форвард жана своп бааларын аныктоо моделдери кирет. Моделдер ар кандай баштапкы маалыматтарды — контрагенттердин кредиттик сапатын, валюталардын форвард жана спот курстарын, ошондой эле пайыздык чендердин ийри сызыктарын — өзүнө камтыйт. Рынокто байкалбачу маанилүү баштапкы маалыматтар колдонулган баалоо моделдери аркылуу аныкталган туунду инструменттер негизинен узак мөөнөттүү опциондор болуп эсептелет. Мындай туунду инструменттер биноминалдуу моделдин жардамы менен бааланат. Моделдер рынокто байкалбаган түрдүү божомолдорду, анын ичинде рыноктук чендердин өзгөрмөлүүлүгүн өзүнө камтыйт.

Амортизацияланган нарк боюнча эсепке алынуучу финансылык активдер жана финансылык милдеттенмелер

Котировкаланган карыздык баалуу кагаздардын адилеттүү наркы отчеттук күндөгү котировкаларга негизделет. Котировкаланбаган инструменттердин, кардарларга кредиттердин, кардарлардын депозиттеринин, кредиттик мекемелердеги каражаттардын, кредиттик мекемелердин каражаттарынын, башка кредиттик каражаттардын жана милдеттенмелердин адилеттүү наркы ушул сыяктуу шарттарда, кредиттик тобокелдикте жана төлөө мөөнөтү менен карыз боюнча учурда колдонулуп жаткан чендерди колдонуу менен келечектеги акча агымдарын дисконттоо жолу менен бааланат.

Финансылык активдердин жана милдеттенмелердин адилеттүү наркын аныктоо үчүн төмөнкү дисконттоо чендери колдонулган:

- Корпоративдик жана чекене кардарларга берилген кредиттер боюнча чен жылдык 7,0%-26,0% жана 10,0%-30,0% (2024-жыл: 5,0%-28,0% жана 10,0%-30,5% түзгөн);
- Кардарлардын депозиттери боюнча чен 0,5%-13,5% (2024: 1,0%-13,0%) колдонулган;
- Башка тартылган каражаттар үчүн жылдык 1,0%-5,0% дисконттоо чени колдонулган (2024-жыл: 1,0% - 7,0% жылдык).

31. Камсыздоо катары берилген активдер

Төмөндөгү таблицада Банк күрөө катары берген активдер келтирилген.

	<i>Милдет- тенмелердин баланстык наркы (22-эскертүү)</i>	<i>Негизги каражат-тар (17-эскертүү)</i>	<i>Аморти- зацияланган нарк боюнча бааланган инвести- циялык баалуу кагаздар (13-эскертүү)</i>	<i>Таза позиция</i>
2025-жылдын 31-декабрына карата				
Башка карыздык каражаттар:				
Россия-Кыргыз Өнүктүрүү фонду	(123.007)	112.776	532.931	522.700
2024-жылдын 31-декабрына карата				
Башка карыздык каражаттар:				
Россия-Кыргыз Өнүктүрүү фонду	(340.048)	116.964	483.789	260.705

(миң кыргыз сому менен)

32. Активдерди жана милдеттенмелерди төлөө мөөнөттөрүн талдоо

Төмөнкү таблицанда активдер жана милдеттенмелер алардын күтүү мөөнөттөрү боюнча кайтарылышы же төлөнүшү боюнча бөлүнүп көрсөтүлгөн. Банктын төлөө боюнча дисконттолбогон келишим милдеттенмелери жөнүндө маалымат 26-эскертүүдө чагылдырылган.

	2025-жылдын 31-декабры			2024-жылдын 31-декабры		
	Бир жылдын ичинде	Бир жылдан ашык	Баардыгы	Бир жылдын ичинде	Бир жылдан ашык	Баардыгы
Активдер						
Акча каражаттары жана алардын эквиваленттери	35.341.631	–	35.341.631	35.685.077	–	35.685.077
Амортизация боюнча бааланган инвестициялык баалуу кагаздар	1.439.741	1.182.687	2.622.428	193.441	966.896	1.160.337
Банктарга жана башка финансылык мекемелерге берилген кредиттер жана аванстар	870.099	–	870.099	2.943.503	–	2.943.503
Кардарларга берилген кредиттер	15.213.475	25.139.072	40.352.547	12.188.013	17.667.909	29.855.922
Ислам каржылоосу	30.184	38.348	68.532	–	–	–
Негизги каражаттар жана пайдалануу укугу формасында активдер	–	2.667.744	2.667.744	–	1.754.432	1.754.432
Материалдык эмес активдер	–	325.124	325.124	–	357.911	357.911
Башка активдер	1.399.509	251.858	1.651.367	1.178.385	423.584	1.601.969
Жалпы активдер	54.294.639	29.604.833	83.899.472	52.188.419	21.170.732	73.359.151
Милдеттенмелер						
Туунду финансылык милдеттенмелер	88.410	–	88.410	21.447	–	21.447
Банктардын жана башка финансылык мекемелердин каражаттары	2.342.317	–	2.342.317	2.413.110	–	2.413.110
Кардарлардын күнүмдүк эсептери жана депозиттери	58.080.124	2.631.221	60.711.345	49.875.518	2.179.400	52.054.918
Ислам принциптери боюнча тартылган кардарлардын күнүмдүк эсептери	53.108	–	53.108	–	–	–
Башка карыздык каражаттар	109.204	13.803	123.007	347.513	122.301	469.814
Пайда салыгы боюнча күнүмдүк милдеттенмелер	123.863	–	123.863	55.286	–	55.286
Пайда салыгы боюнча кийинкиге калтырылган милдеттенмелер	–	329.069	329.069	–	322.687	322.687
Ижара боюнча милдеттенмелер	164.309	829.718	994.027	141.825	234.246	376.071
Башка милдеттенмелер	1.657.448	8.931	1.666.379	1.677.497	11.449	1.688.946
Жалпы милдеттенмелер	62.618.783	3.812.742	66.431.525	54.532.196	2.870.083	57.402.279
Таза позиция	(8.324.144)	25.792.091	17.467.947	(2.343.777)	18.300.649	15.956.872

2025-жылдын 31-декабрына карата «бир жыл ичинде» аткарылуучу милдеттенмелер активдерден 8.324.144 миң сомго ашып кеткен. 2024-жылдын 31-декабрына карата «бир жыл ичинде алынуучу» активдер милдеттенмелерден 2.343.777 миң сомго ашкан.

Ликвиддүүлүктүн терс ажырымы негизинен кардарлардын каражаттарына жана башка карыздык каражаттарга байланыштуу. Каражаттарды мөөнөтүнөн мурда алуу мүмкүнчүлүгүнө жана кардарлардын каражаттарынын олуттуу бөлүгү талап кылынганга чейин жайгаштырылып жатканына карабастан, Банктын жетекчилиги кардарлардын каражаттары кардарлардын диверсификацияланган портфелинин аркасында узак мөөнөттүү жана туруктуу каржылоо булагы болуп саналат деп эсептейт.

Банктын жетекчилиги белгилүү бир финансылык активдер жана милдеттенмелер боюнча акча каражаттарынын жылышы алардын келишимдик шарттарынан айырмаланат деп күтөт. Банк нормалдуу шарттарда да, жагымсыз шарттарда да рыноктун абалынын ар кандай мүмкүн болгон сценарийлерин эске алуу менен ликвиддүүлүктүн стресс-тесттерин үзгүлтүксүз негизде өткөрөт. Стресс-тесттердин жыйынтыгы боюнча жетекчилик алгылыксыз жоготууларга жол бербестен жана Банктын аброюна доо кетирбестен, ликвиддүүлүктүн учурдагы терс ажырымын жабуу үчүн Банк жетиштүү ликвиддүүлүккө ээ экендигин баалайт.